

Бюлетинът е изготвен по последни данни публикувани към Юни 2018 г.

Цитираните данни в бюлетина са последните данни, публикувани в официалните източници: Министерство на финансите, Българска народна банка, Национален статистически институт, Национална агенция по заетостта.

Електронната система, използвана за теглене на данни от официалните източници е CEIC Data Manager.

Обединена българска банка
Структура
Главен икономист

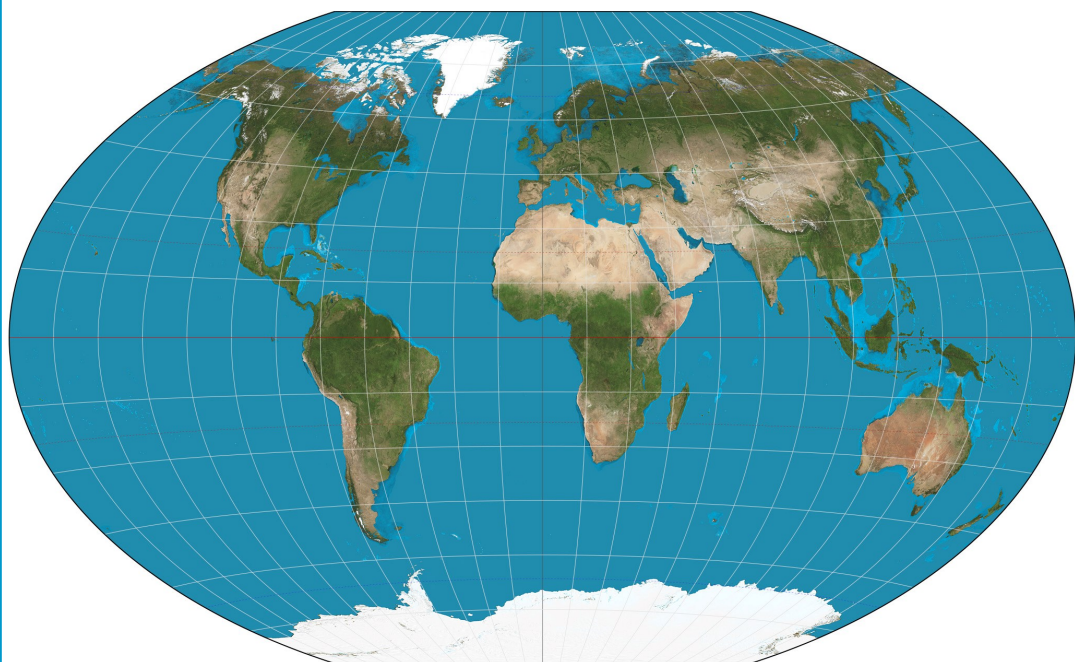
За контакти:

Петя Цекова
Главен икономист
e-mail:
sekova_p@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2980

Зафира Боюклиева
Главен анализатор
e-mail:
boyuklieva_z@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2981

АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

МЕСЕЧЕН ИКОНОМИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

- През първо тримесечие 2018 г. БВП на еврозоната нарасна с 2,8 % на годишна база. През май 2018 потребителските цени в еврозоната са нараснали с 1,9 % на годишна база. През април 2018 г. безработицата в евро-зоната намалява до 8.5 %
- Очакваният растеж на икономиката на Обединеното кралство е за 1,3 % за 2018 г. Ръстът на потребителските цени е 2,4 % през май 2018 г. Безработицата във Великобритания към април 2018 г. остана на нивото от 4,2 %
- През първо тримесечие 2018 г. БВП на САЩ е нараснал с годишен темп от 2,2 %. Инфлацията в САЩ се е ускорила до 2,8 % на годишна база през май 2018 г. Безработицата в САЩ се понижава до 3,8 % през май 2018 г.
- През първо тримесечие 2018 г. БВП на Япония намалява с 0,6 % на годишна база за първи път през последните 2 години. През април 2018 г. процентът на безработица в Япония е 2.5 %
- През първо тримесечие на 2018 г. БВП на Китай нараства с 6,8 % на годишна база. Индексът на потребителските цени в Китай нараства до 1,8 % през май 2018 г.
- ЕЦБ поддържа своя референтен лихвен процент на рефинансиране на 0 % и намали месечният темп на покупките на нетни активи до 15 млрд. евро за периода от септември до декември 2018 г., след което ще приключи. Централната банка също така обяви, че очаква ключовите лихвени проценти да останат непроменени поне до лятото на 2019 г.
- Британският паунд се срива до 7-месечно дъно спрямо долара, след като министър-председателят Тереза Мей изгуби вота по законодателството си за Brexit в Камарата на лордовете. Паундът поевтиня с 0,3 % до 1,3200 долара, което е най-ниското му ниво от ноември насам. Спрямо еврото то остава почти без промяна на ниво от 87,70 пенса
- Федералният резерв вдигна основната лихва до диапазона 1,75 % - 2 % и даде сигнал за общо четири увеличения през 2018 г. като обяви, че пазарът на труда продължава да се засилва и че икономическата активност се увеличава със солидна скорост. Ръководителите на политиката планираха две допълнителни покачвания на лихвените проценти за 2018 г.
- Японската централна банка запази паричната си политика без промяна въпреки решенията на ФЕД и ЕЦБ. Както се и очакваше ЯЦБ запази краткосрочната целева лихва на ниво от минус 0,1 %, като остави без промяна и целта си за доходността по 10-годишните японски държавни облигации около нулата
- Китайската централна банка остави без промяна лихвите по междубанковите кредити, което е неочаквано решение, след като Федералният резерв увеличи лихвените проценти в САЩ. Лихвеният процент за седмдневните обратни репо сделки остава на ниво от 2,55 %, на 14-дневните – 2,70 %, а на 28-дневните – 2,85 %
- Цените на петрола се повишиха на 27 юни 2018 г. провокирани от проблеми с доставките в Либия и Канада и от призивите на американски представители всички страни да спрат иранския внос на суров петрол от ноември, за да избегнат американски санкции
- На фона на ескалацията на опасенията за започване на търговска война спадът на цените на стоманата и на желязната руда на 27 юни 2018 г. нарастват до 4132 юана за метричен тон. Цената на алуминия нарасна до 2151 долара на метричен тон на кешова база
- През юни 2018 г. цените на повечето от основните зърнени контракти по световните борсови пазари слязоха надолу. На Софийска стокова борса АД цените на контрактите са спокойни, има предлагане хлябна пшеница на 300,00 лв/т, търсенето леко се повиши до 280,00 лв/тон. След сделките за сериозни количества на 287,00 лв/тон, цените явно ще продължават да гравитират около тази стойност. Царевица се предлага на 300,00 лв/тон, а насрещните анонси за търсене са 275,00 лв/тон. Фуражен ечемик се търси на 235,00 лв/тон, маслодаен слънчоглед на 560,00 лв/тон, а предлагането е на 590,00 лв/тон

- За януари – април 2018 г. текущата и капиталовата сметка е отрицателна и възлиза на 123,1 млн. евро (0,2 % от БВП) при дефицит от 61,8 млн. евро (0,1 % от БВП) за януари – април 2017 г.
- За януари – април 2018 г. преките инвестиции в България възлизат на 113 млн. евро (0,2 % от БВП), като са по-ниски със 116,2 млн. евро (50,6 %) спрямо януари – април 2017 г. Към края на май 2018 г. международните резерви на БНБ са в размер на 22,8 млрд. лева и нарастват с 1,4 % на месечна база, но отчита спад от 3,6 % на годишна база
- Сезонно изгладените данни показват растеж от 3,6 % на БВП през първото тримесечие на 2018 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0,9 % спрямо четвъртото тримесечие на 2017 година
- През май 2018 г. стопанската конюнктура в страната продължава да се подобрява. Общият показател на бизнес климата се повишава с 2,1 пункта спрямо април и достига нов дългосрочен максимум (33,1 %) от 2009 г. насам
- През април 2018 г. индексът на промишленото производство намалява с 2,0 % на месечна база и с 0,8 % на годишна база
- През април 2018 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 0,9 % на месечна база и с 5 % на годишна база
- През април 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“ нараства с 0,6 % на месечна база и на годишна база
- Индексът на потребителските цени за май 2018 г. спрямо април 2018 г. е 100,3 %, т.е. месечната инфлация е 0,3 %
- Общият индекс на цените на производител през април 2018 г. нараства с 0,7 % в сравнение с предходния месец и с 2,9 % спрямо април 2017 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през април 2018 г. нараства с 0,4 % спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 3,8 %
- Пътуванията на български граждани в чужбина през април 2018 г. са 606,4 хил., или с 10,5 % над регистрираните през април 2017 година. През април 2018 г. посещенията на чужденци в България са 701,9 хил., или с 10,8 % повече в сравнение с април 2017 година
- Общият брой на нощувките във всички места за настаняване, регистрирани през април 2018 г., е 895,0 хил., или с 1,4 % по-малко в сравнение със същия месец на предходната година. Приходите от нощувки през април 2018 г. достигат 47,1 млн. лв., или с 6,4 % повече в сравнение с април 2017 година
- През първото тримесечие на 2018 г. БВП на един зает се увеличава с 2,3 % в сравнение със същото тримесечие на 2017 г.
- През май 2018 г. безработицата в България намалява с 0,03 процентни пункта до 6.1 % спрямо април 2018. Това е достигнато най-ниското равнище на регистрирани хора без работа от декември 2008 г. насам
- През април 2018 г. салдото по КФП на касова основа е положително в размер на 1 319,1 млн. лв. и заема 1,3 % от прогнозния БВП
- Към края на април 2018 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 12 124,9 млн. евро и заема 22,7 % от БВП
- На 1 юни 2018 г. международната рейтингова агенция S&P Global Ratings повиши перспективата за кредитния рейтинг на България от стабилна на положителна. Дългосрочният и краткосро-

чен кредитен рейтинг на страната в чуждестранна и местна валута се потвърждават на 'BBB-/A-3'

- На 1 юни 2018 г. международната рейтингова агенция „Fitch“ потвърди дългосрочния кредитен рейтинг на България 'BBB' в чуждестранна и местна валута със стабилна перспектива. Краткосрочният рейтинг в чуждестранна и местна валута също се запазва "F2"
- В края на април 2018 г. широките пари са 86,200 млрд. лв. и нарастват с 8,2 % на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 55,245 млрд. лв. и нараства спрямо април 2017 г. с 8,8 %
- През май 2018 година основният индекс на БФБ-София отчете спад от 3.28% до 636.55 пункта. Индексът на най-ликвидните компании VGBX 40 се понижи с 2,79 % до 126,2 пункта. Равнопретегленият BG TR30 се понижи с 2,23 % до 528,30 пункта. Измерителят на имотните компании BGREIT се понижи с минималните 0,04 % до 115,47 пункта
- През април 2018 г. активите на банковата система са увеличени с 0,2 % на месечна база и с 5,1 % на годишна база до 97.8 млрд. лв. Относителният им дял в БВП е 92,4 %

Съдържание

I. ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни	6
Евро зона	6
Обединено Кралство Великобритания	6
САЩ	7
Япония	8
Китай	8
Политика на Централните банки	8
ЕЦБ	8
Централна банка на Англия	9
Федерален резерв на САЩ	9
Централна банка на Япония	10
Народна банка на Китай	10
Международни цени на борсови стоки	11
Петрол	11
Метали	11
Селскостопански продукти	12

II. БЪЛГАРИЯ

Външен сектор	13
Платежен баланс	13
Преки чуждестранни инвестиции	14
Международни резерви	15
Реален сектор	15
Брутен вътрешен продукт	15
Бизнес климат	16
Индекс на промишленото производство	17
Търговия на дребно	18
Строителство	18
Туризм	19
Безработица	20
Доходи, разходи и потребление на домакинствата	21
Инфлация	21
Общ индекс на цените на производител в промишлеността	21
Фискален сектор	23
Бюджетно салдо	23
Държавен дълг	24
Паричен сектор	25
Капиталов пазар	26
Банков сектор	27
Приложение	29
Дефиниции и методологически бележки	48

ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни

Евро зона

През първо тримесечие 2018 г. БВП на еврозоната нарасна с 2,8 % на годишна база. През май 2018 потребителските цени в еврозоната са нараснали с 1,9 % на годишна база. През април 2018 г. безработицата в евро-зоната намалява до 8.5 %

През първо тримесечие 2018 г. БВП на еврозоната нарасна с 0,4 % на тримесечна база, когато беше отчетен растеж от 0,7 %. На годишна база БВП се повиши през периода януари-март с 2,5 % след растеж от 2,8 % в края на предходната година и след като през 2017 година се увеличи с 2,5 %, отбелязвайки най-добра икономическа експанзия от 2007 година. През първото тримесечие на 2018 година БВП на Европейския съюз (ЕС) се повиши с 0,4 % спрямо последните три месеца на 2017 година, когато се увеличи с 0,6 %, а на годишна база нарасна с 2,4 %, след повишение с 2,7 % през последното тримесечие на 2017 година. Най-голям растеж на тримесечна база в началото на годината бележи БВП на Латвия (1,7 %), следвана от Полша (1,6 %), Унгария (1,2 %), Финландия (1,1 %) и Словакия (0,9 %), след които се нареждат България и Кипър с растеж на БВП с 0,8 %. През първото тримесечие на 2018 година БВП на България нараства с 3,5 % на годишна база. Пред нашата страна се нареждат Латвия (5,2 %), Полша (4,9 %), Унгария (4,7 %), Чешка Република (4,5 %), Румъния (4,2 %), Кипър (3,8 %) и Словакия (3,6 %). По данни на Евростат инфлацията в еврозоната рязко се е ускорила през май 2018 г. на месечна база. Потребителските цени са нараснали с 1,9 % през петия месец на годината спрямо 1,3 % през предходния месец. Така инфлацията се доближава до целта на Европейската централна банка от около 2 %. В сравнение със същия период на миналата година също се вижда сериозно ускорение на темпа, като инфлацията в региона тогава е била 2,0 %. Базисната инфлация, която изключва промените в цените на волатилни стоки като енергия и храни и се смята за по-точен показател, също се ускорява до 1,1%. Инфлацията в Европейския съюз (ЕС) през май също се е ускорила, достигайки 2,0 %. За сравнение, през предишния месец тя бе на ниво от 1,5 %. Спрямо същия период на 2017 г. отново се вижда сериозно забързване – инфлацията тогава е била 1,5 %. Най-бавно ускорение на инфлацията в рамките на ЕС се наблюдава в две страни – Ирландия с 0,7 % и Гърция с 0,8 %. Най-силна инфлация през петия месец на годината пък се вижда в Румъния (4,6 %) и Естония (3,1 %). През април 2018 г. безработицата в еврозоната намалява до 8.5 %, след отчетената ревизия на данните за март от 8.6 %. Това е най-ниското ниво на безработица постигано в еврозоната след декември 2008г., когато бе 9.2 %.

Обединено Кралство Великобритания

Очакваният растеж на икономиката на Обединеното кралство е за 1,3 % за 2018 г. Ръстът на потребителските цени е 2,4 % през май 2018 г. Безработицата във Великобритания към април 2018 г. остана на нивото от 4,2 %

Британската търговска камара (British Chambers of Commerce, ВСС) слабо понижи очакванията си за растеж на икономиката на Обединеното кралство, предвиждайки ръст на БВП за 2018 г. от 1.3 %, а не очакваният досега 1.4 %. Ако занижените прогнози се сбъднат, това ще бъде най-слабият ръст на БВП на страната от 2009 г. насам, когато Великобритания още търпеше загуби от глобалната финансова криза. Експертите също така понижиха и прогнозата си за ръст на БВП за 2019 г. от 1.5 % на 1.4 %. Понижаването се дължи главно на по-слабите перспективи за потребителските разходи, инвестициите в бизнеса и търговията. Докато реалният ръст на заплатите се е върнал в положителна територия, водещата бизнес група в Обединеното кралство не очаква това да доведе до значително по-високи разходи през прогнозния хоризонт. Ръстът на бизнес инвестициите се очаква да се забави през 2018 г. до 0.9 %, от 2.4 % през 2017 г. Очаква се високите предварителни разходи за бизнес в Обединеното кралство и продължаващата несигурност по отношение на бъдещите отношения на Великобритания с ЕС да продължат да задържат инвестициите в бизнеса. Растежът на производството в сектора на услугите, основен двигател на ръста на брутния вътрешен продукт във Великобритания, се очаква да се забави до 1.2 % през 2018 г., което ще бъде най-слабият резултат след 2010 г. Като цяло прогнозата сочи, че икономи-

ката е в очакване заради несигурността около Brexit, повишаването на лихвените проценти и международното развитие, като възможна търговска война и покачващите се цени на петрола. Камарата настоява правителството да се съсредоточи възможно най-много върху местната бизнес среда, да намали несигурността, пред която са изправени фирмите. Ръстът на потребителските цени е останал на ниво от 2,4 % през май, колкото бе прогнозата на Английската централна банка. Възходящият натиск върху инфлацията се дължи основно на цените на горивата, които са скочили с 3,8 % през месеца – най-острия ръст от януари 2011 г. насам. Възходящ натиск са оказали и билетите за самолетите и фериботите. Тези ефекти обаче са били частично засенчени от цените на компютърните игри и енергията, които не успяха да повторят сериозните си ръстове от същия период на миналата година. АЦБ очаква инфлацията да достигне средно ниво от 2,4 % през това тримесечие, като допълнителни повишения на лихвените проценти ще върнат нивото ѝ обратно до целта от 2% през следващите три години.

Безработицата във Великобритания към април 2018 година остана на нивото от 4,2 %, достигнато през първото тримесечие на годината. Британската безработица се стабилизира в най-ниското ниво от първото тримесечие на 1975 година насам. Молбите за социални помощи при безработица се понижиха през май със 7,7 хиляди след ръст с 31,2 хиляди през април. Трудовата заетост през трите месеца до края на април нарасна с 146 000 до нов рекорден връх от 32,39 милиона броя, докато очакванията на финансовите пазари бяха за повишение със 110 000. В същото време броят на безработните британци се понижи през посочения период с 38 000 до 1,42 милиона.

САЩ

През първо тримесечие 2018 г. БВП на САЩ е нараснал с годишен темп от 2,2 %. Инфлацията в САЩ се е ускорила до 2,8 % на годишна база през май 2018 г. Безработицата в САЩ се понижава до 3,8 % през май 2018 г.

Икономическият ръст в САЩ през първото тримесечие на тази година се е забавил малко по-силно от досегашните изчисления на фона на понижения при инвестициите в резерви и потребителските разходи. БВП на САЩ е нараснал с годишен темп от 2,2 %. При първоначалните данни ръстът беше от 2,3 %. За сравнение, през последното тримесечие на миналата година икономиката на страната се е разраснала с 2,9 %. Към момента налице са признаци за забързване темпа на ръста в началото на второто тримесечие заради по-високи потребителски разходи, бизнес инвестиции в оборудване и индустриално производство през април. За сметка на това обаче пазарът на недвижими имоти продължава да се представя по-зле от очакваното. Икономистите очакват пакетът за данъчни съкращения върху доходите, който влезе в сила през януари, да даде тласък на икономиката тази година, с което ръстът на БВП ще се доближи до целите, зададени от администрацията на президента Доналд Тръмп за 3 %. Корпоративната печалба след облагането с данъци се е увеличила с 5,9 % през последното тримесечие при ръст от 1,7 % през последните три месеца на миналата година. Това е най-бързият темп на растеж на печалбата от първото тримесечие на 2016 г., което до голяма степен се дължи на съкращаването на корпоративните данъци до 21 % от 35 % преди това. Според министерството на търговията данъците върху корпоративните доходи са намалели със 117,4 млрд. долара през първото тримесечие. Промените стимулираха и дивидентите за компаниите, а надниците и заплатите се увеличават със 119,5 млрд. долара през първото тримесечие. Ръстът при потребителските разходи, който представлява повече от две трети от американската икономическа активност, е от 1 % за първите три месеца на годината - низходяща промяна от 1,1% на първо четене. Това също така е и най-най-бавният темп от второто тримесечие на 2013 г. За сравнение, през последните три месеца на миналата година увеличението бе от 4 %. Междувременно ръстът на разходите за оборудване на второ четене е коригиран до 5,5% за периода януари-март от 4,7 % по данни от миналия месец. Въпреки това стойностите са умерени в сравнение с двуцифрения ръст през втората половина на 2017 г. На този фон увеличението на инвестициите в строителството на домове спада до 2 % в началото на годината вместо да остане без промяна, както се посочваше в първото четене. Инфлацията в САЩ се е ускорила до 2,8 % на годишна база през май спрямо отчетените 2,5 % през април, задминавайки пазарните очаквания за 2,7 %. Бензинът и разходите за наем на жилища са в основата на ръста на цените и през този, и през предходния месец. На месечна база потребителските цени нарастват с 0,2 %, като по този начин запазват темпото си на растеж от април и съвпадат напълно с консенсусната прогноза. Индексът, който измерва инфлацията без храната и енергията, е нараснал с 2,2 % за 12-те месеца, приключващи през май. Индексът на храните расте с 1,2%, а енергийният - с 11,7 %. Последните данни за икономиката на САЩ засилват перспективата за увеличение на лихвените проценти от страна на Федералния резерв през тази седмица, като ако това се случи, ще станем свидетели на шестото повишаване на лихвите за

последните 18 месеца. Междувременно обаче стана ясно, че по-високите цени оказват натиск върху потребителите, тъй като средното почасово заплащане, коригирано спрямо инфлацията, не се променя през май спрямо същия месец на миналата година. За работниците от производствения сектор заплатите дори намаляват с 0,1% на годишна база. Безработицата в САЩ се понижава до 3,8 % през май, достигайки най-ниското си ниво от 48 години насам, което се доближава до целта на централната банка за пълна заетост.

Япония

През първо тримесечие 2018 г. БВП на Япония намалява с 0,6 % на годишна база за първи път през последните 2 години. През април 2018 г. процентът на безработица в Япония е 2.5 %.

БВП на Япония през първото тримесечие на годината се понижи с 0,2 % спрямо последното тримесечие на 2017 година, когато нарасна с 0,1 %. При сезонно-коригирана годишна база БВП се сви през първото тримесечие с 0,6%, при прогноза за понижение с 0,1 %, след експанзия с 0,6 % в края на 2017 година. Негативно влияние върху БВП оказва понижението на капиталовите разходи с 0,1%, след растеж с 0,6% през последните три месеца на 2017 година, като това представлява първо влошаване на бизнес инвестициите от година и половина насам. Потребителските разходи през първото тримесечие на настоящата година останаха на нивото от края на миналата година, когато се повишиха с 0,2 %. Външното търсене добави едва 0,1% към БВП на страната в началото на годината, тъй като вносът се забави по-силно, отколкото износа. Растежът на потребителските цени в Япония се е забавил през април за втори пореден месец, показвайки малка част от инфлационния импулс (0,6 % на годишна база), който е нужен, за да се достигне неуволимата цел на централната банка от 2 %. По-слабото представяне на инфлацията през април е особено нежелано от Японската централна банка (ЯЦБ), която се надяваше, че компаниите ще повишат цените си в началото на новата финансова година. През април 2018 г. процентът на безработица в Япония е 2.5 %, като се задържа на нивото от предходните два месеца. Допълнително, показателят за подадените молби за работа се запазва без промяна спрямо предходния месец на ниво 1,59.

Китай

През първо тримесечие на 2018 г. БВП на Китай нараства с 6,8 % на годишна база. Индексът на потребителските цени в Китай нараства до 1,8 % през май 2018 г

Китайската икономика нарасна с 1,4% на тримесечна база през първо тримесечие на 2018 г. спрямо 1,6 % ръст за четвърто тримесечие 2017 г. Това беше най-слабият темп на разширяване след първото тримесечие на 2016 г. На годишна база икономиката отбеляза ръст от 6.8 %. За 2018 г. китайското правителство се стреми към ръст от около 6,5 %, на фона на усилията за оттегляне, ограничаване на дълга и финансови рискове. През 2017 г. икономиката на Китай се е увеличила с 6,9 %, като надхвърля целта на правителството от около 6,5 %. Индексът на потребителските цени в Китай нараства до 1,8 % през май 2018 г. Макар че ускоряващата се производствена инфлация и по-леката потребителска инфлация може да поддържат маржовете на някои от китайските индустрии, няма признаци за продължително възстановяване. Очаква се показателят за производствените цени да се забави до ръст от 3,3% тази година спрямо увеличението от 6,3 % миналата година.

Политика на Централните банки

ЕЦБ

ЕЦБ поддържа своя референтен лихвен процент на рефинансиране на 0 % и намали месечният темп на покупките на нетни активи до 15 млрд. евро за периода от септември до декември 2018 г., след което ще приключи. Централната банка също така обяви, че очаква ключовите лихвени проценти да останат непроменени поне до лятото на 2019 г.

На заседанието си от 14 юни, 2018 г., което се проведе в Рига Управителният съвет на ЕЦБ предприе внимателен преглед на напредъка към устойчиво коригиране на тренда на инфлацията, вземайки предвид и последните макроикономи-

чески прогнози на експерти на Евросистемата, показателите за натиск за повишаване на цените и заплатите и несигурността, с която е свързана перспективата за инфлацията. Въз основа на този преглед Управителният съвет взе следните решения: Първо, що се отнася до нестандартните мерки по паричната политика, Управителният съвет ще продължи да извършва нетни покупки по програмата за закупуване на активи със сегашния месечен темп от 30 млрд. евро до края на септември 2018 г. Управителният съвет очаква, че след септември 2018 г., при условие че постъпващите данни потвърдят средносрочните предвиждания на Управителния съвет за инфлацията, месечният темп на нетните покупки на активи ще бъде намален на 15 млрд. евро до края на декември 2018 г. и тогава нетните покупки ще приключат. Второ, Управителният съвет възнамерява да поддържа политиката си да реинвестира погашенията по главници на ценни книжа с настъпващ падеж, придобити по програмата за закупуване на активи, в продължителен период от време след края на нетните покупки на активи, и във всеки случай толкова дълго, колкото е необходимо, за да се поддържат благоприятни условия на ликвидност и значителна степен на нерестриктивност на паричната политика. Трето, Управителният съвет реши лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение да останат непроменени – съответно 0,00 %, 0,25 % и -0,40 %. Управителният съвет очаква основните лихвени проценти на ЕЦБ да се задържат на сегашното си равнище най-малко до края на лятото за период, който включва и лятото на 2019 г. и във всеки случай толкова дълго, колкото е необходимо, за да се осигури развитие на инфлацията, което да съответства на сегашните очаквания за устойчив път на корекция. ЕЦБ взе решения, които запазват сегашната значителна степен на нерестриктивност на паричната политика, и осигуряват по-нататъшното устойчиво доближаване на инфлацията към равнища под, но близо до 2% в средносрочен план.

Централна банка на Англия

Британският паунд се срина до 7-месечно дъно спрямо долара, след като министър-председателят Тереза Мей изгуби вота по законодателството си за Brexit в Камарата на лордовете. Паундът поевтиня с 0,3 % до 1,3200 долара, което е най-ниското му ниво от ноември насам. Спрямо еврото то остава почти без промяна на ниво от 87,70 пенса.

Паундът поевтинява втори ден спрямо долара, докато пазарът се фокусира върху нов вот в сряда, този път в Камарата на общините. Законодателите в горната камара подкрепиха поправка, с която се гарантира „смислен вот“ от парламента по сделка с Европейския съюз. Гласуването в Камарата на общините може допълнително да определи резултата от преговорите около Brexit. Липсата на яснота ще продължи да отлага възстановяването на паунда. Паундът поевтиня с 0,3 % до 1,3200 долара, което е най-ниското му ниво от ноември насам. Спрямо еврото то остава почти без промяна на ниво от 87,70 пенса. Доходността по 10-годишните държавни ценни книжа се понижи с 5 базисни пункта до 1,27 %. Порано тя достигна 1,26 % - най-ниското равнище за периода 1-19 юни 2018 г. Нарастващите опасения около перспективата за по-стегната парична политика също натежаха върху британската валута. Очаква се Английската централна банка да повиши лихвените си проценти през август с 25 базисни пункта. Докато преговорите около Brexit са само рисков фактор, АЦБ ще гледа по-скоро за признаци дали несигурността няма да доведе до слабост на ключови данни.

Федерален резерв на САЩ

Федералният резерв вдигна основната лихва до диапазона 1,75 % - 2 % и даде сигнал за общо четири увеличения през 2018 г. като обяви, че пазарът на труда продължава да се засилва и че икономическата активност се увеличава със солидна скорост. Ръководителите на политиката планираха две допълнителни покачвания на лихвените проценти за 2018 г.

Според Федералният резерв на САЩ икономическият растеж расте със стабилен темп, безработицата намалява, а разходите на домакинствата се увеличават. Така, очакванията за следващо увеличение на лихвите се определят като реалистични. По-нататъшното постепенно увеличение на целевия диапазон ще бъде в съответствие с разрастването на икономическата активност, силният пазар на труда и инфлация близо до целта от 2 % в средносрочен план. От Федералния резерв продължават да очакват още три увеличения на лихвите през 2019 г. Напълно според предварителните очаквания на пазарите Федералният резерв повиши основната си лихва без да отчита неразбирателството в търговията между САЩ и нейните партньори. През март 2018 г. Федералният резерв повиши лихвите си с четвърт процентен пункт до диапазона 1,50-1,75 %

и преразгледа към повишение прогнозата си за икономиката през 2018 и 2019 година. През 2018 г. се очаква водещата лихва да достигне между 2,25 и 2,5 %. За 2019 г. също се очакват три повишения, колкото бяха прогнозираните и през март, и едно през 2020 година. Федералният резерв сигнализира, че ще толерира ускоряване на инфлацията над целевото равнище поне до 2020 г. Инфлацията също е с благоприятен темп, като новите прогнози на ФЕД сочат ускоряване над 2 % до 2,1 % през 2018 г. - равнище, което ще се запази и през 2020 г. Трудовият пазар продължава да се засилва. Икономическата активност нараства със стабилен темп. Разходите на домакинствата се увеличават, а бизнес инвестициите с основен капитал се повишават значително. Очаква се безработицата да достигне 3,6 % в края на 2018 г. спрямо прогнозираните по-рано 3,8 %. За БВП централната банка прогнозира растеж от 2,8 % за 2018 г. и забавяне на темпа до 2,4 % през 2019 г.

Централна банка на Япония

Японската централна банка запази паричната си политика без промяна въпреки решенията на ФЕД и ЕЦБ. Както се и очакваше ЯЦБ запази краткосрочната целева лихва на ниво от минус 0,1 %, като остави без промяна и целта си за доходността по 10-годишните японски държавни облигации около нулата

Японската централна банка (ЯЦБ) запази радикалната си програма за количествени улеснения в петък и понижи вижданията си за инфлацията, което означава, че ще изостане значително от ФЕД и ЕЦБ. Както се и очакваше ЯЦБ запази краткосрочната целева лихва на ниво от минус 0,1 %, като остави без промяна и целта си за доходността по 10-годишните японски държавни облигации около нулата. Банката ще продължи да изкупува активи на стойност 80 трил. йени годишно. Последният ход на централната банка на Япония контрастира с решението на Европейската централна банка да прекрати през тази година програмата си за обратно изкупуване на активи, както и на Федералния резерв да продължи с увеличаването на лихвите в страната. Ръстът на потребителските цени е в диапазона от 0,5% до 1%. Така ситуацията изглежда малко по-мрачна, отколкото през април, когато централната банка заяви, че инфлацията се движи около 1%. ЯЦБ се придържа към мнението си, че икономиката се разраства умерено без свиването през първото тримесечие да оказва сериозно влияние на тренда, тъй като и много анализатори посочват като причина за спада в първите месеци на годината временни фактори като лошото време. По-бавното изтегляне на стимулите би оставило Японската централна банка без инструменти, на които да разчита при нов икономически спад. Японската икономика се сви с 0,6 % на годишна база през първото тримесечие на 2018 г., макар че се очаква растежът да се възстанови отново благодарение на солидния износ и капиталовите разходи. Преди последното забавяне на темпото икономиката се възползва от глобалния експортен бум, който продължава да бъде в основата на синхронизираното ускоряване на световния растеж. Основните потребителски цени са се повишили с 0,7 % през април 2018 г. спрямо предходната година, забавяйки темпото си за втори пореден месец. Това поставя под съмнение виждането на ЯЦБ, че стабилно икономическо възстановяване ще принуди фирмите да повишат заплатите, което пък ще стимулира ускоряването на инфлацията към 2-процентната й цел.

Народна Банка на Китай

Китайската централна банка остави без промяна лихвите по междубанковите кредити, което е неочаквано решение, след като Федералният резерв увеличи лихвените проценти в САЩ. Лихвеният процент за седемдневните обратни репо сделки остава на ниво от 2,55 %, на 14-дневните – 2,70 %, а на 28-дневните – 2,85 %

Китайската централна банка остави без промяна лихвите по междубанковите кредити, което е неочаквано решение, след като Федералният резерв увеличи лихвените проценти в САЩ. Лихвеният процент за седемдневните обратни репо сделки остава на ниво от 2,55 %, на 14-дневните – 2,70 %, а на 28-дневните – 2,85 %. Обратните репо сделки са един от най-често използваните инструменти за контролиране на ликвидността във финансовата система. Пазарите очакваха, че Китайската централна банка ще последва Федералния резерв и ще увеличи лихвените проценти, за да запази спреда между щатските и китайските облигации стабилен, намалявайки риска от потенциални изходящи капиталови потоци, които биха могли да окажат натиск върху юана. Китайската централна банка инжектира нетно 70 млрд. юана чрез обратни репо сделки на отворения пазар. Икономическите данни за май 2018 г. показаха слабост в икономиката и затова решението да бъдат запазени лихвените проценти е с цел да се запази инерцията на икономическия растеж. Юанът е

поскъпнал с около 1,7 % спрямо долара от началото на тази година. През март 2018 г. Китай внимателно повиши лихвените проценти в страната, следвайки решението на Федералния резерв, като напомни, че стриктно наблюдава какво се случва на световните пазари.

Международни цени на борсови стоки

Петрол

Цените на петрола се повишиха на 27 юни 2018 г. провокирани от проблеми с доставките в Либия и Канада и от призивите на американски представители всички страни да спрат иранския внос на суров петрол от ноември, за да избегнат американски санкции

При закриването на търговията в Ню Йорк американският лек суров петрол поскъпна с 2,45 долара или 3,6 % до 70,53 долара за барел, а лондонският Brent - с 1,58 долара до 76,31 долара за барел. Лондонският сорт Brent от Северно море с доставка през август поскъпна с 25 цента до 76,56 долара за барел. В азиатската електронна сесия американският лек суров петрол с доставка през август повиши цената си с 29 цента до 70,82 долара за барел. Фючърсите върху американския суров петрол с доставка през август поскъпва с 0,33 % до 70,76 долара за барел. Повишението при сорта Brent е с 0,30% до 76,54 долара за барел. Цените на петрола тръгнаха нагоре след призива за намаляване на вноса от Иран. Либия също ще продължи да бъде значима точка на тревога във веригата за доставки на петрол. Борбата между официалното правителство и бунтовниците оставя неясно кой ще управлява големите петролни резерви на Либия, макар че според различни източници от 26 юни 2018 г. петролните пристанища на страната работят нормално. Американският петролен институт съобщи, че запасите от суров петрол в САЩ са намалели с 9,2 млн. барела до 421,4 млн. барела за седмицата, приключваща на 22 юни. Организацията на страните износители на петрол и други държави, които не са членки на картела заявиха, че ще увеличат производството. Най-големият производител на ОПЕК Саудитска Арабия планира да добива до 11 млн. барела на ден през юли – най-голям обем в цялата ѝ история. За сравнение, през юни арабската страна произвежда по 10,8 млн. барела петрол на ден. Имайки предвид значителното намаляване на доставките на петрол в бъдеще, пред които са изправени Иран (съгласно санкциите на САЩ) и рисковете за доставките във Венецуела и Либия, очакванията са да наблюдаваме покачване на цените на петрола през следващите 6 месеца въпреки решението на „ОПЕК +“.

Метали

На фона на ескалацията на опасенията за започване на търговска война спадът на цените на стоманата и на желязната руда на 27 юни 2018 г. нарастват до 4132 юана за метричен тон. Цената на алуминия нарасна до 2151 долара на метричен тон на кешова база

На 18 юни 2018 г. президентът на САЩ Доналд Тръмп обяви, че е готов за по-нататъшната ескалация на търговския конфликт с Китай и за облагане с мита от 10 % на китайски стоки а сума от още 200 млрд. долара. Фючърсите за стоманата поевтиняха на 20 юни 2018 г. в Шанхай с 4,3 %, което е рекорд спрямо падането на цените от 29 март. Желязната руда на Dalian Commodity Exchange (DCE) загуби от цената си 6,4% (най-големия спад от 23 март) като при затварянето спадът се изчислява на 5%. Горещо валцуваната стомана във вторник в Шанхай поевтинява с 3,1 %. На Лондонската метална борса цената на алуминия достигна от 2151 долара за метричен тон на кешова база. Тримесечните контракти се котират на цена 2142 долара на метричен тон. Санкциите срещу Русал, наложени от САЩ блокираха алуминий на стойност от 3 млрд. щатски долара. Металът, произвеждан от компанията представлява повече от 1/3 от запасите в складове, наблюдавани от Лондонската метална борса. Русия осигурява около 6% от световната продукция на алуминий, а ако Вашингтон реши да разшири санкциите и върху никела, може да има по-голямо въздействие, тъй като страната формира 10 % от доставките в света. Санкции върху медта биха имали по-слаби последици, тъй като Русия осигурява около 4% от световното производство. Докато руските доставки от алуминий намаляват, Китай продължава да произвежда големи

количества от метала. Производството на първичен алуминий за първо тримесечие 2018 г. се увеличава с 0,3 % до 8.12 млн. тона.

Селскостопански продукти

През юни 2018 г. цените на повечето от основните зърнени контракти по световните борсови пазари слязоха надолу. На Софийска стокова борса АД цените на контрактите са спокойни, има предлагане хлебна пшеница на 300.00 лв/т, търсенето леко се повиши до 280.00 лв/тон. След сделките за сериозни количества на 287.00 лв/тон, цените явно ще продължават да гравитират около тази стойност. Царевица се предлага на 300.00 лв/тон, а насрещните анонси за търсене са 275.00 лв/тон. Фуражен ечемик се търси на 235.00 лв/тон, маслодаен слънчоглед на 560.00 лв/тон, а предлагането е на 590.00 лв/тон

В Чикаго пшеницата се понижи с 9.00 долара до 217.00 щд/тон, не прави изключението и Франция FOB Руан, където покупките на големи количества за износ в Северна Африка бяха „натиснали“ пазара, но сега промяната е с минус 4 евро до 182.00 евро/тон. В Украйна промяната е на горе – плюс 3 долара до 207.00 щд/тон, а Русия също прави леки корекции в котировките с 1 долар до 210.00 щд/тон. При царевицата промяната за седмицата в Чикаго и в Русия е разнопосочно със съответно нови минус 6,00 и плюс 5,00 долара до 170.00 и 200.00 щд/тон, а във Франция имаше спад от 1,50 евро до 166.75 евро/тон. Рапицата в Европейския съюз /Euronext/ се промени надолу с 4 евро до цена от 351.75 евро/тон. Ечемикът във Франция е другото изключение – той поскъпна с 8,00 евро до 203.00 евро/тон, а в Германия нямаше промяна (171.00 евро/тон). Цената в Ротердам на нерафинираното слънчогледово олио отново е променлива – за последния месец флукуациите са с плюс или минус 50 долара, а тази седмица цената се качи с 50 долара до 760.00 щд/тон. Захарта в Лондон обърна тренда и поскъпна с 11,90 долара до 347.50 щд/тон. В кръг "Зърно" на Софийска стокова борса АД цените на контрактите са спокойни, има предлагане хлебна пшеница на 300.00 лв/т, търсенето леко се повиши до 280.00 лв/тон. След сделките за сериозни количества на 287.00 лв/тон, цените явно ще продължават да гравитират около тази стойност. Царевица се предлага на 300.00 лв/тон, а насрещните анонси за търсене са 275.00 лв/тон. Фуражен ечемик се търси на 235.00 лв/тон, маслодаен слънчоглед на 560.00 лв/тон, а предлагането е на 590.00 лв/тон. Всички цени са без ДДС.

БЪЛГАРИЯ

ВЪНШЕН СЕКТОР

Платежен баланс

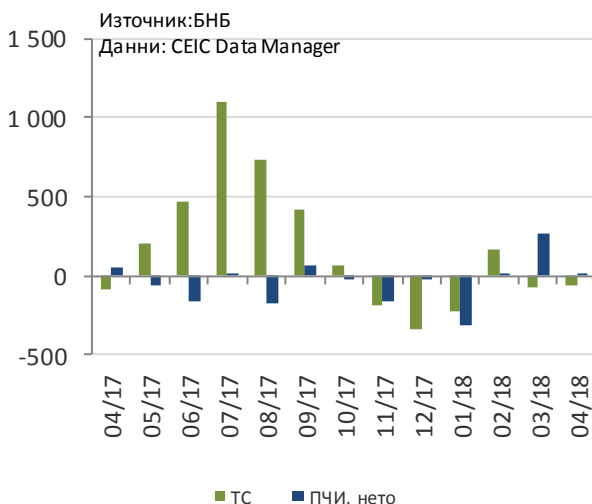
За януари – април 2018 г. текущата и капиталовата сметка е отрицателна и възлиза на 123,1 млн. евро (0,2 % от БВП) при дефицит от 61,8 млн. евро (0,1 % от БВП) за януари – април 2017 г.

По данни на БНБ текущата и капиталова сметка е положителна и възлиза на 14,2 млн. евро при дефицит от 77,6 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. текущата и капиталовата сметка е отрицателна и възлиза на 123,1 млн. евро (0,2 % от БВП) при дефицит от 61,8 млн. евро (0,1 % от БВП) за януари – април 2017 г. За април 2018 г. салдото по текущата сметка е отрицателно и възлиза на 63,1 млн. евро при дефицит от 86 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. текущата сметка е отрицателна и възлиза на 201,6 млн. евро (0,4 % от БВП) при дефицит от 183,5 млн. евро (0,4 % от БВП) за януари – април 2017 г. Търговското салдо за април 2018 г. е отрицателно в размер на 289,7 млн. евро при дефицит от 266,5 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 1154,5 млн. евро (2,2 % от БВП) при дефицит от 869,3 млн. евро (1,7 % от БВП) за същия период на 2017 г. Износът на стоки е 2143,8 млн. евро за април 2018 г., като се повишава с 210,7 млн. евро (10,9 %) в сравнение с този за април 2017 г.

(1933,1 млн. евро). За януари – април 2018 г. износът е 8252,4 млн. евро (15,4 % от БВП), като нараства с 374,4 млн. евро (4,8 %) в сравнение с този за същия период на 2017 г. (7878 млн. евро, 15,6 % от БВП). Износът за януари – април 2017 г. нараства на годишна база с 13,5 %. Вносът на стоки за април 2018 г. е 2433,5 млн. евро, като нараства с 233,9 млн. евро (10,6 %) спрямо април 2017 г. (2199,6 млн. евро). За януари – април 2018 г. вносът е 9406,9 млн. евро (17,5 % от БВП), като се увеличава с 659,6 млн. евро (7,5 %) спрямо същия период на 2017 г. (8747,3 млн. евро, 17,3 % от БВП). Вносът за януари – април 2017 г. нараства на годишна база с 19,5 %. Салдото по услугите е положително в размер на 81 млн. евро при положително салдо от 57,8 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. салдото е положително в размер на 417,1 млн. евро (0,8 % от БВП) при положително салдо от 246,7 млн. евро (0,5 % от БВП) за януари – април 2017 г. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) за април 2018 г. е положително в размер на 40,4 млн. евро при отрицателно салдо от 38,7 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. салдото е отрицателно в размер на 88,7 млн. евро (0,2% от БВП) при отрицателно салдо от 260,7 млн. евро (0,5% от БВП) за същия период на 2017 г. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на 105,3 млн. евро при положително салдо от 161,5 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. салдото е положително в размер на 624,5 млн. евро (1,2 % от БВП) при положително салдо от 699,8 млн. евро (1,4 % от БВП) за същия период на 2017 г. Капиталовата сметка е положителна в размер на 77,2 млн. евро при положителна стойност от 8,5 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. капиталовата сметка е положителна – 78,5 млн. евро (0,1 % от БВП), при положителна стойност от 121,7 млн. евро (0,2 % от БВП) за януари – април 2017 г. Финансовата сметка за април 2018 г. е положителна в размер на 320,3 млн. евро при отрицателна стойност от 197,9 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. финансовата сметка е положителна – 656,5 млн. евро (1,2 % от БВП), при отрицателна стойност от 456,7 млн. евро (0,9 % от БВП) за същия период на 2017 г. Салдото по статия Преки инвестиции, представена съгласно изискванията на шестото издание на Ръководство по платежен баланс и международна инвестиционна позиция, е положително в размер на 2,4 млн. евро при положително салдо от 56,1 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. салдото е отрицателно в размер на 39,7 млн. евро (0,1 % от БВП) при отрицателно салдо от 165,8 млн. евро (0,3 % от БВП) за същия период на 2017 г. Преките инвестиции – активи се понижават с 0,7 млн. евро при намаление с 58,8 млн. евро за април 2017 г. За

Платежен баланс

EUR млн.

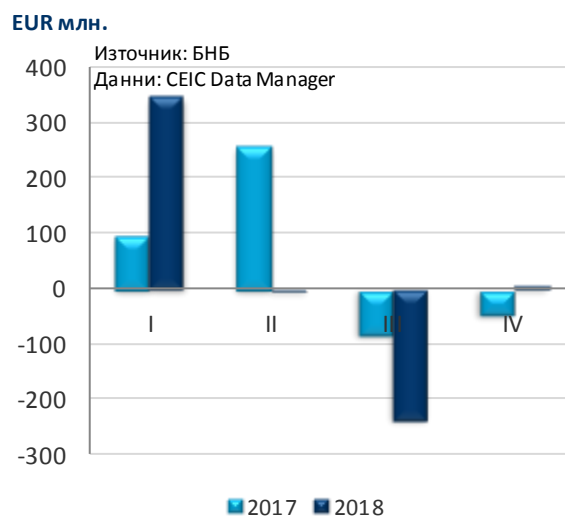
януари – април 2018 г. те се увеличават с 99,1 млн. евро (0,2% от БВП) при увеличение с 92,3 млн. евро (0,2% от БВП) за същия период на 2017 г. Преките инвестиции – пасиви намаляват с 3,2 млн. евро при намаление със 114,9 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. те нарастват със 138,8 млн. евро (0,3 % от БВП) при увеличение с 258,1 млн. евро (0,5 % от БВП) за януари – април 2017 г. Салдото по статия Портфейлни инвестиции е положително в размер на 455,7 млн. евро при отрицателна стойност от 119,6 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. салдото е положително в размер на 961 млн. Портфейлните инвестиции – активи за април 2018 г. се повишават с 98,1 млн. евро при увеличение с 31,9 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. те се повишават с 588,7 млн. евро (1,1 % от БВП) при увеличение с 233 млн. евро (0,5 % от БВП) за същия период на 2017 г. Портфейлните инвестиции – пасиви за април 2018 г. намаляват с 357,6 млн. евро при повишение със 151,5 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. портфейлните инвестиции – пасиви намаляват с 372.3 млн. евро (0.7% от БВП) при намаление със 78.9 млн. евро (0.2% от БВП) за същия период на 2017 г. Салдото по статия Други инвестиции е отрицателно в размер на 61,9 млн. евро при положително салдо от 257,6 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. салдото е положително в размер на 795,9 млн. евро (1,5 % от БВП) при отрицателно салдо от 293,7 млн. евро (0,6 % от БВП) за януари – април 2017 г. Други инвестиции – активи се понижават с 98 млн. евро при увеличение с 412,8 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. те се повишават с 934,7 млн. евро (1,7 % от БВП) при увеличение с 69,1 млн. евро (0,1 % от БВП) за същия период на 2017 г. Други инвестиции – пасиви за април 2018 г. се понижават с 36, млн. евро при увеличение със 155,2 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. те нарастват със 138,7 млн. евро (0,3 % от БВП) при повишение с 362,7 млн. евро (0,7 % от БВП) за същия период на 2017 г. Резервните активи на БНБ се понижават със 101,5 млн. евро през отчетния месец при намаление с 379,5 млн. евро за април 2017 г. За януари – април 2018 г. те намаляват с 1136,8 млн. евро (2,1 % от БВП) при понижаване с 302,4 млн. евро (0,6 % от БВП) за същия период на 2017 г. Статия Грешки и пропуски, нето е положителна в размер на 306,1 млн. евро при отрицателна стойност от 120,3 млн. евро за април 2017 г. По предварителни данни за януари – април 2018 г. статията е положителна в размер на 779,6 млн. евро (1,5 % от БВП) при отрицателна стойност от 394,8 млн. евро (1,8 % от БВП) при положително салдо от 311.9 млн. евро (0,6 % от БВП) за същия период на 2017 г. евро (0,8 % от БВП) за същия период на 2017 г.

Преки чуждестранни инвестиции

За януари – април 2018 г. преките инвестиции в България възлизат на 113 млн. евро (0.2% от БВП), като са по-ниски със 116.2 млн. евро (50.6%) спрямо януари – април 2017 г.

По предварителни данни п на БНБ преките инвестиции в страната за януари – април 2018 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, възлизат на 113 млн. евро (0.2% от БВП 2), като са по-ниски със 116.2 млн. евро (50.6%) спрямо януари – април 2017 г. (229.2 млн. евро, 0.5% от БВП). През април 2018 г. те нарастват с 4.5 млн. евро, при намаление с 43.9 млн. евро за април 2017 г. Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) е отрицателен и възлиза на 161 млн. евро за януари – април 2018 г. Той е по-нисък със 205.4 млн. евро от дяловия капитал за януари – април 2017 г., който е в размер на 44.5 млн. евро. Нетните постъпления от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти са 3.4 млн. евро, при 3.3 млн. евро за януари – април 2017 г. По страни, най-голям дял в инвестициите в недвижими имоти имат Русия (2.1 млн. евро), Казахстан (0.5 млн. евро) и Израел (0.4 млн. евро). По предварителни данни, статия Реинвестиране на печалба (показваща дела на чуждестранните инвеститори в текущата печалба или загуба на дружеството на база на счетоводни данни за финансовия резултат) възлиза на 19.1 млн. евро, при 58.3 млн. евро за януари – април 2017 г. За януари – април 2018 г. подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и тър-

Преки инвестиции: Поток

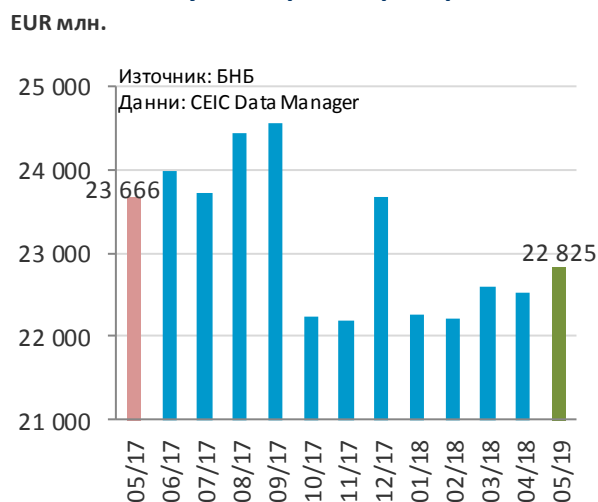
говски кредити) е в размер на 258,4 млн. евро, при 126,4 млн. евро за януари – април 2017 г. Най-големите нетни преки инвестиции в страната за януари – април 2018 г. са от Холандия (149,1 млн. евро), Германия (119 млн. евро) и Русия (116,7 млн. евро).

Международни резерви

Към края на май 2018 г. международните резерви на БНБ са в размер на 22,8 млрд. лева и нарастват с 1,4 % на месечна база, но отчита спад от 3,6% на годишна база

По данни на БНБ към края на май 2018 г. международните резерви са в размер на 44,6 млрд. лева (22,8 млрд евро) и нарастват с 1,4 % на месечна база, при спад от 3,6% на годишна база. От страна на активите, паричните средства и предоставените депозити в чужда валута са в размер на 16,3 млрд. лева и отчитат годишен спад от 11,4 % при месечен ръст от 5 %. Вложенията в монетарно злато нарастват с 2,4 % на месечна база до 2,8 млрд., но отчита спад от 1,3% на годишна база. Инвестициите в ценни книжа са в размер на 25 млрд. лева и намалява с 1% на месечна база, но нарастват с 2 % на годишна база. От страна на пасивите, парите извън банки достигат 15,5 млрд. лева като нарастват с 0,9 % на месечна база и с 11,4 % на годишна база. Задълженията към банки са в размер на 12,3 млрд. лева и нарастват с 3,1% на месечна база при спад от 11,3 % на годишна база. Задълженията към правителството и други бюджетни организации са в размер на 9,1 млрд. лева и намаляват съответно с 3,5% на месечна база и с 21,9% на годишна база. Задълженията към други депозанти са в размер на 2 млрд. лева и отчита месечна скок от 19,1%, като на годишна база нарастват над 1,3 пъти. Депозитът на управление „Емисионно“ е в размер на 5,7 млрд. лева и нараства с 1,7% на месечна, но отчита спад от 3,9% на годишна база. Международната ликвидна позиция на България, изчислена чрез съотношението на краткосрочния външен дълг/международните резерви е високо, по последни данни към март 2018 г. – 287,4 % спрямо 289,3 % към февруари 2018г. и 325,4 % към март 2017г.

Чуждестранни резерви

РЕАЛЕН СЕКТОР

Брутен вътрешен продукт

Сезонно изгладените данни показват растеж от 3,6 % на БВП през първото тримесечие на 2018 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0,9 % спрямо четвъртото тримесечие на 2017 година

През първото тримесечие на 2018 г. БВП на България възлиза на 21 479 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 10 982 млн., като на човек от населението се падат 1 558 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 3,6 % на БВП през първото тримесечие на 2018 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0,9 % спрямо четвъртото тримесечие на 2017 година. По предварителни данни произведеният брутен вътрешен продукт през първото тримесечие на 2018 г. възлиза на 21 479 млн. лв. по текущи цени. На човек от населението се падат 3 048 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.59128 лв. за 1

Ръст на БВП по тримесечия на годишна база, сезонно изгладени данни

щатски долар БВП възлиза на 13 498 млн. долара и съответно на 1 915 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 10 982 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 558 евро. Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност през първото тримесечие на 2018 г. възлиза на 18 782 млн. лв. по текущи цени. През първото тримесечие на 2018 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката намалява равнището си с 0,3 процентни пункта спрямо същото тримесечие на предходната година до 2,2 %. Индустриалният сектор запазва равнището на относителния си дял в добавената стойност на икономиката от 29,3 %. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, се увеличава до ниво от 68,5 % при 68,2 % през съответния период на предходната година. За крайното потребление през първото тримесечие на 2018 г. се изразходват 86,2 % от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал) формират 18,2 % от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е отрицателно. През първото тримесечие на 2018 г. БВП нараства спрямо предходното тримесечие с 0,9 % според сезонно изгладените данни. Брутната добавена стойност в икономиката нараства също с 0,9 %. По предварителни данни за първото тримесечие на 2018 г. крайното потребление нараства с 0,5 %, а бруто образуването в основен капитал - с 4,6 % спрямо предходното тримесечие. Износът на стоки и услуги увеличава равнището си с 1,1%, докато вносът на стоки и услуги намалява с 2,2 % спрямо предходното тримесечие според сезонно изгладените данни. БВП нараства с 3,6 % през първото тримесечие на 2018 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година според сезонно изгладените данни. През първото тримесечие на 2018 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 3,4 %. Динамиката на брутната добавена стойност се определя основно от регистрирания растеж при: Операции с недвижими имоти – 6,7 %, Строителство – 6,6 %, Финансови и застрахователни дейности – 5,5 %, Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения – 3,7 %, Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване – 3,4 %, Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство – 2,6 %, Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности – 2,1 %. По отношение на компонентите на крайното използване основен принос за регистрирания положителен икономически растеж имат бруто образуването на основен капитал - с ръст от 7,0 %, индивидуалното потребление на нетърговските организации, обслужващи домакинствата - с 6,8 %, индивидуалното потребление на домакинствата - с 3,4 %, и колективното потребление на държавното управление - с ръст от 1,7 %. Износът на стоки и услуги се увеличава с 4,4 %, а вносът на стоки и услуги - с 4,6 %. БВП през първото тримесечие на 2018 г. се увеличава с 0,4 % в ЕС-28 спрямо предходното тримесечие по сезонно изгладени данни. За същия период БВП в България нараства с 0,9 %. През първото тримесечие на 2018 г. спрямо предходното тримесечие най-висок икономически растеж отчитат Латвия и Полша - по 1,6 %, Унгария и Финландия - по 1,2 %, докато Естония регистрира спад с 0,1 %. В сравнение със същото тримесечие на предходната година сезонно изгладените данни показват нарастване на равнището на БВП в ЕС-28 с 2,4 %, а в България - с 3,6 %. През първото тримесечие на 2018 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година най-висок икономически растеж се наблюдава в Латвия – 5,1 %, Полша и Словакия - по 5,0 %, Унгария – 4,7 %, и Чешката република – 4,4 %, докато в Дания се наблюдава спад с 0,5 %.

Бизнес климат

През май 2018 г. стопанската конюнктура в страната продължава да се подобрява. Общият показател на бизнес климата се повишава с 2,1 пункта спрямо април и достига нов дългосрочен максимум (33,1 %) от 2009 г. насам

По данни на НСИ през май 2018 г. стопанската конюнктура в страната продължава да се подобрява. Общият показател на бизнес климата се повишава с 2.1 пункта спрямо април и достига нов дългосрочен максимум (33,1 %) от 2009 г. насам.

Промишленост. През май 2018 г. съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ се увеличава с 1,4 пункта и достига до 30,3 % в ре-

Общ показател на бизнес климата

зултат на оптимистичните оценки на промишлените предприемачи за настоящото бизнес състояние на предприятията. Анкетата отчита известно подобрение на осигуреността на производството с поръчки, което е съпроводено и с благоприятни очаквания за производствената активност през следващите три месеца. Основните фактори, затрудняващи предприятията, продължават да бъдат свързани с несигурната икономическа среда и недостига на работна сила. Относно продажните цени в промишлеността преобладаващите очаквания на мениджърите са те да останат без промяна през следващите три месеца.

Строителство. През май 2018 г. съставният показател „бизнес климат в строителството“ нараства с 8,1 пункта до 37,1 %, което се дължи на подобрените оценки и очаквания на строителните предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. Мненията им относно строителната активност през последните три месеца, както и очакванията им за следващите три месеца, са също по-благоприятни. Несигурната икономическа среда, недостигът на работна сила и конкуренцията в бранша остават най-сериозните проблеми за дейността на предприятията. По отношение на продажните цени в строителството по-голяма част от мениджърите предвиждат запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Търговия на дребно. През май 2018 г. съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ намалява с 1,6 пункта до 42,5 % в резултат на по-резервираните оценки и очаквания на търговците на дребно за бизнес състоянието на предприятията. Същевременно обаче прогнозите им относно обема на продажбите и поръчките към доставчиците през следващите три месеца са по-благоприятни. През последния месец анкетата отчита засилване на негативното въздействие на фактора „конкуренция в бранша“, който измества затрудненията, свързани с недостатъчното търсене и несигурната икономическа среда. Относно продажните цени преобладаващите очаквания на търговците са те да останат без промяна през следващите три месеца.

Услуги. През май 2018 г. съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ се увеличава с 0,9 пункта до 25,0 %, което се дължи на по-благоприятните оценки и очаквания на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията. По отношение на търсенето на услуги настоящата тенденция се оценява като подобрена, но очакванията им за следващите три месеца са по-резервиранни. Най-сериозните пречки за развитието на бизнеса в сектора продължават да бъдат свързани с конкуренцията в бранша и несигурната икономическа среда. По отношение на продажните цени анкетата регистрира известни очаквания за увеличение, макар по-голяма част от мениджърите да предвиждат запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Индекс на промишлено производство

През април 2018 г. индексът на промишленото производство намалява с 2,0 % на месечна база и с 0,8 % на годишна база

По предварителни данни на НСИ през април 2018 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, намалява с 2,0 % в сравнение с март 2018 година. През април 2018 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран спад от 0,8 % спрямо съответния месец на 2017 година. През април 2018 г. намаление спрямо предходния месец е регистрирано в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 6.4 %, в преработващата промишленост - с 2.1 %, и в добивната промишленост - с 0,6 %. По-значителен спад в преработващата промишленост се наблюдава при: производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 12,5 %, производството на хранителни продукти - със 7,4 %, производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти - със 7,0 %, обработката на кожи; производството на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм - с 6,2 %. Ръст е регистриран при: производството на тютюневи изделия - с 4,6 %, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 4,3%, производството на машини и оборудване с общо

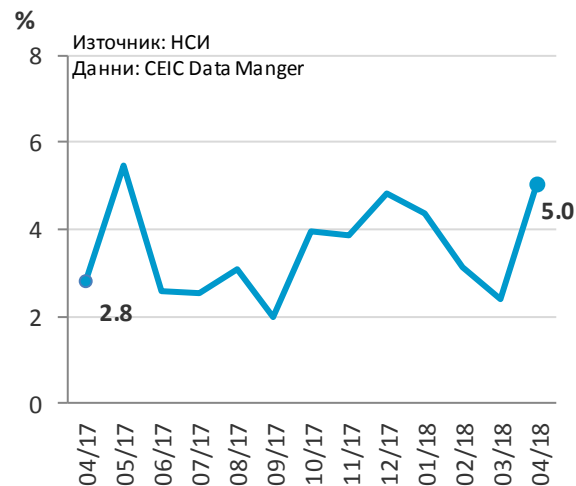
и специално предназначение - с 4,0 %, производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 3,5 %. На годишна база спад на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 3,6 %, в добивната промишленост - с 2,4 %, и в преработващата промишленост - с 1,1 %. По-значително намаление в преработващата промишленост спрямо предходната година се наблюдава при: производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 24,8 %, производството на тютюневи изделия - с 19,2 %, производството на химични продукти - с 9,8 %, производството на облекло - с 9,2 %. Увеличение е отчетено при: производството на превозни средства, без автомобили - с 55,9 %, производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 22,9 %, ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 15,4 %, производството на лекарствени вещества и продукти - с 13,7 %.

Търговия на дребно

През април 2018 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 0,9 % на месечна база и с 5 % на годишна база

По предварителни сезонно изгладени данни на НСИ през април 2018 г. оборотът раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 0,9 % спрямо предходния месец. През април 2018 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, бележи ръст от 5,0 % в сравнение със същия месец на предходната година. През април 2018 г. се наблюдава по-значителен ръст на оборота спрямо предходния месец при: търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 6,0 %, търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали - с 4,7 %, и търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 2,2 %. Намаление е отбелязано при търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 2,6 %. През април 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. оборотът нараства по-значително при: търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 16,4 %, търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 9,1 %, търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - със 7,0 %, търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - с 4,9 %, търговията на дребно с разнообразни стоки - с 3,3 %, и търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 3,1 %. Спад е регистриран при търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с 4,3 %.

Индекс на оборота "Търговия на дребно", % изменение на годишна база

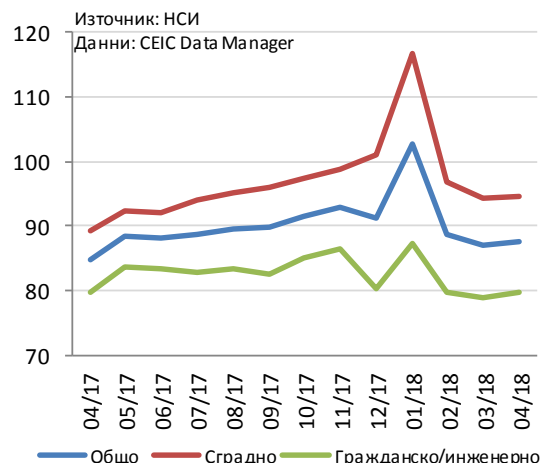

Строителство

През април 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“ нараства с 0,6 % на месечна база и на годишна база

По предварителни данни на НСИ през април 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,6 % над равнището от предходния месец. Календарно изгладените данни на строителната продукция през април 2018 г. също показват увеличение с 0,6 % в сравнение с април 2017 година. През април 2018 г. индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, е над равнището от предходния месец, като нарастването на продукцията от гражданското/инженерното строителство е с 1,1 %, а от сградното строителство - с 0,3 %. На годишна база ръстът на строителната продукция през април 2018 г., изчислен от календарно изгладени данни,

Индекс на строителната продукция, сезонно изгладени данни

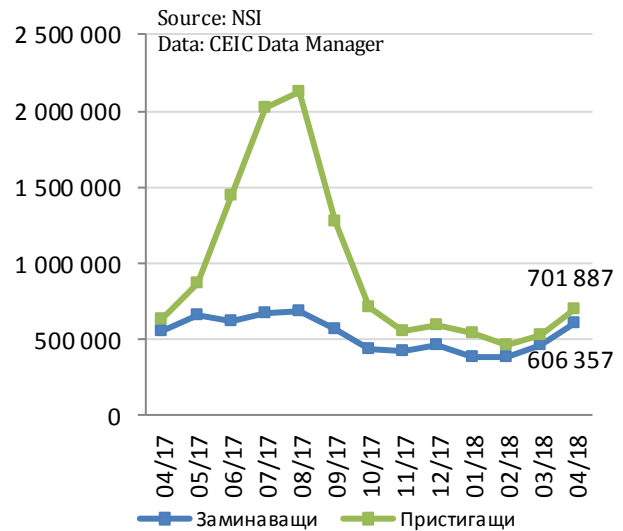
се определя от положителния темп при сградното строителство, където увеличението е с 2,2 %, докато при гражданско-инженерното строителство е регистрирано намаление от 1,4 %.

Туризм

Пътванията на български граждани в чужбина през април 2018 г. са 606,4 хил., или с 10,5 % над регистрираните през април 2017 година. През април 2018 г. посещенията на чужденци в България са 701,9 хил., или с 10,8 % повече в сравнение с април 2017 година

Пътванията на български граждани в чужбина през април 2018 г. са 606,4 хил. или с 10,5 % над регистрираните през април 2017 година. Увеличение на пътванията на български граждани в сравнение със същия месец на предходната година е отчетено към Белгия - с 40,7 %, бившата югославска република Македония - с 20,1 %, Турция - с 15,6 %, Сърбия - с 14,7 %, Румъния - с 11,9 %, Германия - с 3,3%, Гърция - с 1,8 %, Италия - с 0,9 %, Австрия - с 0,9 %, и други. Същевременно намаляват пътванията към Обединеното кралство - с 3,9 %, Испания - с 2,0 %, Франция - с 1,5%, Чешката република - с 1,4 %, и други. В сравнение с април 2017 г. е регистрирано увеличение при пътванията със служебна цел - с 20,5 %, и с цел почивка и екскурзия - с 19,1 %, докато тези с други цели намаляват с 0,2 %. Най-голям относителен дял от общия брой пътвания на български граждани в чужбина през април 2018 г. формират пътванията с други цели (гостуване, обучение, посещение на културни и спортни мероприятия) – 41,9 %, следвани от пътванията със служебна цел – 30,1 %, и пътванията с цел почивка и екскурзия – 28,0 %. През април 2018 г. най-голям брой пътвания на български граждани са осъществени към: Турция – 140,5 хил., Гърция – 115,5 хил., Сърбия – 54,8 хил., Румъния – 41,8 хил., бившата югославска република Македония – 39,5 хил., Германия – 36,7 хил., Италия – 28,5 хил., Австрия – 18,7 хил., Испания – 15,5 хил., Обединеното кралство – 14,7 хиляди. През април 2018 г. посещенията на чужденци в България са 701,9 хил., или с 10,8 % повече в сравнение с април 2017 година. Регистрирано е увеличение при всички наблюдавани цели: с други цели (вкл. гостувания и транзитни преминавания) - с 15,1 %, с цел почивка и екскурзия - с 8,4 %, и със служебна цел - със 7,4 %. Транзитните преминавания през страната са 25,1 % (175,9 хил.) от всички посещения на чужденци в България. От общия брой чужденци, посетили България през април 2018 г., делът на гражданите от Европейския съюз е 56,2 %, или с 9,5 % повече в сравнение със същия месец на предходната година. Увеличават се посещенията на граждани от Франция - с 42,5 %, Обединеното кралство - с 26,1 %, Полша - със 17,9 %, Гърция - с 13,1 %, Румъния - с 6,1 %, и други. Същевременно намаляват посещенията на граждани от Австрия - с 10,3 %, Германия - с 2,3 %, Италия - с 2,1 %, и други. Увеличават се и посещенията на граждани от групата „Други европейски страни“ - с 11,2 %, като най-голям е ръстът на посещенията на граждани от Сърбия - с 23,1 %. През април 2018 г. преобладава делът на посещенията с други цели – 40,1 %, следвани от посещенията с цел почивка и екскурзия – 39,4 %, и със служебна цел – 20,5 %. Най-много посещения в България през април 2018 г. са реализирали гражданите от: Румъния – 163,5 хил., Турция – 100,8 хил., Гърция – 83,7 хил., бившата югославска република Македония – 49,5 хил., Сърбия – 48,9 хил., Германия – 24,5 хил., Украйна – 19,4 хил., Обединеното кралство – 17,2 хил., Италия – 14,9 хил., Израел – 14,4 хиляди.

Общо пристигащи/заминаващи

Общият брой на нощувките във всички места за настаняване, регистрирани през април 2018 г., е 895,0 хил., или с 1,4 % по-малко в сравнение със същия месец на предходната година. Приходите от нощувки през април 2018 г. достигат 47,1 млн. лв., или с 6,4 % повече в сравнение с април 2017 година

По данни на НСИ през април 2018 г. в България са функционирали 2 037 места за настаняване с над 10 легла - хотели, мотели, къмпинги, хижи и други места за краткосрочно настаняване. Броят на стаите в тях е 68,8 хил., а на леглата – 143,6 хиляди. В сравнение с април 2017 г. общият брой на местата за настаняване, функционирали през периода, се увеличава с 3,7 %, а на леглата в тях намалява с 3,4 %. Общият брой на нощувките във всички места за настаняване, регист-

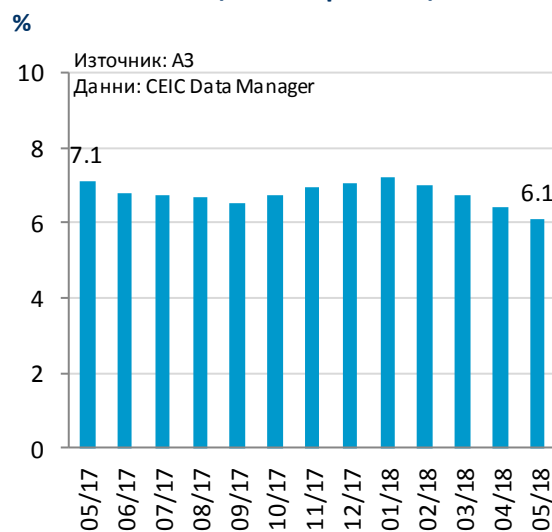
рирани през април 2018 г., е 895,0 хил., или с 1,4 % по-малко в сравнение със същия месец на предходната година, като най-голямо намаление на нощувките (с 3,6 %) се наблюдава в местата за настаняване с 1 и 2 звезди. През април 2018 г. в хотелите с 4 и 5 звезди са реализирани 73,4 % от общия брой нощувки на чужди граждани и 36,1 % - на българи. В местата за настаняване с 3 звезди са осъществени 18,9 % от нощувките на чужди граждани и 31,1 % - на българи, докато в останалите места за настаняване (с 1 и 2 звезди) те са съответно 7,7 и 32,8 %. Броят на пренощуващите лица в местата за настаняване през април 2018 г. намалява с 0,8 % в сравнение със същия месец на 2017 г. и достига 432,2 хил., като е регистрирано намаление с 4,2 % при българите и увеличение с 5,5 % при чужденците. Българските граждани, нощували в местата за настаняване през април 2018 г., са 270,2 хил. и са реализирали средно по 1,9 нощувки. Чуждите граждани са 162,0 хил., като 72,5 % от тях са нощували в хотели с 4 и 5 звезди и са реализирали средно по 2,3 нощувки. Общата заетост на леглата в местата за настаняване през април 2018 г. е 22,0 %, като намалява с 1,9 процентни пункта в сравнение с април 2017 година. Най-висока е заетостта на леглата в хотелите с 4 и 5 звезди – 25,4 %, следват местата за настаняване с 3 звезди – 24,4 %, и с 1 и 2 звезди – 15,4 %. Приходите от нощувки през април 2018 г. достигат 47,1 млн. лв., или с 6,4 % повече в сравнение с април 2017 година. Регистрирано е увеличение на приходите както от чужди граждани - с 9,9 %, така и от български граждани - с 2,6 %.

Безработица

През май 2018 г. безработицата в България намалява с 0,03 процентни пункта до 6,1 % спрямо април 2018. Това е достигнато най-ниското равнище на регистрирани хора без работа от декември 2008 г. насам

По данни на Агенцията по заетостта, тенденцията за намаляване на безработицата продължава и през май 2018 г., като в края на месеца достигна 6,1 %, отчитайки намаление от 0,3 процентни пункта спрямо април 2018 г. Намалението на годишна база е 1 процентен пункт. Това показват данни на Агенцията по заетостта, публикувани днес, които потвърждават и изводите на Евростат. През май 2018 г. е достигнато най-ниското равнище на регистрирана безработица от декември 2008 г. насам. Регистрираните безработни в края на месеца са общо 200 458, като числеността им се свива с 5% спрямо предходния месец и с 14,3% спрямо година по-рано. Новорегистрираните безработни през май са 19 963. От тях 1 258 са били неактивни, т.е. не са били нито заети, нито учащи, и не са търсили работа. От началото на годината служителите от бюрата по труда са активирали 28 272 лица. Общо 21 740 лица са постъпили на работа през месеца, като 91,3% от тях са устроени в реалната икономика. В резултат от изпълнението на активните мерки за насърчаване на заетостта сред безработните през месеца в субсидирана заетост са включени 1 889 лица: 708 – по схеми на ОП „Развитие на човешките ресурси“, 397 – по други програми и 784 – по мерки. Заявените работни места на първичния пазар на труда през май са 21 301, като 87,3 % от тях са в частния сектор. Най-голям дял свободни работни места са заявени в преработващата промишленост (25,1 %), хотелиерството и ресторантьорството (17,7 %), търговията (13,6 %), операциите с недвижими имоти (13,2 %), селското, горското и рибното стопанство (5,2 %) и др. Най-търсените групи професии през май са били: персонал, зает в сферата на персоналните услуги (бармани, сервитьори, готвачи, камериери и др.); продавачи; работници в добивната и преработващата промишленост; работници в селското, горското и рибното стопанство; оператори на стационарни машини и съоръжения; водачи на моторни превозни средства и подвижни съоръжения; работници по събиране на отпадъци и сродни на тях; помощници при приготвяне на храни; чистачи; квалифицирани работници по производството на храни, облекло, дървени изделия и сродни и др.

Равнище на безработица

Източник: АЗ
Данни: CEIC Data Manager

1 889 лица: 708 – по схеми на ОП „Развитие на човешките ресурси“, 397 – по други програми и 784 – по мерки. Заявените работни места на първичния пазар на труда през май са 21 301, като 87,3 % от тях са в частния сектор. Най-голям дял свободни работни места са заявени в преработващата промишленост (25,1 %), хотелиерството и ресторантьорството (17,7 %), търговията (13,6 %), операциите с недвижими имоти (13,2 %), селското, горското и рибното стопанство (5,2 %) и др. Най-търсените групи професии през май са били: персонал, зает в сферата на персоналните услуги (бармани, сервитьори, готвачи, камериери и др.); продавачи; работници в добивната и преработващата промишленост; работници в селското, горското и рибното стопанство; оператори на стационарни машини и съоръжения; водачи на моторни превозни средства и подвижни съоръжения; работници по събиране на отпадъци и сродни на тях; помощници при приготвяне на храни; чистачи; квалифицирани работници по производството на храни, облекло, дървени изделия и сродни и др.

Доходи, разходи и потребление на домакинствата

През първото тримесечие на 2018 г. БВП на един зает се увеличава с 2.3 % в сравнение със същото тримесечие на 2017

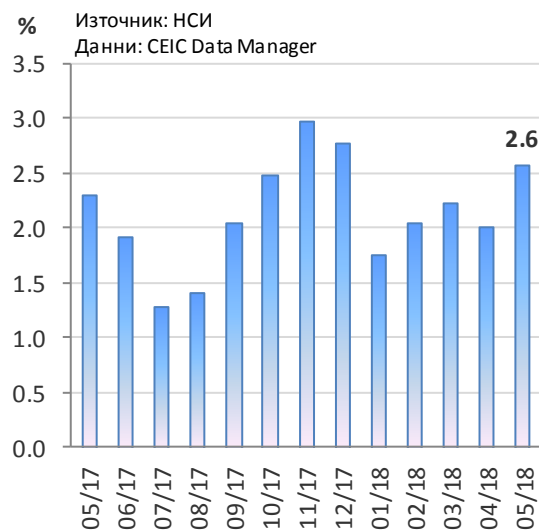
По предварителни данни на НСИ през първото тримесечие на 2018 г. БВП на един зает се увеличава с 2,3 % в сравнение със същото тримесечие на предходната година. Заетите лица в икономиката са 3 439,0 хил., а общият брой отработени часове е 1 393,4 милиона. Структурата на заетостта по икономически сектори през първото тримесечие на 2018 г. спрямо съответното тримесечие на 2017 г. показва увеличение на относителния дял на секторите индустрия и услуги. На едно заето лице се падат 6 245,7 лв. от текущия обем на брутния вътрешен продукт (БВП), като всеки зает създава средно 15,4 лв. БВП за един отработен час. Брутната добавена стойност средно на един зает през първото тримесечие на 2018 г. се увеличава реално с 3,5 %, докато БДС за един отработен човекочас се увеличава реално с 3,4% спрямо съответното тримесечие на предходната година. По предварителни данни за първото тримесечие на 2018 г. равнището на производителността на труда в индустриалния сектор е 6 182,4 лв. брутна добавена стойност (БДС) средно на един зает и 14,5 лв. за един отработен човекочас. В сектора на услугите всеки зает произвежда средно 5 509,2 лв. БДС, като за един отработен човекочас се създават средно 13,0 лв. от текущия обем на показателя. Най-ниска е производителността на труда в аграрния сектор – 708,0 лв. БДС на един зает и 2,3 лв. за един отработен човекочас.

Инфлация

Индексът на потребителските цени за май 2018 г. спрямо април 2018 г. е 100.3 %, т.е. месечната инфлация е 0.3 %

Покачването на международните цени на горивата е главният фактор за динамиката на инфлацията в България през май 2018 г. По данни на НСИ индексът на потребителските цени за май 2018 г. спрямо април 2018 г. е 100,3 %, т.е. месечната инфлация е 0,3 %. Инфлацията от началото на годината е 1,0 %, а годишната инфлация за май 2018 г. спрямо май 2017 г. е 2,6 %. Средногодишната инфлация за периода юни 2017 - май 2018 г. спрямо периода юни 2016 - май 2017 г. е 2,1 %. Най-много през месец май се покачват цените на транспорта - с 2,6 %, следван от облеклото и обувките - с 0,7 %. Сред нехранителните стоки най-видимо е поскъпването при горивата - при дизела с 5,1 %, при масовия бензин А95Н - 4,7 %, а при А98Н - 7 %. Международните полети са повишили цените си с 5,2%. Автомобилните застраховки също отново са поскъпнали - само за месец с 4,8 %. През май обувките са поскъпнали с 1,2 %, а облеклото - с 0,5 %. При храните зелето поскъпва най-много - с 26,2 %, следвани от картофите - с 21,2 %, ябълките - с 6,4 %, маслото - с 3,6 %. За сметка на това по-евтино са се продавали яйцата - с 9,9 %, доматиите 7,5 % и краставиците - с 8,9 %, чушките - с 13,6 %, бирата - с 1,4 %, и др. През май организираният туристически пътувания в страната са поевтинели с 3 %, хотелите в курортите - с 2,7 %, телевизорите - с 2,6 %, велосипедите - с 0.6 %. Цените на лекарските и стоматологичните услуги, както и цените на лекарствените продукти остават на равнището от предходния месец. Хармонизираният индекс на потребителските цени за май 2018 г. спрямо април 2018 г. е 100,4%, т.е. месечната инфлация е 0,4 %. Инфлацията от началото на годината е 1,0 %, а годишната инфлация за май 2018 г. спрямо май 2017 г. е 2,3 %. Средногодишната инфлация за периода юни 2017 - май 2018 г. спрямо периода юни 2016 - май 2017 г. е 1,5 %.

Инфлация на годишна база

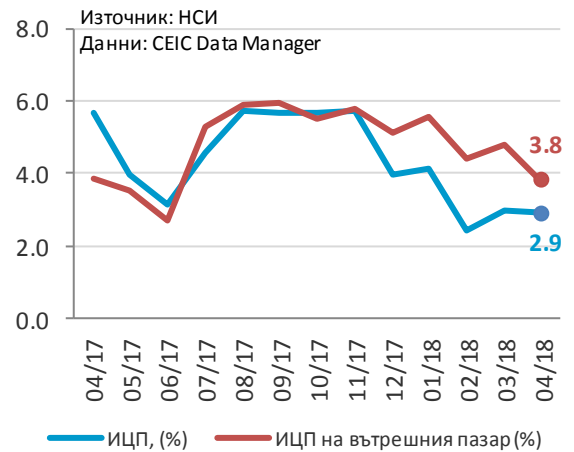

Общ индекс на цените на производител в промишлеността

Общият индекс на цените на производител през април 2018 г. нараства с 0,7 % в сравнение с предходния месец и с 2,9 % спрямо април 2017 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през април 2018 г. нараства с 0,4 % спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 3,8 %

По данни на НСИ Общият индекс на цените на производител през април 2018 г. нараства с 0,7 % спрямо предходния месец. По-високи цени са регистрирани в преработващата промишленост - с 1,1 %, а спад на цените е отчетен в добивната промишленост - с 1,3 %, и при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 0,2 %. По-съществено покачване на цените в преработващата промишленост. 3% се наблюдава при производството на тютюневи изделия - с 5,4 %, и при производството на основни метали - с 0,9 %, а спад е отчетен при обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 1,0 %, както и при производството на химични продукти и печатната дейност и възпроизвеждането на записани носители - по 0,3 %. Общият индекс на цените на производител през април 2018 г. нараства с 2,9 % в сравнение със същия месец на 2017 година. Увеличение на цените е отчетено при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 8,8 %, в преработващата промишленост - с 1,3 %, и в добивната промишленост - с 0,5 %. В преработващата промишленост по-съществен ръст на цените се наблюдава при производство на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 6,5 %, и при производство на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 5,2 %, а спад е регистриран при производството на химични продукти - с 2,2 %, както и при производството на превозни средства, без автомобили - с 1,9 %.

Индекс на цените на производител в промишлеността, % изменение на годишна база

Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през април 2018 г. се покачва с 0,4 % спрямо предходния месец. Ръст на цените е отчетен в преработващата промишленост - с 0,8 %, при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 0,1 %, а в добивната промишленост е отчетен спад с 1,7 %. В преработващата промишленост 8,1 %, и при производството на мебели - с 0,9 %. Спад е отчетен при: производството на основни метали - с 1,4 %, производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета и печатната дейност и възпроизвеждането на записани носители - по 0,4%. 2 по-високи цени спрямо предходния месец се наблюдават при производството на тютюневи изделия - с 0,7%. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през април 2018 г. нараства с 3,8% в сравнение със същия месец на 2017 година. Увеличение на цените е регистрирано при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 9,0%, в добивната и в преработващата промишленост - по 1,0%. През април 2018 г. по-високи цени в преработващата промишленост спрямо април 2017 г. са отчетени при производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 4,8%, и при производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 4,2%. Намаление на цените се наблюдава при производството на изделия от каучук и пластмаси - с 1,2%, и при производството на тютюневи изделия - с 0,7%.

Индексът на цените на производител на международния пазар през април 2018 г. се покачва с 1,2 % в сравнение с предходния месец. В преработващата промишлеността спад се наблюдава при обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 1,4 %, и при производството на тютюневи изделия - с 1,1 %. 2 е отчетено повишение на цените с 1,4 %. По-съществен ръст е отчетен при: производството на основни метали - с 1,4 %, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели и производството на изделия от каучук и пластмаси - по 0,8 %, и производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 0,7 %. Индексът на цените на производител на международния пазар през април 2018 г. нараства с 1,5 % в сравнение със същия месец на 2017 година. В преработващата промишленост цените се покачват с 1,6 %. По-високи цени са отчетени при: производство на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 8,8 %, производство на хартия, картон и изделия от хартия и картон - със 7,1 %, и обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 4,4 %. Спад на цените се наблюдава при производство на тютюневи изделия - с 4,7 %, и при производството на химични продукти - с 4,5 %.

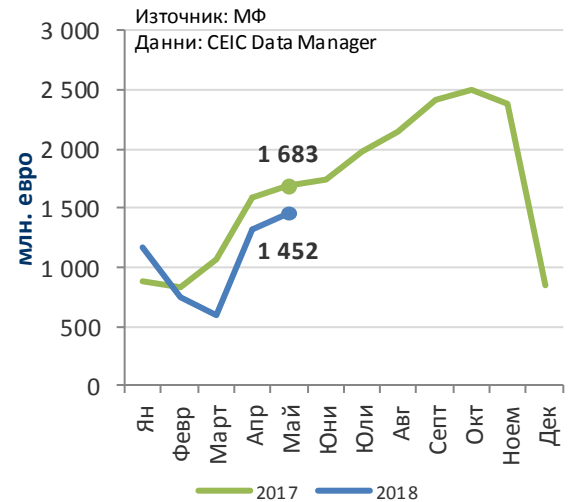
ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Бюджетно салдо

През април 2018 г. салдото по КФП на касова основа е положително в размер на 1 319,1 млн. лв. и заема 1,3 % от прогнозния БВП

По на МФ салдото по КФП на касова основа към месец април 2018 г. е положително в размер на 1 319,1 млн. лв. (1,3% от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 1 528,6 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 209,5 млн. лв. Месец април традиционно се характеризира с превишение на приходите над разходите по КФП поради спецификата на данъчния календар. Постъпилите приходи и помощи по КФП към април 2018 г. са в размер на 12 970,8 млн. лв. или 33,9 % от годишните разчети. Съпоставени със същия период на предходната година, данъчните и неданъчните приходи нарастват с 1 020,0 млн. лв. (8,8 %), докато постъпленията от помощи са по-ниски. Общата сума на данъчните постъпления, вкл. приходите от осигурителни вноски, възлиза на 10 873,8 млн. лв., което представлява 34,9% от планираните за годината приходи. Съпоставено с данните към месец април 2017 г. данъчните постъпления нарастват номинално с 8,9 % (887,0 млн. лева). Приходите от преки данъци са в размер на 2 332,4 млн. лв. или 40,5 % от предвидените в разчетите за годината, като спрямо същия период на предходната година нарастват с 302,3 млн. лева (14,9 %). Приходите от косвени данъци са в размер на 4 996,5 млн. лв., което е 33,0 % от разчетите за годината. Съпоставено с данните към април 2017 г., постъпленията в групата нарастват със 165,2 млн. лв. (3,4 %). Постъпленията от ДДС са в размер на 3 378,9 млн. лв. или 34,5 % от планираните. Размерът на невъзстановения ДДС към 30.04.2018 г. е 69,3 млн. лева. Приходите от акцизи възлизат на 1 523,2 млн. лв. (29,6% от разчетените за годината). Постъпленията от мита са 79,9 млн. лв. или 42,1 % от разчета за годината. Постъпленията от други данъци (вкл. имуществени данъци и др. данъци по ЗКПО) са в размер на 539,1 млн. лв. или 49,1 % изпълнение на годишните разчети. Приходите от социално и здравноосигурителни вноски са 3 005,9 млн. лв., което представлява 32,9 % от разчетените за годината. Съпоставено със същия период на предходната година, приходите от осигурителни вноски нарастват номинално с 14,2 % (374,8 млн. лева). Неданъчните приходи са в размер на 1 719,5 млн. лв., което представлява 36,6 % изпълнение на годишните разчети. Приходите от помощи са в размер на 377,4 млн. лева. Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към април 2018 г. възлизат на 11 651,7 млн. лв., което е 29,6 % от годишните разчети. За сравнение разходите за същия период на предходната година са в размер на 10 426,1 млн. лева. Номиналното нарастване се дължи както на по-високия размер на разходите по националния бюджет, така и на нарастването на разходите по сметките за средствата от Европейския съюз. Ръстът на разходите спрямо същия период на 2017 г. е основно поради по-високия размер на здравноосигурителните и социалните плащания (базов ефект при разходите за пенсии от увеличението им от юли 2017 г. и увеличението на две стъпки през 2017 г. на размера на минималната пенсия от юли и октомври), по-високи разходи за персонал (основно поради увеличението на възнагражденията на педагогическия персонал в системата на средното образование) и нарастването на капиталовите разходи (основно по сметките за средства от ЕС). Нелихвените разходи са в размер на 10 871,3 млн. лв., което представлява 29,2 % от годишните разчети. Текущите нелихвени разходи към април 2018 г. са в размер на 10 132,2 млн. лв. (32,6% от разчета за годината), капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 728,7 млн. лв. (11,8% от разчетите към ЗДБРБ за 2018 г.). Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 10,5 млн. лв. Лихвените плащания са в размер на 390,1 млн. лв. или 54,0 % от планираните за 2018 година. Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 30.04.2018 г. от централния бюджет възлиза на 390,2 млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС. Размерът на фискалния резерв към 30.04.2018 г. е 10,7 млрд. лв., в т.ч. 9,9 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,8 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

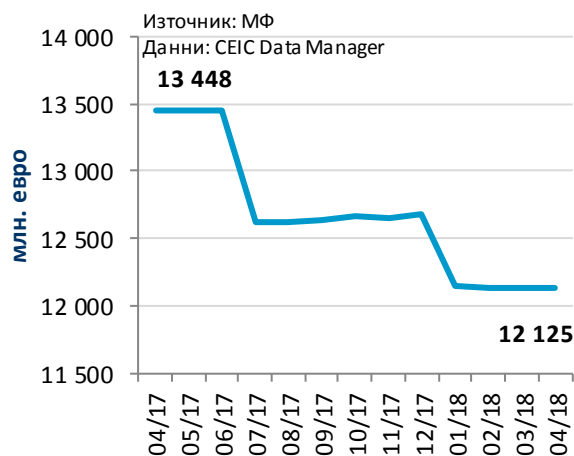
Бюджетна позиция

Държавен дълг

Към края на април 2018 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 12 124,9 млн. евро и заема 22,7 % от БВП

По данни на МФ дългът на подсектор „Централно управление“ към края на април 2018 г. възлиза на 12 124,9 млн. евро. Вътрешните задължения са 2 956,3 млн. евро, а външните 9 168,6 млн. евро. В края на отчетния период съотношението на дълга на подсектор „Централно управление“ към brutния вътрешен продукт БВП възлиза на 22,7 %, като делът на вътрешния дълг е 5,5 %, а на външния дълг – 17,2 %. В структурата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 24,4%, а външните – от 75,6%. Среднопотегленият лихвен процент на дълга за периода 01.01.2018-30.04.2018 г. възлиза на 2,69 %, като намалява с 10 б. т. спрямо същия период на 2017 г. (2,79%). Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ към 30 април 2018 г. е в размер на 349,2 млн. евро. Вътрешните гаранции са 35,9 млн. евро, а външните - 313,3 млн. евро. Съотношението гарантиран дълг на подсектор „Централно управление“/БВП е в размер на 0,6 %. Съгласно водения от МФ, на основание на чл. 38, ал. 1 от Закона за държавния дълг (ЗДД), официален регистър на държавния и държавногарантирания дълг, държавният дълг към края на април 2018 г. достига до 11 454,6 млн. евро или 21,2% от БВП. Вътрешните задължения са в размер на 2 887,2 млн. евро, а външните – в размер на 8 567,4 млн. евро. Държавногарантираният дълг през април 2018 г. възлиза на 1 015,5 млн. евро. Вътрешните гаранции са 35,9 млн. евро, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП - 1,9 %.

Дълг подсектор "Централно управление"

На 1 юни 2018 г. международната рейтингова агенция S&P Global Ratings повиши перспективата за кредитния рейтинг на България от стабилна на положителна. Дългосрочният и краткосрочен кредитен рейтинг на страната в чуждестранна и местна валута се потвърждават на 'BBB-/A-3'

Положителната перспектива сигнализира за успешно подобряване на финансовите условия, както и за засилване на фискалните и външните буфери в страната. Анализаторите от S&P Global Ratings очакват стабилния икономически растеж да продължи, в съответствие с възходящата динамика на износа и благоприятните условия за кредитиране. Нетният държавен дълг ще продължи да намалява през 2018 г., за четвърта година поред. Външната задлъжнялост е оценена като ниска и текущата сметка ще остане на излишък. От Агенцията изразяват очакване, че продължителността на политиката ще бъде гарантирана дотогава, докато управляващата коалиция е стабилна. Според S&P Global Ratings основните фактори, които биха довели до повишаване на кредитния рейтинг на България през следващите 12-24 месеца, включват продължаващото намаляване на необслужваните кредити в банковия сектор, съчетано с допълнителен прогрес от нарастване на кредитирането за подпомагане на икономическия растеж. Положително влияние за рейтинга ще окаже също засилването на фискалната позиция над заложените очаквания на Агенцията, както и присъединяването на лева към Валутен механизъм II (ERM II), което би засилило допълнително доверието в политиката.

На 1 юни 2018 г. международната рейтингова агенция „Fitch“ потвърди дългосрочния кредитен рейтинг на България 'BBB' в чуждестранна и местна валута със стабилна перспектива. Краткосрочният рейтинг в чуждестранна и местна валута също се запазва "F2"

Оценката за рейтинга е подкрепена от стабилната фискална позиция и политиката за поетапно присъединяване към еврозоната. Агенцията изтъква още силната позиция на икономиката, което ще допринесе за постепенен процес на сближаване с по-високите нива на дохода при страните с по-висок рейтинг. Агенцията посочва, че икономическият растеж в страната надхвърля отчетения за държавите в категорията 'BBB'. През 2017 г. българската икономика нарасна с 3,6% в реално изражение. За сравнение, средният растеж на икономиките от същата рейтингова група е 3,3 %. За настоящата година Fitch очаква растежът да се ускори до 3,7 %, преди да се забави до 3,4 % през 2019 г. Основен двигател ще е вътрешното търсене, като повишението на потреблението на домакинствата ще се подкрепя от положителната динамика

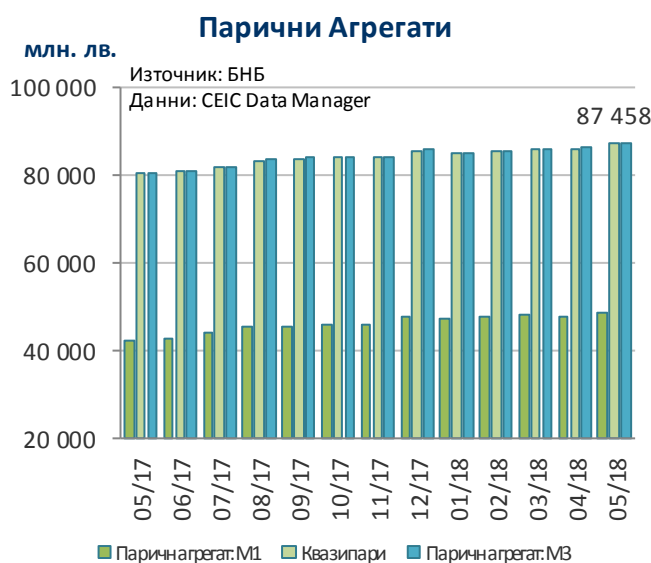

при заетостта и заплатите, както и подобреното доверие на потребителите. Частните и публичните инвестиции също се очаква да се ускорят, предвид напредването на изпълнението на европейските програми, благоприятните финансови условия и подобрената бизнес среда. Ключов фактор в подкрепа на рейтинга е силната фискална позиция на страната. През последните две години, бюджетният баланс бе на излишък, съответно 0,2 % и 0,9 % от БВП през 2016 и 2017 г. Fitch очаква през 2018 г. и 2019 г. бюджетният резултат да остане положителен, средно в размер на 0,1%, което е по-ниско от правителствените цели и отразява очакванията на Агенцията за по-високи разходи, свързани с усвояване на фондовете от ЕС и финансиране на приоритетни области. Във външния сектор Агенцията също отчита по-доброто представяне на България спрямо страните от съответната рейтинг група. За 2018-2019 г. те очакват текущата сметка да остане положителна (1,9% от БВП), докато средно за другите страни прогнозата им е за дефицит от 0,7 % от БВП. В допълнение, България има по-силна позиция на нетен външен кредитор (15,9 % от БВП през 2017 г.) спрямо медианата за другите страни (3,5% от БВП). Банковият сектор също е оценен като стабилен, в съответствие с повишената икономическа и кредитна активност. Отчетена е благоприятната тенденция на намаление на необслужваните кредити, въпреки че от Агенцията се считат нивото им за високо спрямо средното за ЕС. Факторите, които заедно или поотделно биха довели до повишаване на рейтинга, са по-висок потенциален растеж на БВП в средносрочен план и ускорено сближаване до нивата на доходите на страните с по-висок рейтинг. Основните фактори, които заедно или поотделно биха довели до понижаване на рейтинга са възобновяване на външните дисбаланси и/или влошаване на конкурентоспособността, по-високи фискални дефицити, които биха повишили държавната задлъжнялост, както и реализиране на рисковете за бюджетния баланс, свързани с условните задължения на държавните предприятия. Рейтинговата агенция би предприела действия за ревиизиране на перспективата до стабилна, при наличие на натиск върху платежния баланс на страната, отслабване на фискалните буфери или при обръщане на низходящата тенденция при необслужваните кредити. Негативни кредитни действия биха възникнали и в случай на рязко поскъпване на реалния ефективен валутен курс, което би довело до загуба на конкурентоспособност и влошаване на външната позиция на страната.

ПАРИЧЕН СЕКТОР

В края на април 2018 г. широките пари са 86,200 млрд. лв. и нарастват с 8,2 % на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 55,245 млрд. лв. и нараства спрямо април 2017 г. с 8,8 %

През април 2018 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база с 8,2% при годишно нарастване от 8,4 % през март 2018 година. В края на април 2018 г. широките пари са 86,200 млрд. лв. (82,2 % от БВП) при 86,100 млрд. лв. към март 2018 г. (82,1 % от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се увеличава през април 2018 г. с 15,7 % на годишна база (17,2 % годишен ръст през март 2018 година). В края на април 2018 г. депозитите на неправителствения сектор са 72,204 млрд. лв. (68,8 % от БВП), като годишното им увеличение е 5,6 % (5,6 % годишно повишение през март 2018 година). Депозитите на Нефинансови предприятия са 21,300 млрд. лв. (20,3 % от БВП) в края на април 2018 година. В сравнение със същия месец на 2017 г. те се увеличават с 13 % (13 % годишно повишение през март 2018 година). Депозитите на финансовите предприятия намаляват с 34,7 % на годишна база през април 2018 година (31,1 % годишно понижение през март 2018 г.) и в края на месеца достигат 2,561 млрд. лв. (2,4 % от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са 48,343 млрд. лв. (46,1 % от БВП) в края на април 2018 година. Те се увеличават с 5,9 % спрямо същия месец на 2017 г. (5,5 % годишно нарастване през март 2018 година). Нетните вътрешни активи са 53,752 млрд. лв. в края на април 2018 година. Те се увеличават с 9,6 % спрямо същия месец на 2017 г. (8,8 % годишно повишение през март 2018 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 55,245 млрд. лв. и нараства спрямо април 2017 г. с 8,8 % (8 % годишно увеличение през март 2018 година). През април 2018 г. вземанията от неправителствения

сектор се увеличават с 6,3 %, достигайки 55,946 млрд. лв. (5,3 % годишно увеличение през март 2018 година). В края на април 2018 г. кредитите за неправителствения сектор са 54,861 млрд. лв. (52,3 % от БВП) при 53,846 млрд. лв. към март 2018 г. (51,3 % от БВП). През април 2018 г. те се увеличават на годишна база с 6,6 % (5.6% годишно повишение през март 2018 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е 76 млн. лева. На годишна база продадените кредити от Други ПФИ са 135,7 млн. лв. (в т. ч. 1,9 млн. лв. през април 2018 година), а обратно изкупените кредити – 59,7 млн. лв. (през април 2018 г. няма обратно изкупени кредити). Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 2,9% на годишна база през април 2018 г. (2,3% годишно повишение през март 2018 г.) и в края на месеца достигат 31,951 млрд. лв. (30,5 % от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са 20.650 млрд. лв. (19,7% от БВП) в края на април 2018 година. Спрямо същия месец на 2017 г. те се увеличават с 9,1 % (6.3% годишно повишение през март 2018 година). В края на април 2018 г. жилищните кредити са 9.724 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 9.3 % (9.1% годишно увеличение през март 2018 година). Потребителските кредити възлизат на 8.510 млрд. лв. и се увеличават с 14.4 % спрямо април 2017 г. (7.2 % годишно повишение през март 2018 година). На годишна база другите кредити намаляват с 14.1 % (5.9 % годишно понижение през март 2018 г.), като достигат 1.069 млрд. лева. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са 2.260 млрд. лв. (2.2 % от БВП) в края на април 2018 година. В сравнение с април 2017 г. те се увеличават с 54.8 % (64.5% годишно повишение през март 2018 година).

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

През май 2018 година основният индекс на БФБ-София отчете спад от 3.28 % до 636,55 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се понижи с 2,79 % до 126,32 пункта. Равнопретегленият BG TR30 се понижи с 2,23 % до 528,30 пункта. Измерителят на имотните компании BGREIT се понижи с минималните 0,04 % до 115,7 пункта

През май 2018 година само две от 15-те емисии, включени в SOFIX, са печеливши. От останалите, 12 са губещи и една емисия е с нулева промяна. Година по рано, през май 2017 г. съотношението също беше отрицателно, но значително по-добро - 8 губещи към 7 печеливши акции. За разлика от април, когато липсваха емисии, които регистрират двуцифрено понижение или двуцифрен ръст, през миналия месец Трейс груп холд отчита спад на цената на акциите с 11,82 %. През май общият обем на сключените сделки с книжата на 15-те компании от SOFIX възлиза на 11 553 921 лева, което е с 4 780 277 лева по-малко в сравнение с оборота през април, когато бяха регистрирани 16 334 198 лева. През миналия месец само две емисии са реализирали продажби за над 1 млн. лева, докато година по-рано през май 2017 г. са били 6. Лидерите през май 2018 година са: Индустриален холдинг България с 5 987 683 лева и Химимпорт с 1 355 994 лева. След промяна на базата на SOFIX от 19 март, групата на холдингите се увеличи с един. От шестте холдинга, включени в SOFIX, на печалба са само два: Стара планина холд (+3,27 %) и Индустриален холдинг България (+1,02 %), а три са на загуба: Трейс груп холд (-11,82 %), Холдинг Варна (-6,32 %) и Сирма груп Холдинг (-5,06 %), докато Еврохолд България е без промяна (0,00%). Компанията с най-

Индексите на БФБ на месечна база				
Дата	Sofix	BGBX40	BGREIT	BGTR30
05.2017	661.2	130.6	111.1	516.7
06.2017	703.5	134.2	113.8	535.5
07.2017	715.2	135.5	115.0	548.7
08.2017	705.4	134.9	115.3	556.1
09.2017	688.1	134.3	114.9	559.3
10.2017	671.4	131.2	115.9	547.1
11.2017	665.0	130.5	114.0	547.9
12.2017	677.5	132.0	116.1	556.0
01.2018	712.7	138.2	115.4	571.6
02.2018	686.4	133.3	116.5	558.0
03.2018	649.2	128.5	114.9	536.3
04.2018	658.1	130.0	115.5	540.4
05.2018	636.6	126.3	115.5	528.3
Източник: Българска фондова борса-София				

голям оборот за месец май 2018 г. е Индустриален Холдинг България АД, с реализиран обем от 5 987 683 лева. На второ място се нарежда Химимпорт АД с реализиран обем от 1 355 994 лева. В класацията има само един представител на дружествата със специална инвестиционна цел - ЦКБ Риъл Истейт Фонд АДСИЦ, който заема съответно 4-та позиция. С най-малък брой сключени сделки в класацията са Химснаб България АД и ЦКБ Риъл Истейт Фонд АДСИЦ, а с най-голям Химимпорт АД и Софарма АД. Най-печеливша компания през месец май 2018 г. е Развитие Индустрия Холдинг АД, което постига ръст от 7.69%. На второ място се нарежда Соларпро холдинг АД-София, следван от Българска фондова борса - София АД с ръст от 3.51%. Последните две компании в класацията отбелязват също едноцифрени ръстове, съответно

Стара планина Холд АД с ръст от 3,27 % и Холдинг Света София АД с ръст от 2,78 %. Топ 5 на губещите компании през месец май 2018 г. се оглавява от Трейс груп холд АД със спад от 11,88 %. На второ място е Параходство българско речно плаване АД със спад от 11,11 %. Останалите три компании в класацията отбелязват едноцифрени спадове.

БАНКОВ СЕКТОР

През април 2018 г. активите на банковата система са увеличени с 0,2 % на месечна база и с 5,1 % на годишна база до 97,8 млрд. лв. Относителният им дял в БВП е 92,4%

По данни на БНБ агрегираната печалба на банковата система към 30 април 2018 г. е в размер на 396 млн. лв. (при 413 млн. лв. за същия период на миналата година). Разходите за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, за четирите месеца на годината са 131 млн. лв. (при 162 млн. лв. към 30 април 2017 г.).

Показател (BGN'000)	30.04. 2017	30.04. 2018	Годишно изменение (%)
Приход от лихви	1 026 599	963 316	-6.2
Разход от лихви	134 935	99 364	-26.4
Нетен лихвен доход	891 664	863 952	-3.1
Обезценки	161 926	131 287	-18.9
Приходи от такси и комисиони	354 041	380 150	7.4
Разходи за такси и комисиони	44 143	51 968	17.7
Нетен доход от такси	309 898	328 182	5.9
Административни разходи	520 317	533 541	2.5
Разходи за персонал	259 439	270 349	4.2
Нетен оперативен приход	1 187 592	1 150 403	-3.1
Нетна печалба	412 968	396 467	-4.0

Източник: БНБ, Изчисления: ОББ

През април 2018 г. активите на банковата система са увеличени с 0,2 % на месечна база и с 5,1 % на годишна база до 97,8 млрд. лв. Относителният им дял в БВП е 92,4 %. През месеца нарастват привлечените депозити и кредитите и авансите. Най-ликвидната балансова позиция – пари, парични салда при централни банки и други депозити на виждане, продължава да заема съществен дял в общите активи (18,7 %). Налице е спад в паричните салда при централни банки и паричните наличности и нарастване при другите депозити на виждане. Общият размер на портфейлите с ценни книжа спрямо края на март намалява с 1 % (129 млн. лв.), а делът му в балансовото число е 13,2 % в края на периода. Брутният кредитен портфейл (без кредитите и авансите за секторите централни банки и кредитни институции) е увеличен с 0,9 % на месечна база и с 4,1% на годишна база до 57,5 млрд. лева. Растежът при кредитите за нефинансови предприятия възлиза на 1,5 % на месечна база и с 1,7 % на годишна база до 34,1 млрд. лева. Кредитите за домакинства нарастват с 0,6 % на месечна база и с 6,7 % на годишна база до 20,3 млрд. лева. Кредитите при сектор държавно управление нарастват с 3,7 % на месечна база, все още отчита спад на годишна база (-4,5 % към края на април). Кредитите за други финансови предприятия намаляват с 6,1 % на месечна база при ръст от 23,1 % на годишна база до 2,4 млрд. лева. Привлечените средства от клиенти на месечна база нарастват с 0,1 % и с 5,5 % на годишна база до 78,7 млрд. лева. Увеличение е отчетено при депозитите на домакинства с 0,8 % на месечна база и с 5,7 % на годишна база, като сегментът надскача психологическата граница от 50 млрд лева (50,2 млрд. лева към края на април). Депозитите на сектор държавно управление нарастват с 12,6 % на месечна база и с 23,9 % на годишна база до 2,4 млрд. лева. Същевременно е отбелязан спад при средствата на нефинансови предприятия с 2,4 % на месечна база до 23,2 млрд. лв.

Юни 2018 г.

България	31.04.2017	31.12.2017	31.03.2018	30.04.2018	Изменение	Изменение	Изменение	Дял в
Показатели за посредничество	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	m/m (%)	y/y (%)	yend (%)	БВП (%)
АКТИВИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА	93 016 280	95 850 484	97 570 257	97 754 014	0.2	5.1	2.0	93.2
Кредити за държавно управление	646 622	614 592	595 261	617 464	3.7	-4.5	0.5	0.6
Кредити за нефинансови предприятия	33 544 299	33 516 791	33 604 455	34 112 433	1.5	1.7	1.8	32.1
Кредити на финансови предприятия	1 982 025	2 352 930	2 596 896	2 439 548	-6.1	23.1	3.7	2.5
Кредити на домакинствата общо, в т.ч.	19 043 054	19 972 030	20 207 797	20 326 214	0.6	6.7	1.8	19.3
Жилищни	8 878 096	9 444 146	9 928 714	9 996 030	0.7	12.6	5.8	9.5
Потребителски	8 807 719	9 264 095	9 132 875	9 196 744	0.7	4.4	-0.7	8.7
Микро и други кредити	1 357 239	1 263 789	1 146 208	1 133 440	-1.1	-16.5	-10.3	1.1
ОБЩО КРЕДИТИ	55 216 000	56 456 343	57 004 409	57 495 659	0.9	4.1	1.8	54.5
ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ КЛИЕНТИ в т.ч.	74 563 498	76 747 619	78 611 229	78 671 445	0.1	5.5	2.5	75.1
Депозити на Държавно управление	1 970 632	1 824 421	2 168 881	2 441 081	12.6	23.9	33.8	2.1
Депозити на Нефинансови предприятия	20 901 817	23 709 705	23 831 960	23 267 901	-2.4	11.3	-1.9	22.8
Депозити на Други финансови предприятия	4 187 018	2 842 120	2 815 136	2 770 439	-1.6	-33.8	-2.5	2.7
Депозити на Домакинства	47 504 031	48 371 373	49 795 252	50 192 024	0.8	5.7	3.8	47.6
Собствен капитал	11 935 120	12 468 136	12 034 184	11 839 989	-1.6	-0.8	-5.0	11.5
Нетна печалба	412 968	1 088 190	267 194	396 472		-4.0		
Банкови показатели (%)								
ROE	10.38	9.5	8.9	10.0	-1.2	0.4	-1.2	
ROA	1.33	1.2	1.1	1.2	-0.1	0.1	-0.1	
Капиталова адекватност	n.a.	22.1	20.9	n.a.				
Ликвидно покритие (%)	n.a.	n.a.	327.9	392.9				
Проблемни кредити	n.a.	10.2	9.3	n.a.	0	0.06	-0.13	
БВП	98 631 000	98 631 000	104 674 000	104 674 000				
EUR/BGN	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583				

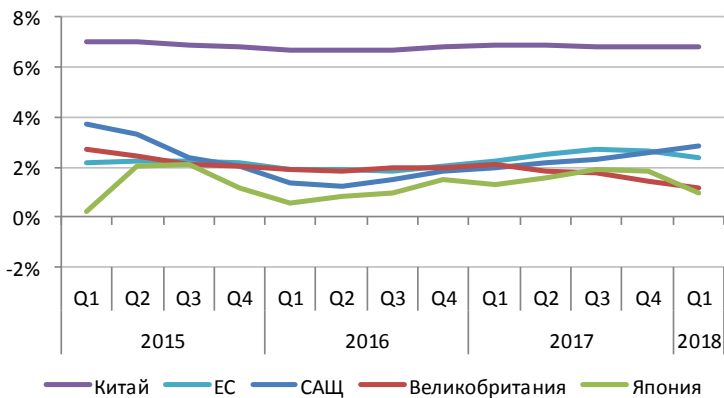
Източник: БНБ, МФ, Изчисления: ОББ

Собственият капитал в баланса на банковата система през април намалява със 194 млн. лв. (1,6 %) основно под влияние на динамиката при неразпределената печалба.

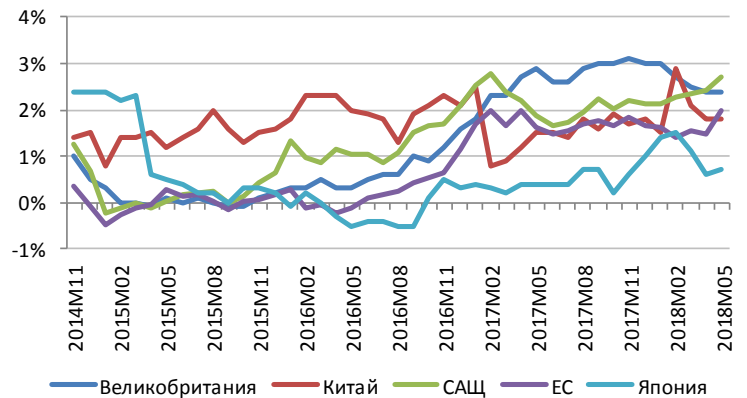
Отношението на ликвидно покритие (LCR) в края на април е 392.9 % (при 327.9 % в края на март). Ликвидният буфер в края на периода възлиза на 23.6 млрд. лв., а нетните изходящи ликвидни потоци са 6.0 млрд. лв.

ПРИЛОЖЕНИЕ

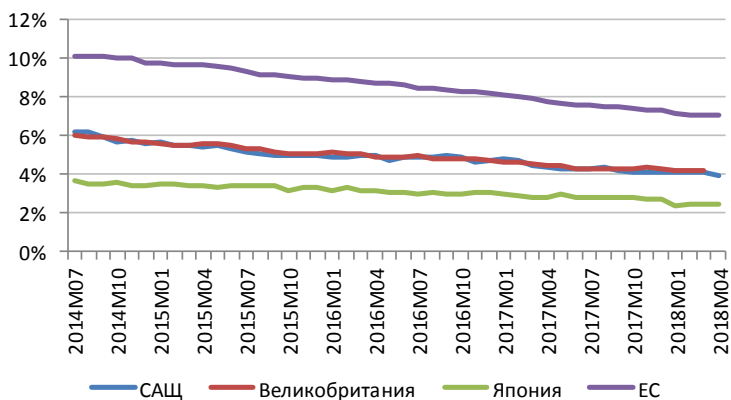
Напреднали икономики: Ръст на БВП спрямо съответното тримесечие на предходната година

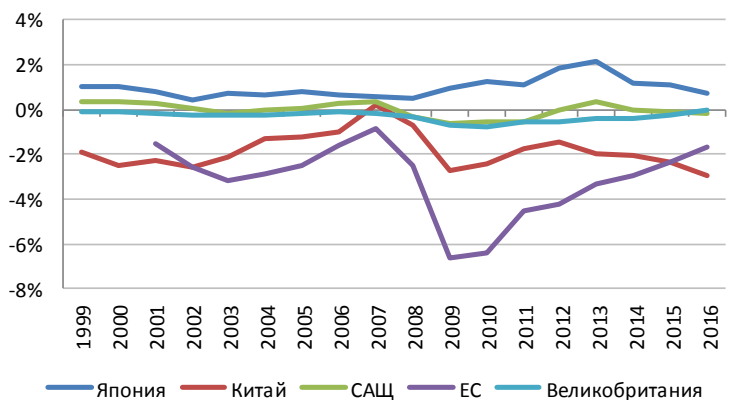
Напреднали икономики: Инфлация по страни, месечно (на годишна база)

Напреднали икономики: Коефициент на безработица (%) по страни, месечно

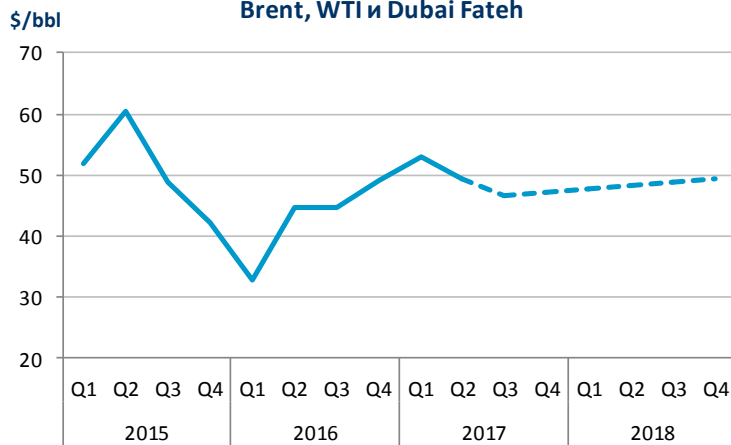

Напреднали икономики: Съотношение на Бюджетен излишък/дефицит към БВП (%)

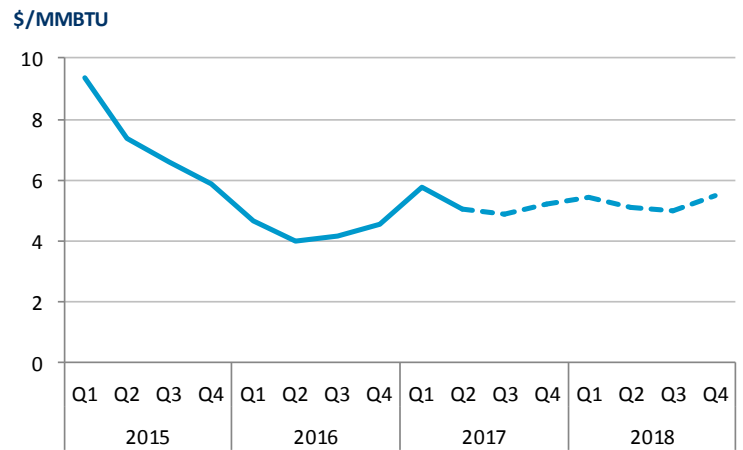

Международни цени на петролни продукти

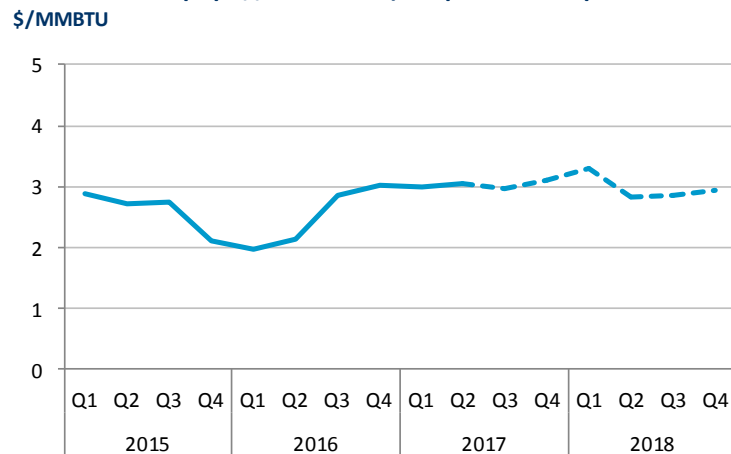
Петрол - средно аритметично на три спот цени:
Brent, WTI и Dubai Fateh

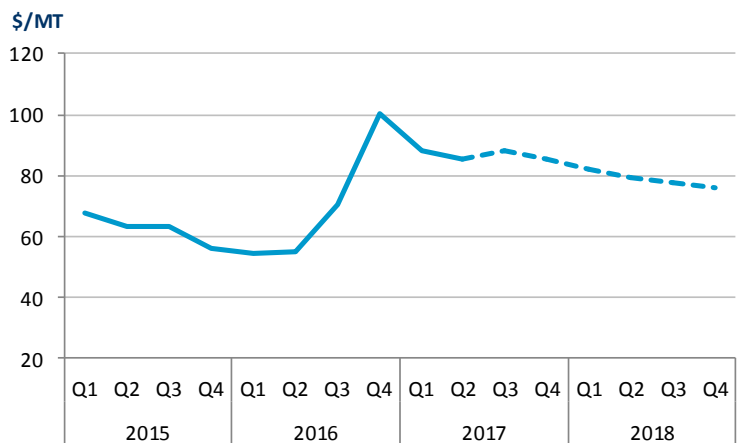
Природен газ: Руски природен газ в Германия

Природен газ: САЩ, вътрешен пазар

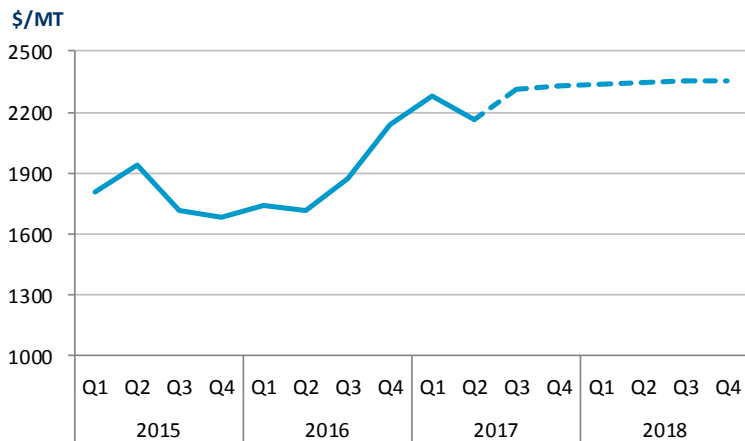

Въглища: Австралийски въглища, външни пазари

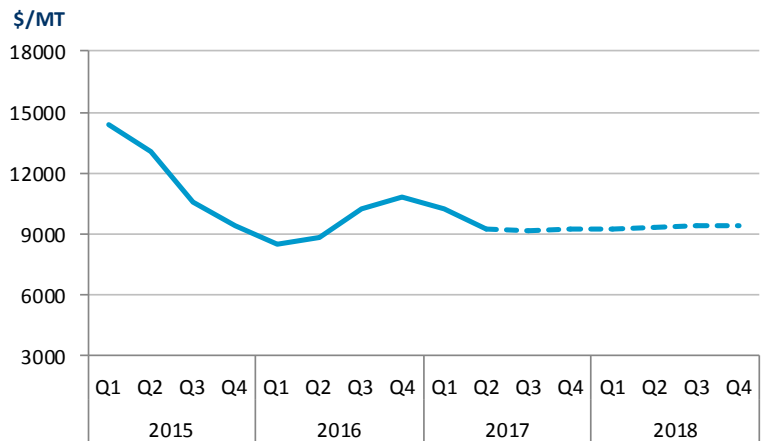

Международни цени на метали

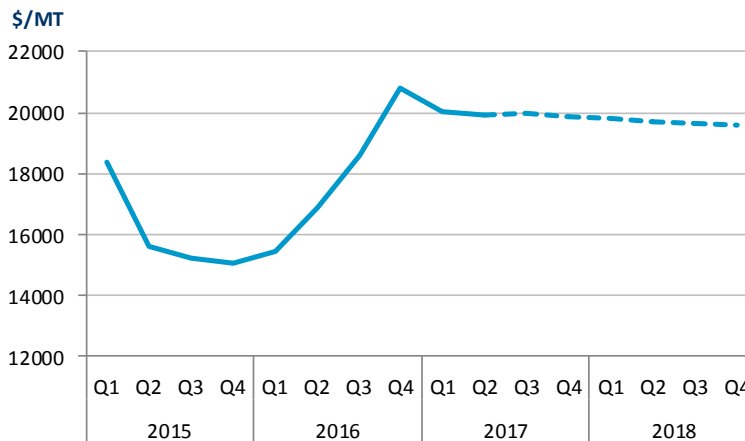
Олово

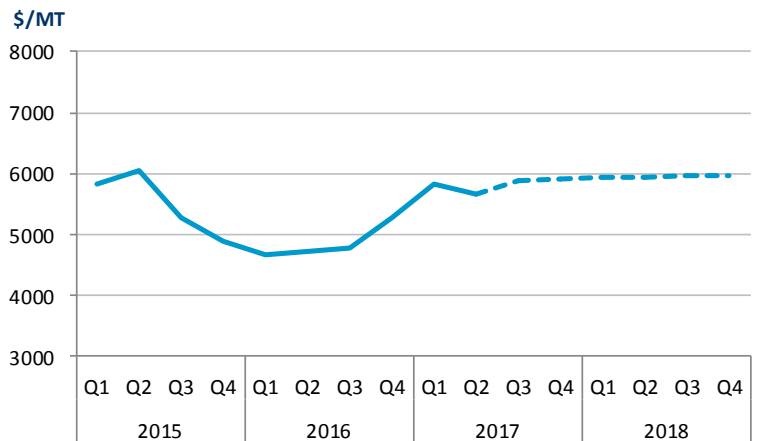
Никел

Калай

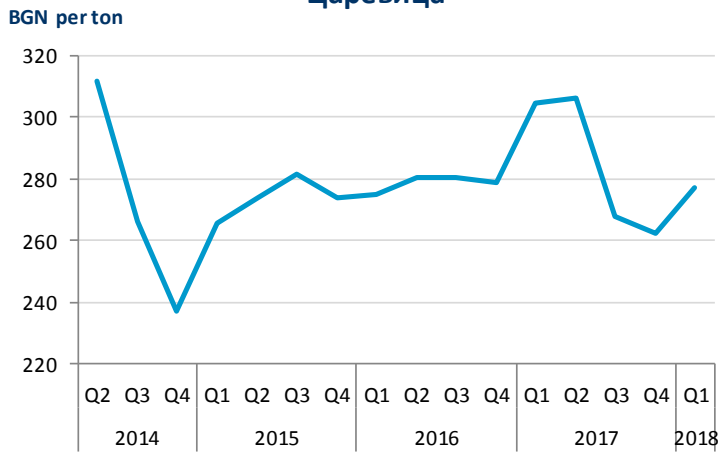

Мед

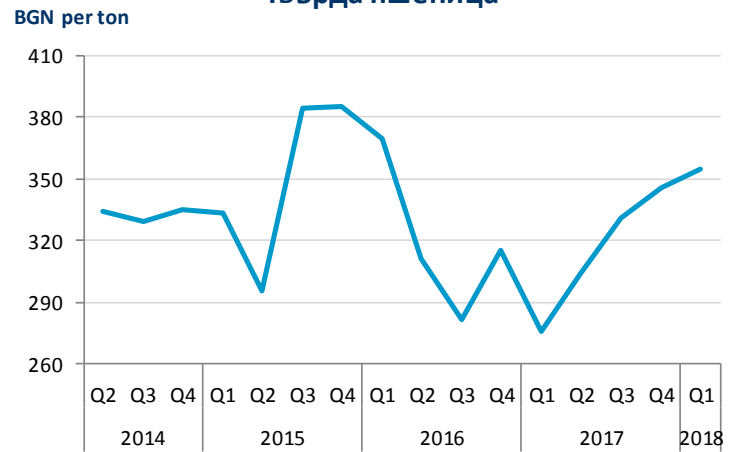

България: Цени на селскостопански продукти

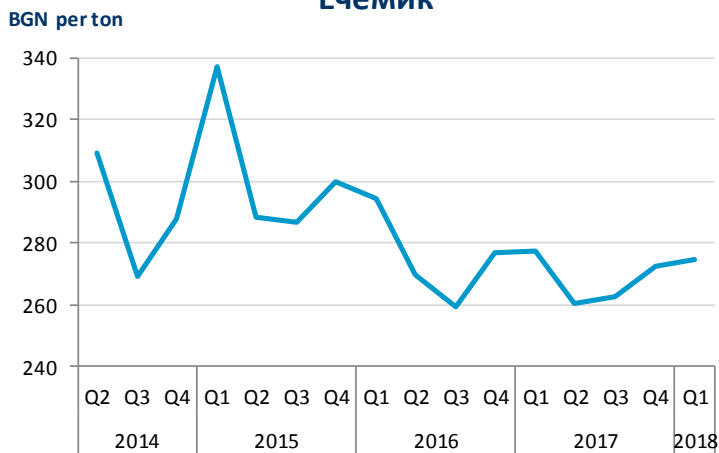
Царевица

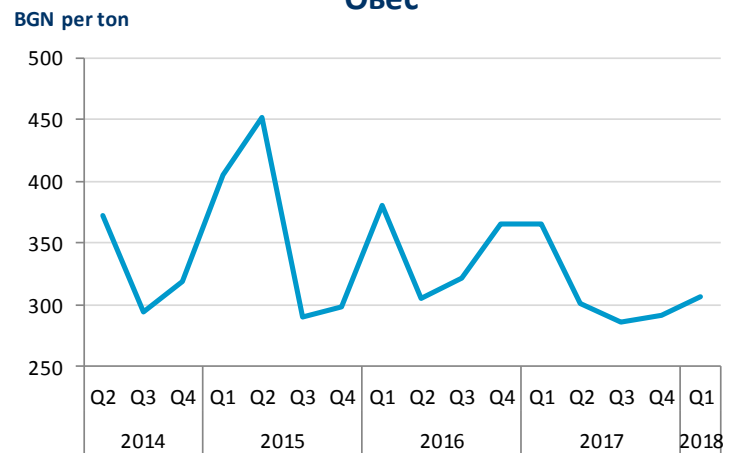
Твърда пшеница

Ечемик

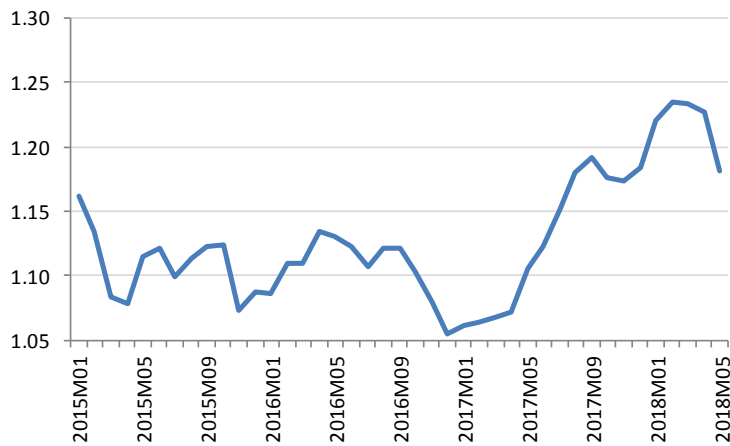
Овес

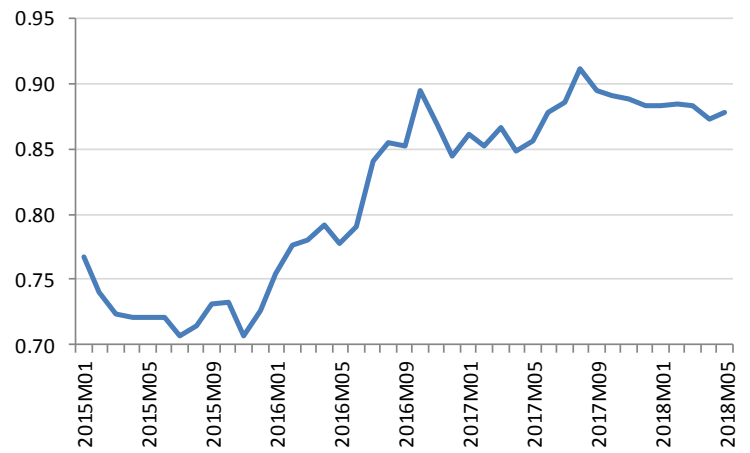

Международни валутни курсове

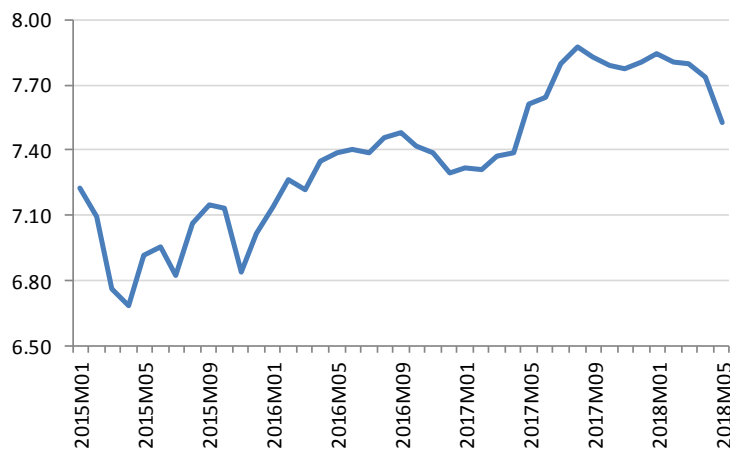
EUR/USD

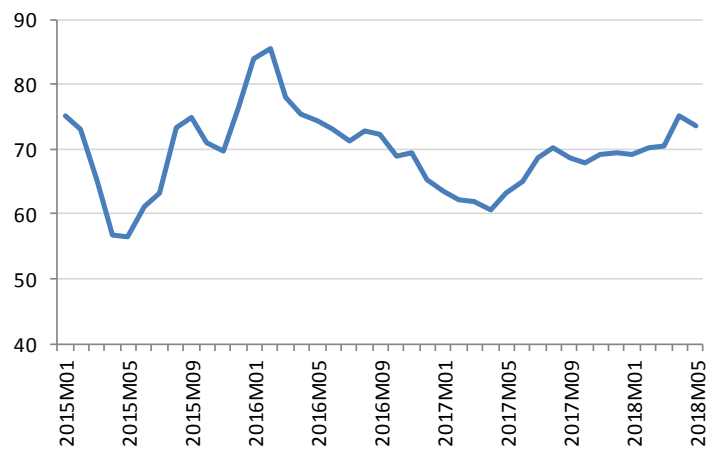
EUR/GBP

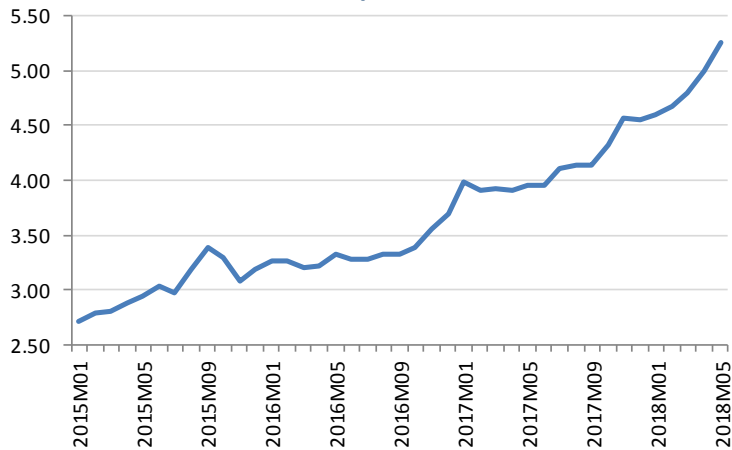
EUR/CNY

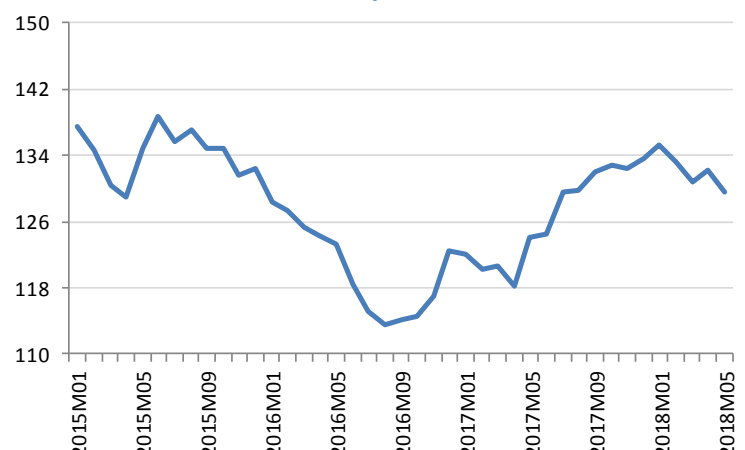
EUR/RUB

EUR/TRY

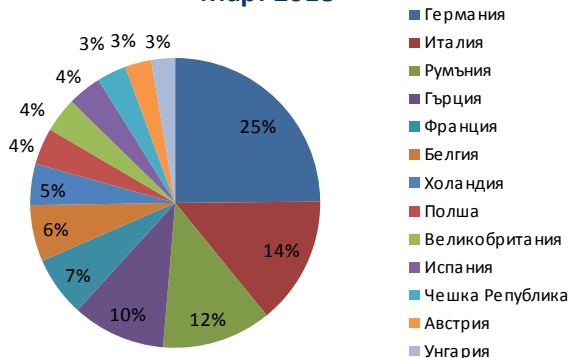

EUR/JPY

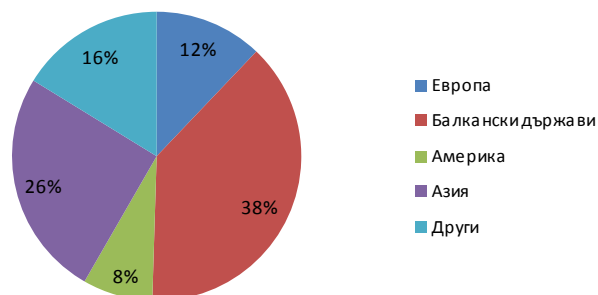

България: Външен сектор

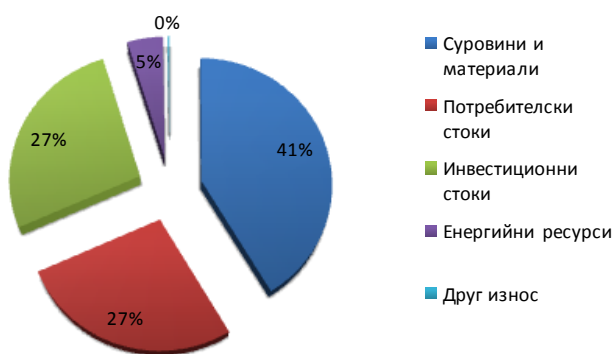
Износ: FOB по държави от ЕС: Януари - Март 2018

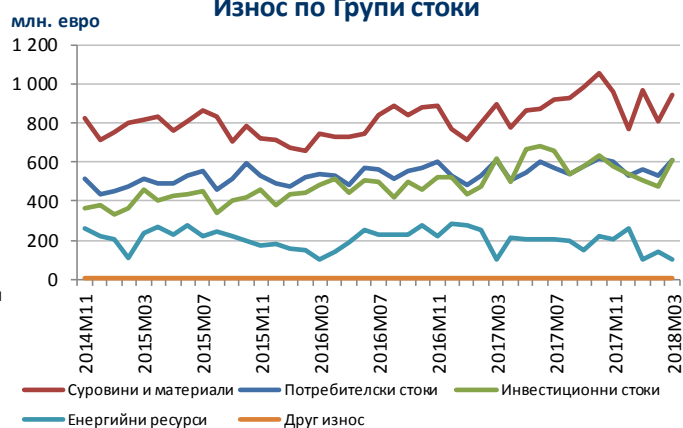
Износ: FOB по държави извън ЕС: Януари - Март 2018

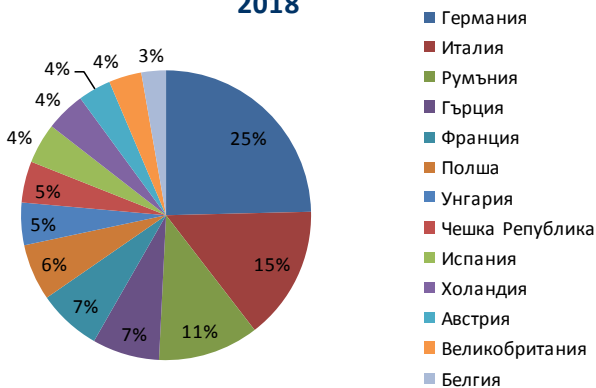
Износ: FOB: Групи стоки - относителен дял към Март 2018

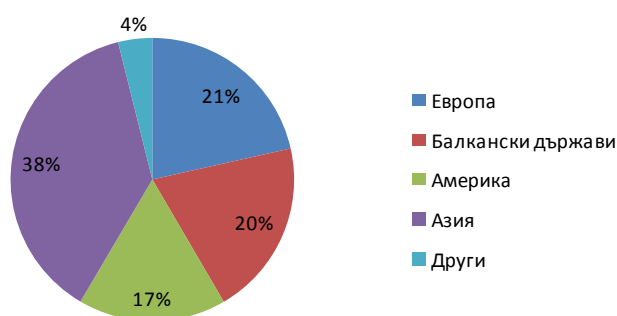
Износ по Групи стоки

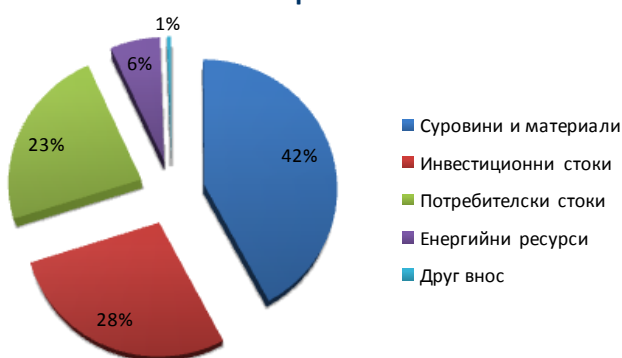
Внос: CIF по държави от ЕС: Януари - Март 2018

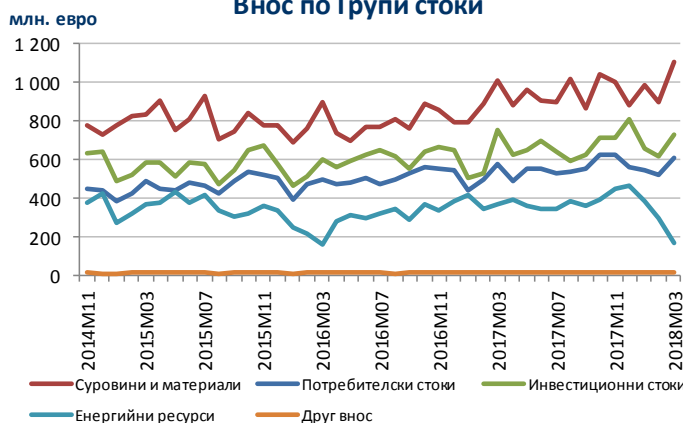
Внос: CIF по държави извън ЕС: Януари - Март 2018

Внос: CIF - Групи стоки - относителен дял към Март 2018

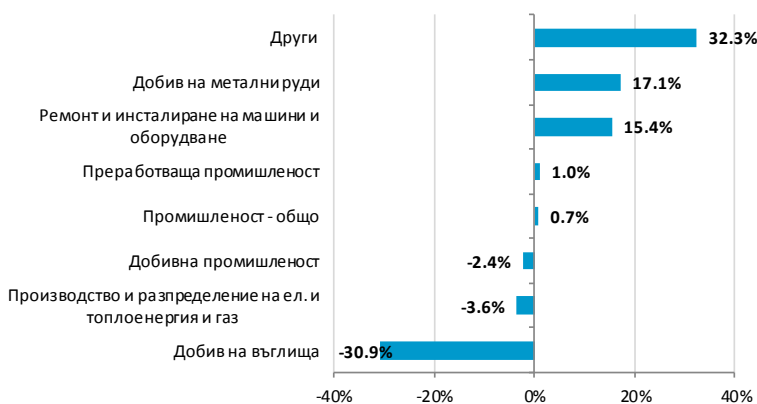

Внос по Групи стоки

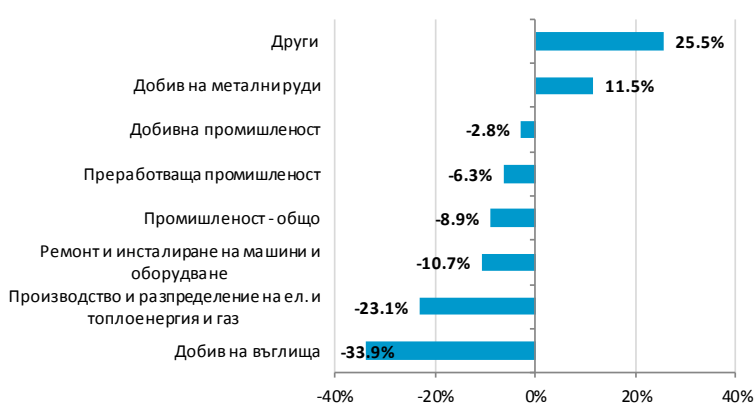

България: Реален сектор

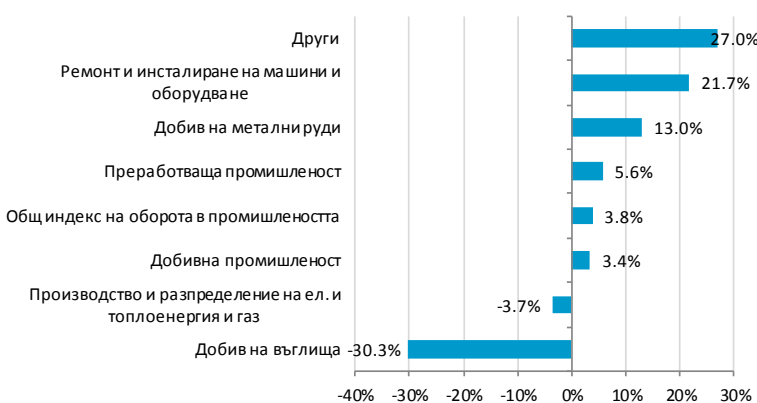
**Индекс на промишленото производство: %
изменение през Април 2018 г. на годишна база**

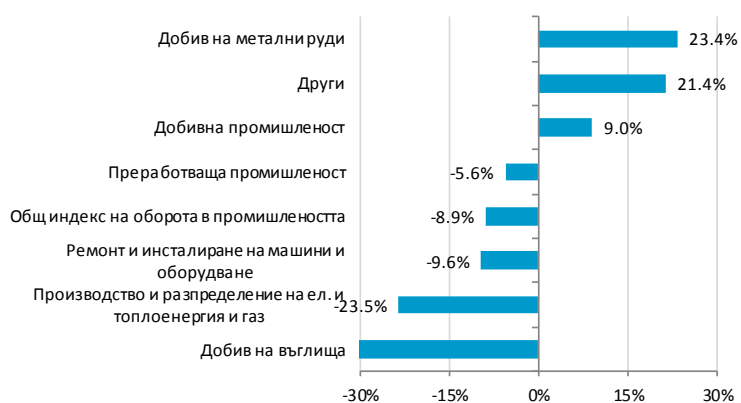
**Индекс на промишленото производство: %
изменение през Април 2018 г. на месечна база**

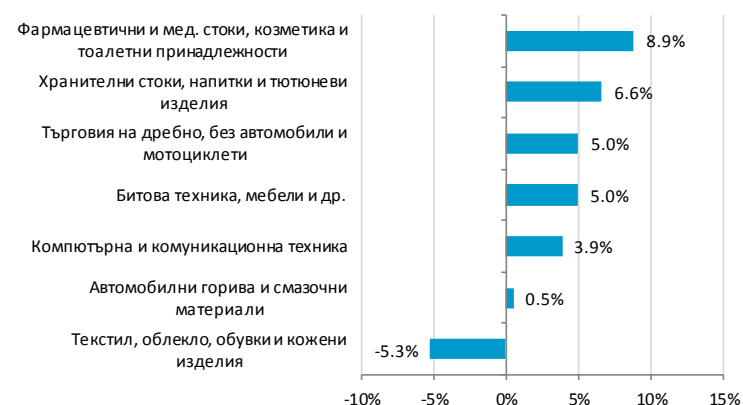
**Индекс на оборота в промишлеността: %
изменение през Април 2018 г. на годишна база**

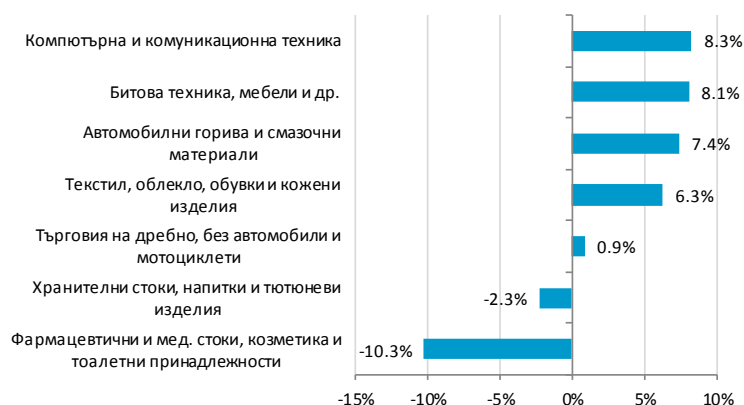
**Индекс на оборота в промишлеността: %
изменение през Април 2018 г. на месечна база**

**Индекс на оборота в раздел "Търговия на дребно": %
изменение през Април 2018 г. на годишна база**

**Индекс на оборота в раздел "Търговия на дребно": %
изменение през Април 2018 г. на месечна база**

България: Реален сектор

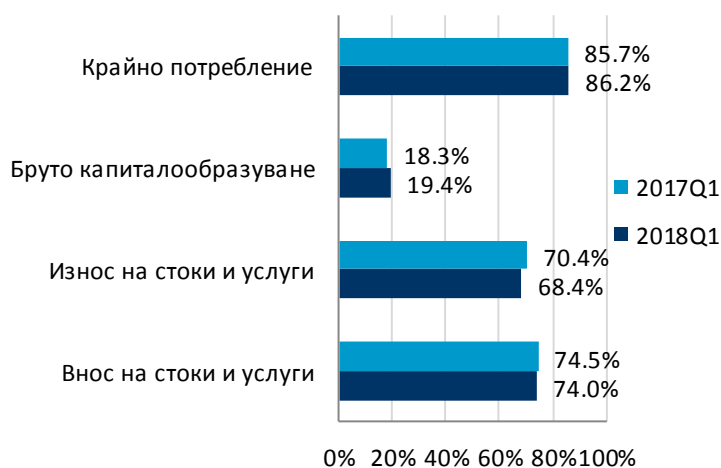
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - I-во трим. на 2018 г. спрямо предходното тримесечие

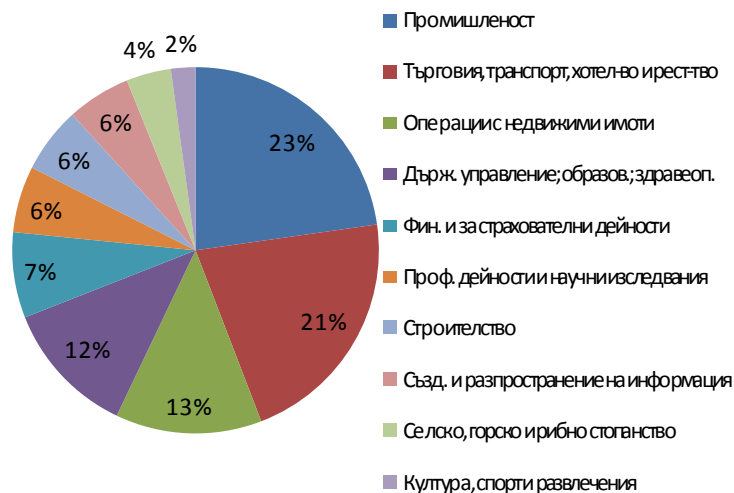
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - I-во трим. на 2018 г. спрямо съответното тримесечие на предх. година

БВП по елементи на крайно използване през първо тримесечие на 2017 и 2018 г.

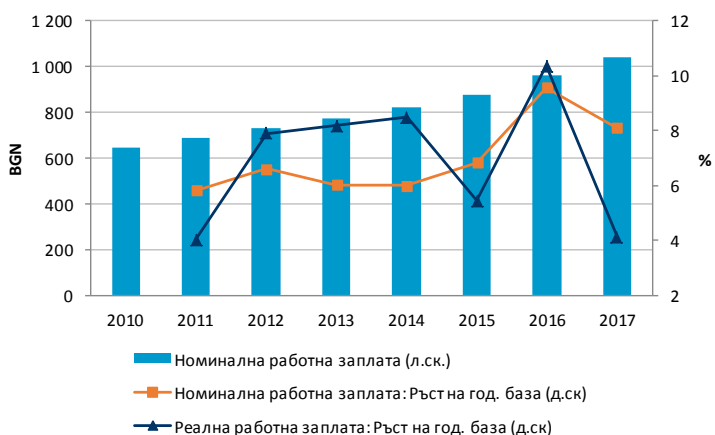

България: Отн. дял на ик. отрасли към Брутната добавена стойност (%) Q1 2018 г.

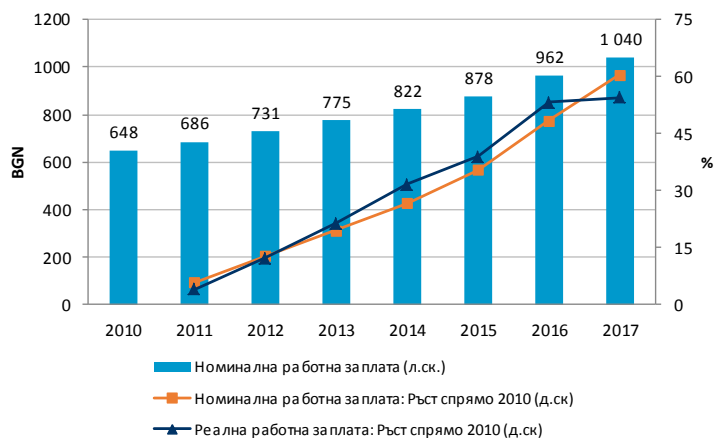

България: Реален сектор

Динамика на номиналната и реалната работни заплати:
% изменение на годишна база

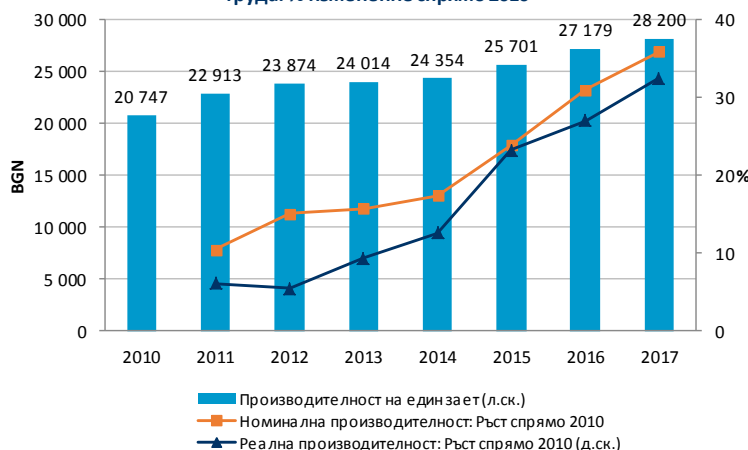
Динамика на номиналната и реалната работни заплати:
% изменение спрямо 2010 г.

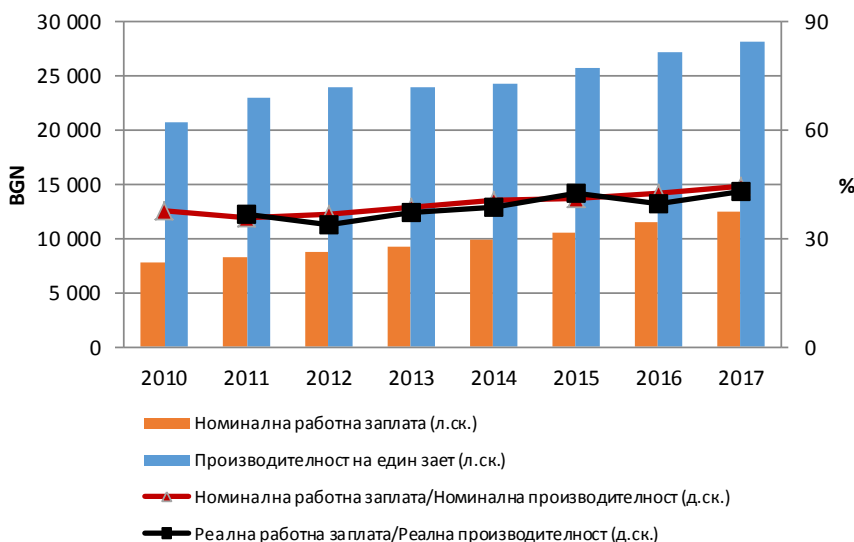
Динамика на номиналната и реалната производителност на труда: % изменение на год. база

Динамика на номиналната и реалната производителност на труда: % изменение спрямо 2010

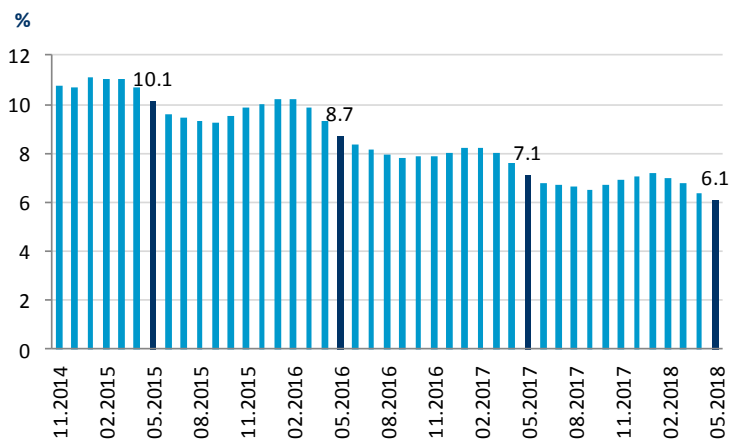

Съотношение на средна работна заплата към производителност на труда, % изменение на год. база

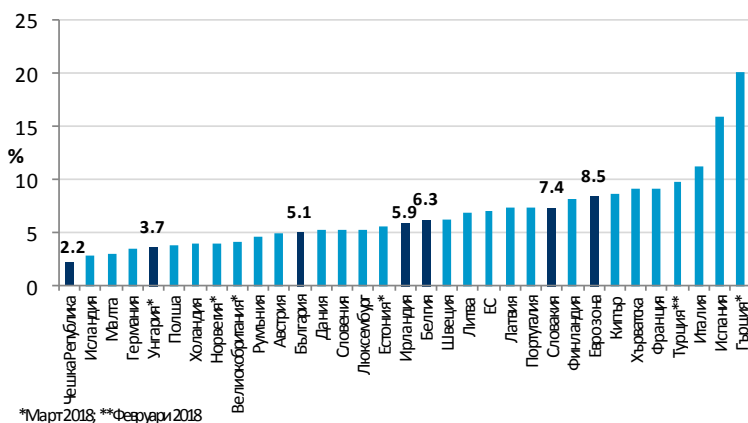

България: Реален сектор

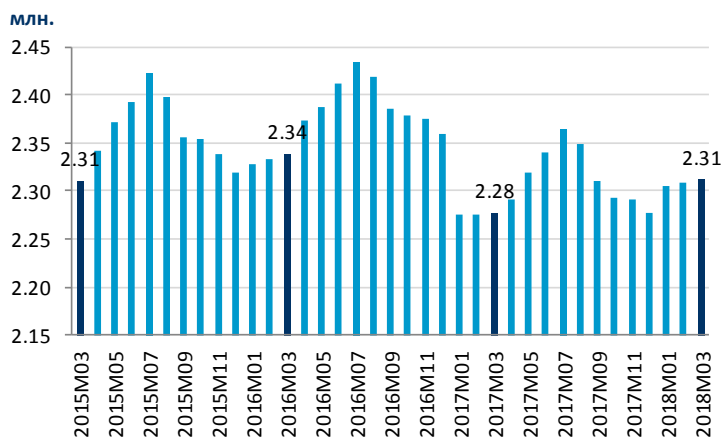
Равнище на безработица: Агенция по заетостта

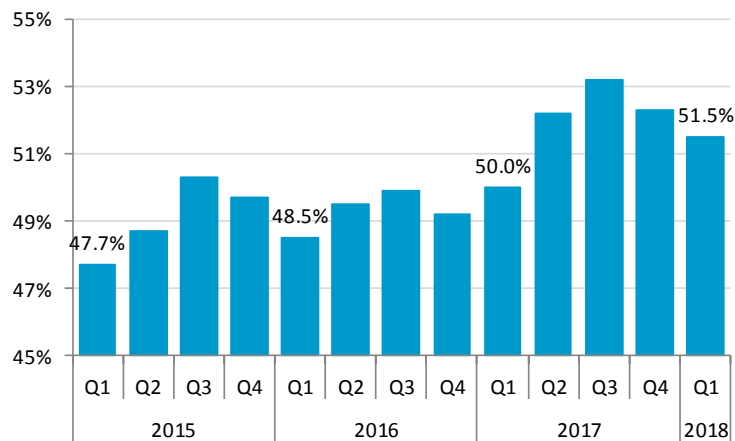
ЕС: Коефициент на безработица, сезонно изгладени данни, по страни към Април 2018г.

България: Брой наети лица

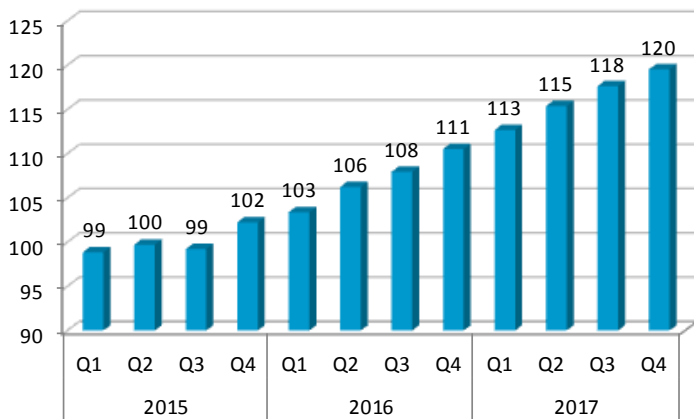

България: Коефициент на заетост

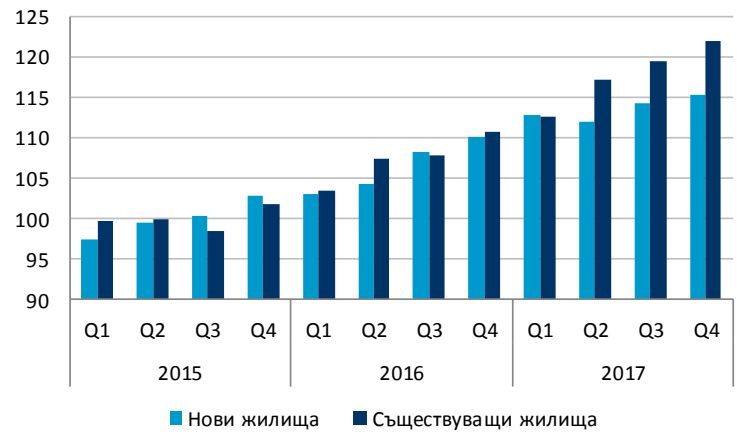

България: Реален сектор

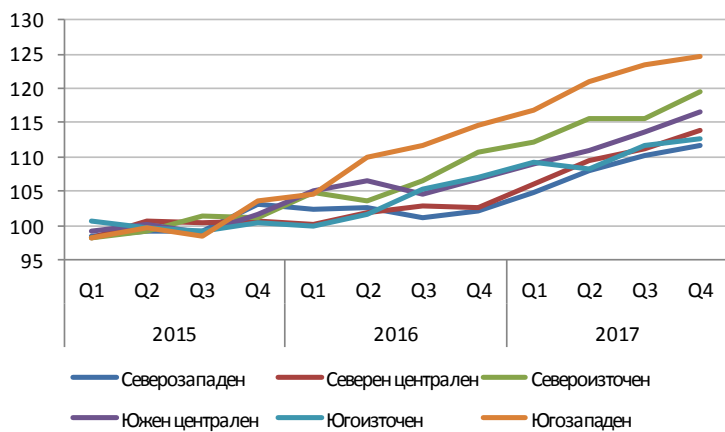
Индекс на цените на жилища (ИЦЖ)

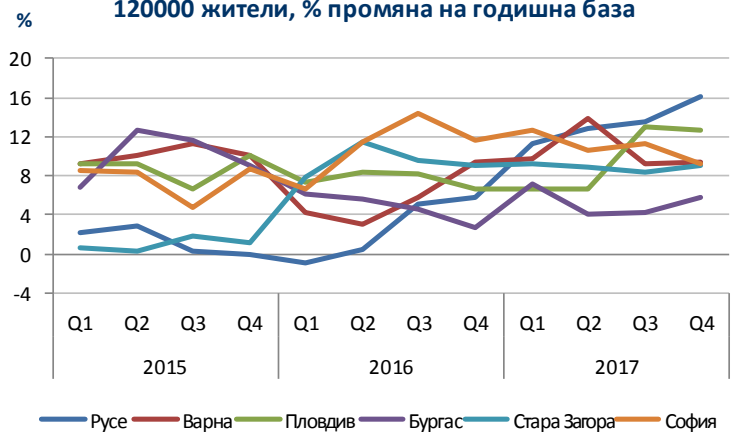
ИЦЖ: Нови и съществуващи жилища

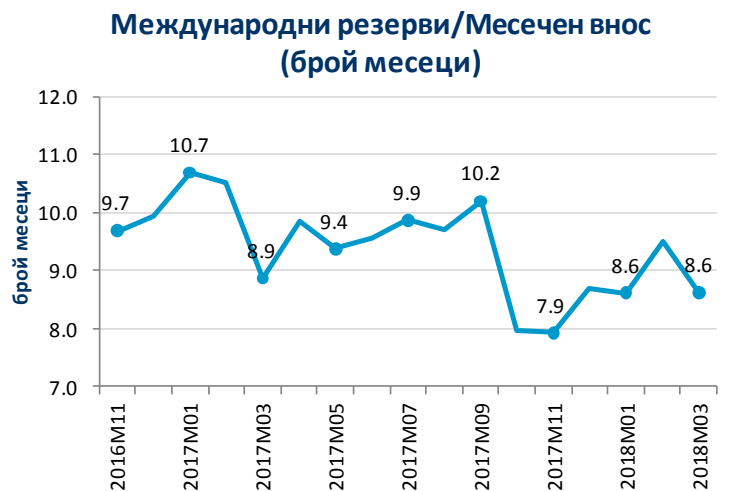
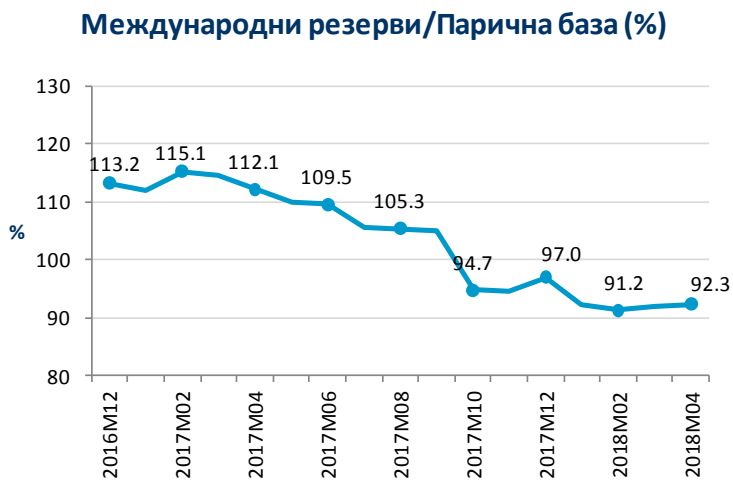
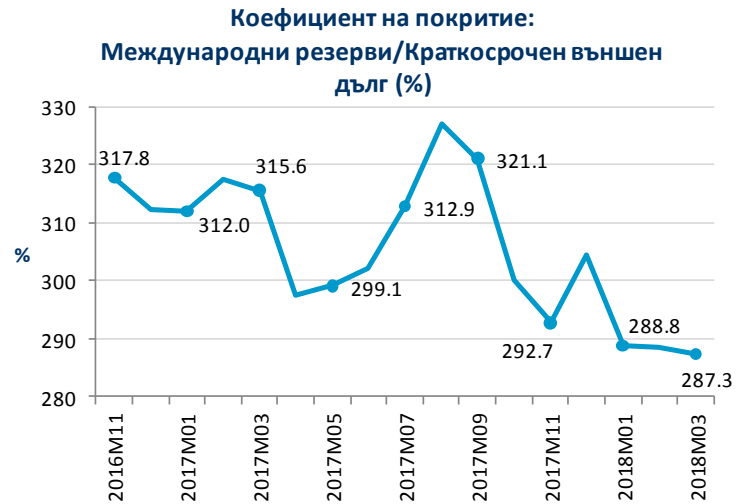
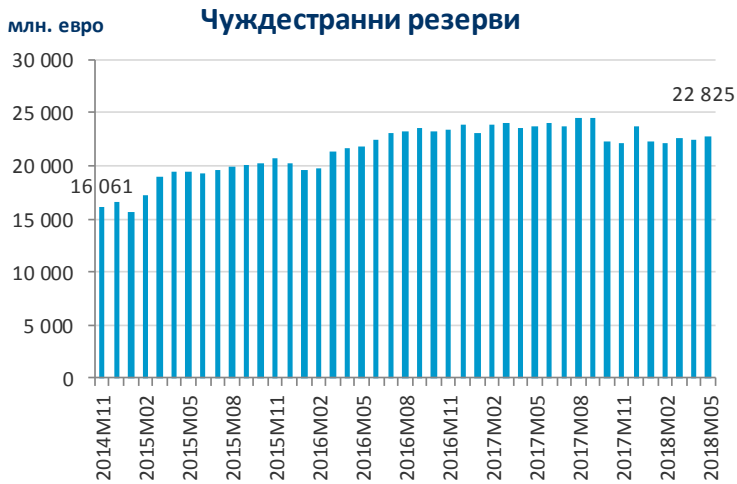
Индекс на цените на жилищата по региони

ИЦЖ за 6-те града в България с население над 120000 жители, % промяна на годишна база

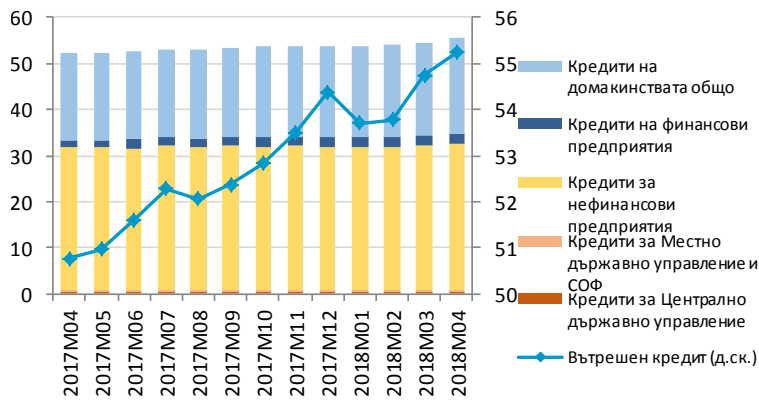
България: Паричен сектор

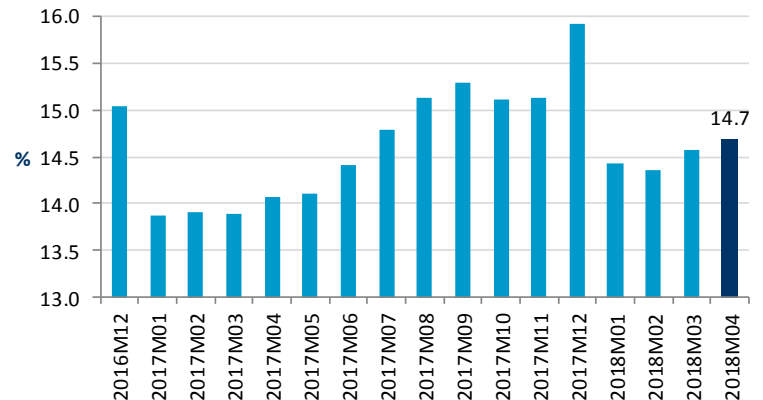

България: Паричен сектор

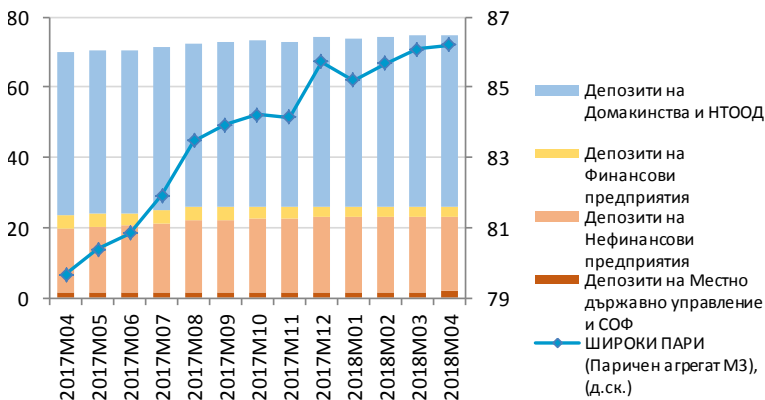
Кредити и вътрешен кредит (млрд. лв.)

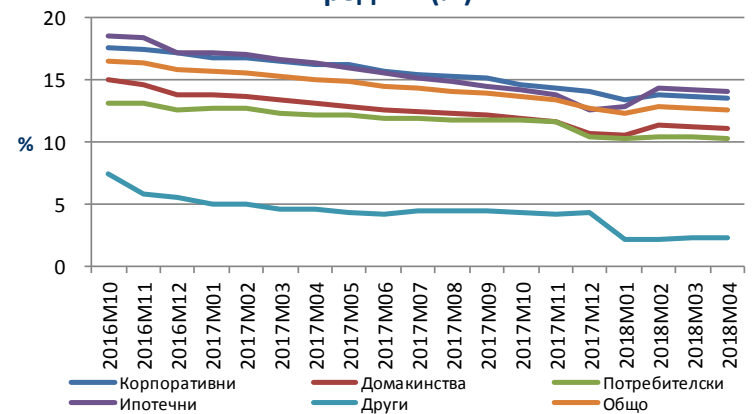
Пари в обращение/БВП (%)

Депозити и широки пари (M3), (млрд. лв.)

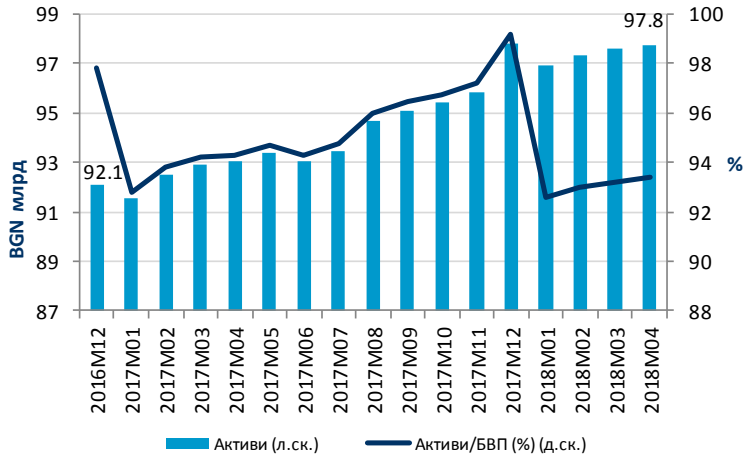

Банков сектор: Лоши и преструктурирани кредити (%)

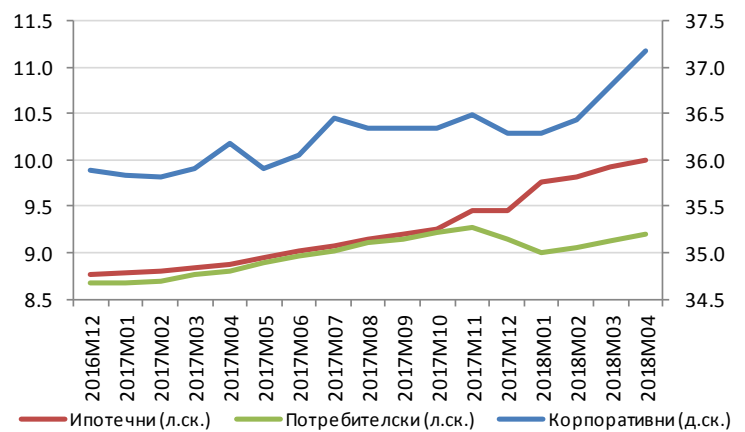

България: Банков сектор

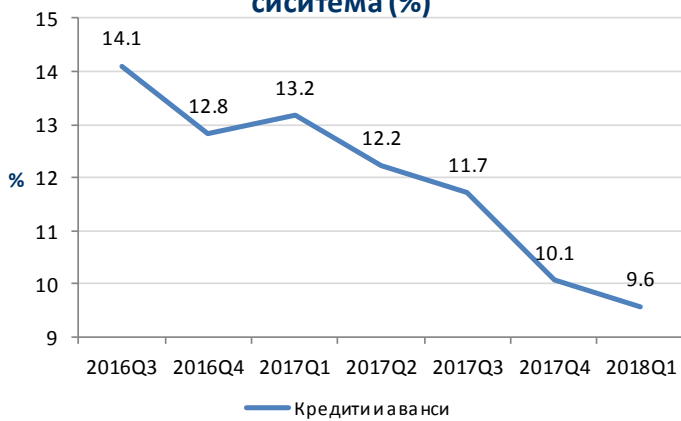
Активи

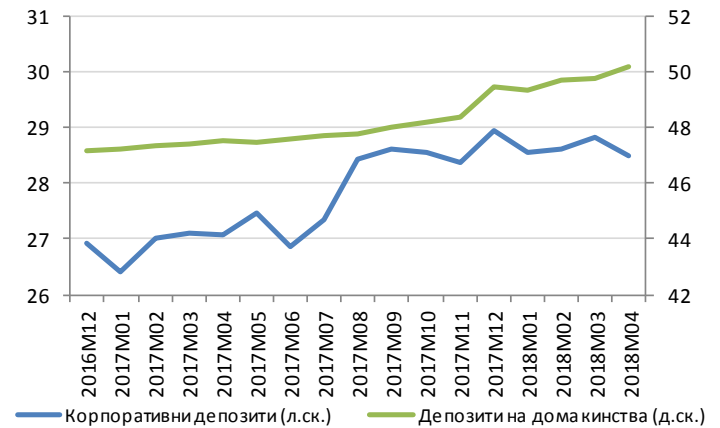
Кредити (BGN млрд)

Необслужвани кредити в банковата сиситема (%)

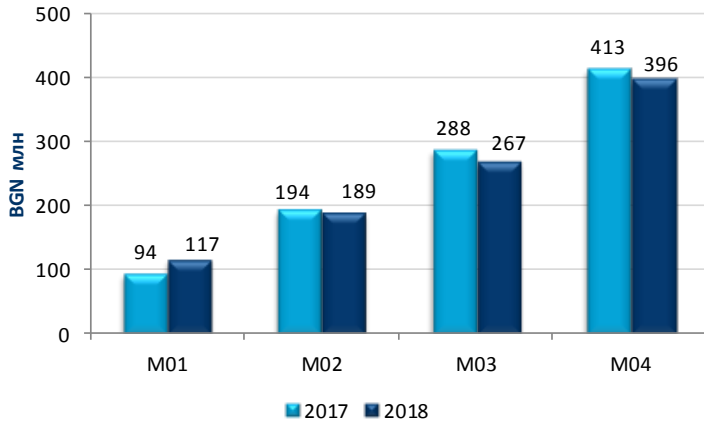

Депозити (BGN млрд)

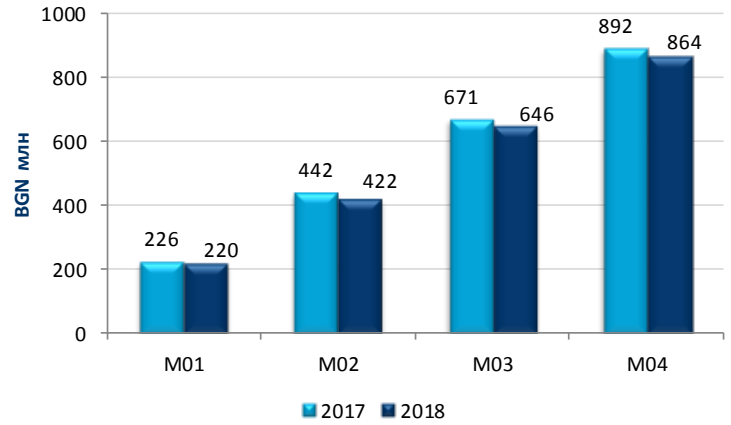

България: Банков сектор

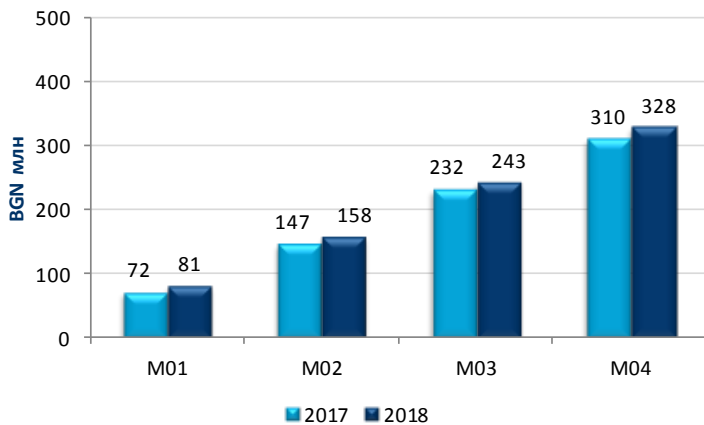
Нетна печалба

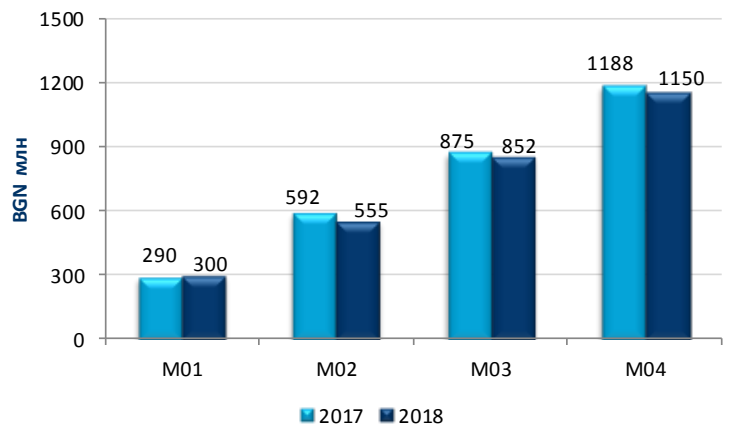
Нетен лихвен доход

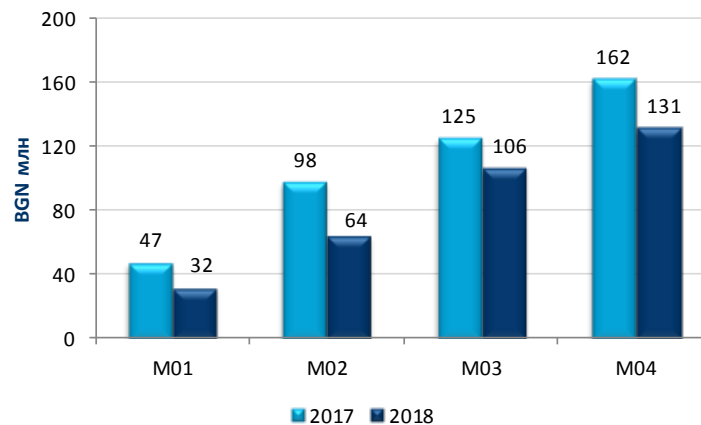
Нетен доход от такси

Нетен оперативен доход

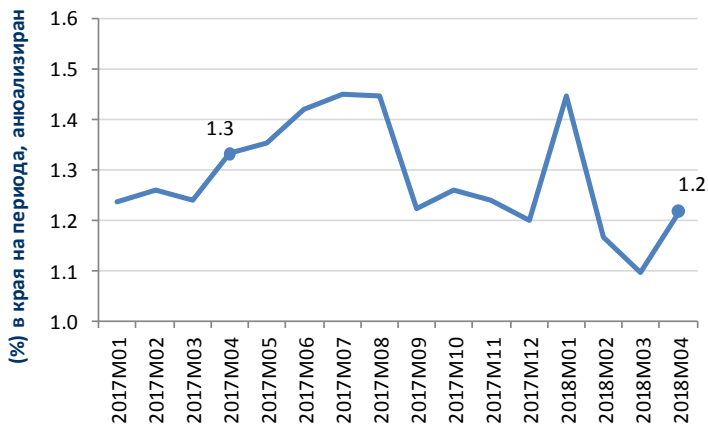

Обезценки

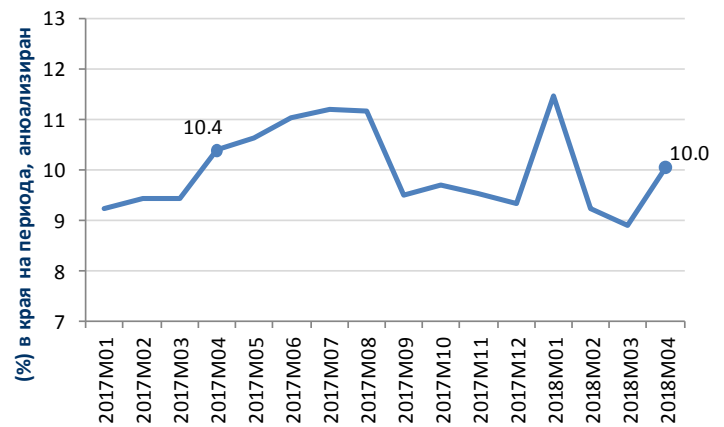

България: Банков сектор

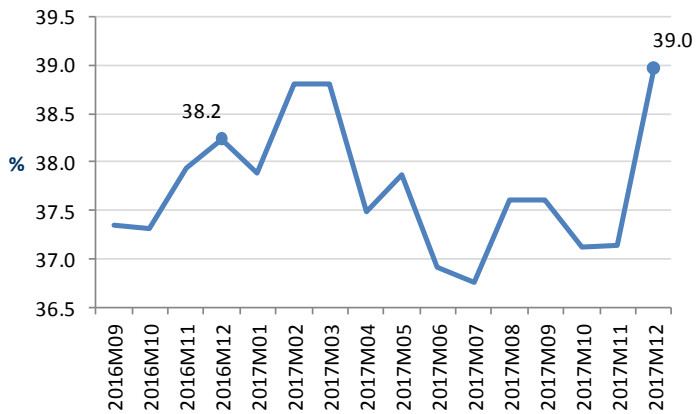
Възвръщаемост на активите (ROA)

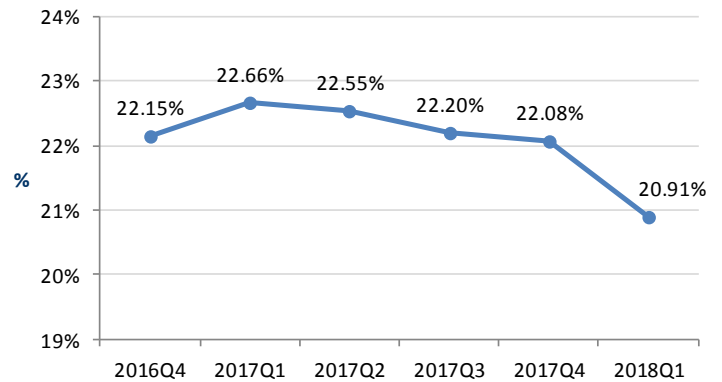
Възвръщаемост на капитала (ROE)

Коефициент на ликвидните активи (КЛА)

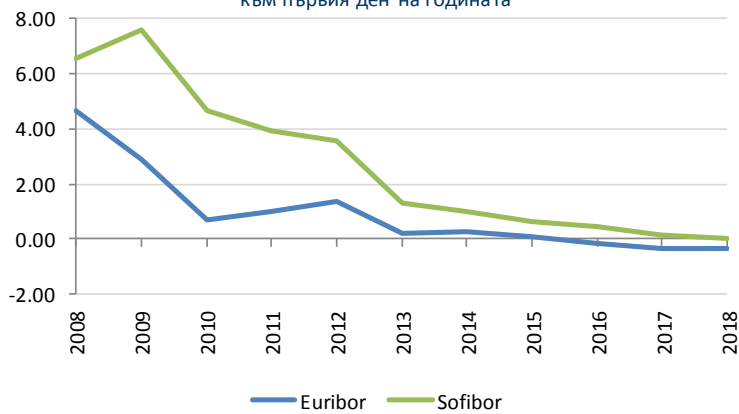
Съотношение на капиталова адекватност

България: Индекси и лихвени проценти

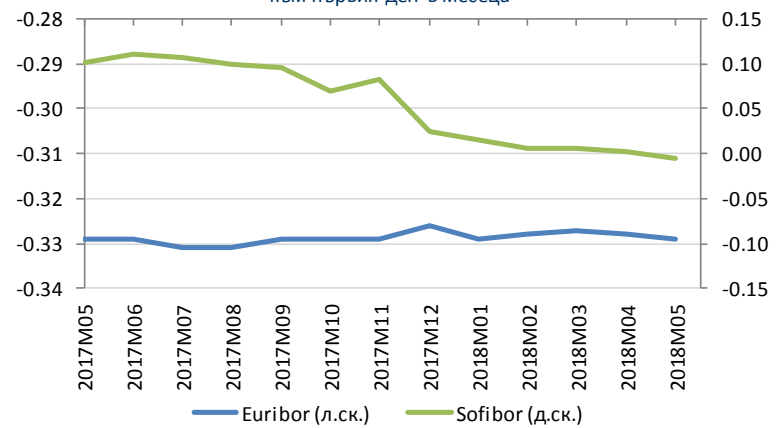
3-месечни индекси

към първия ден на годината

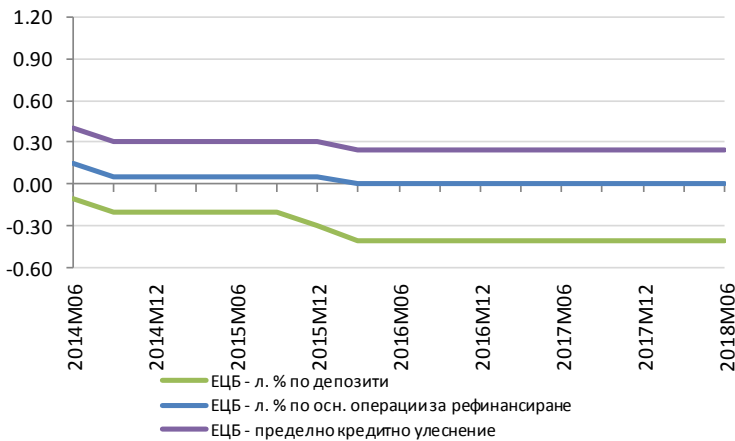

3-месечни индекси

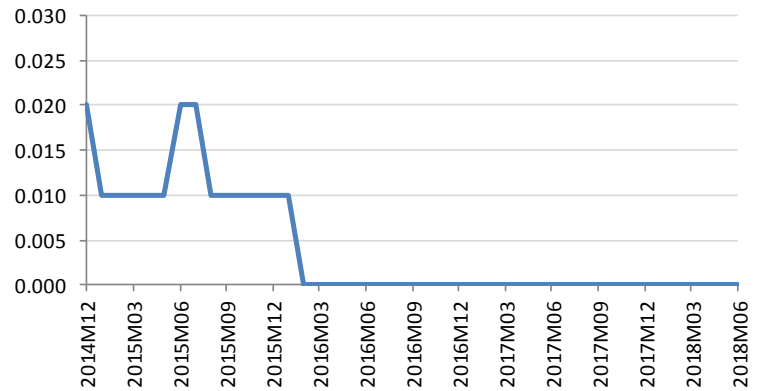
към първия ден в месеца

Лихвени проценти (%)

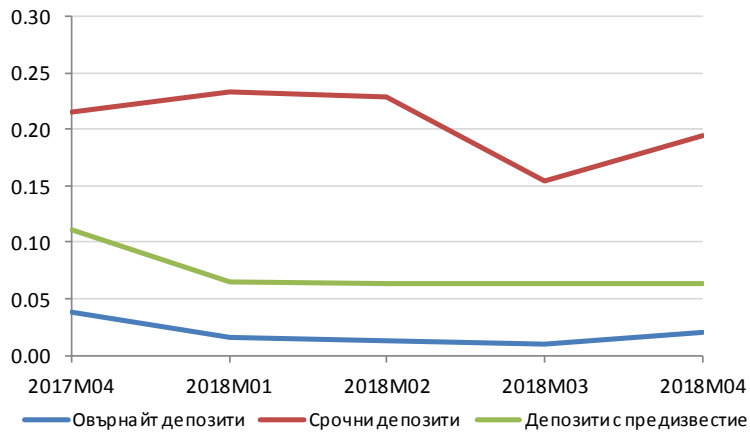

Основен лихвен процент на БНБ (%)

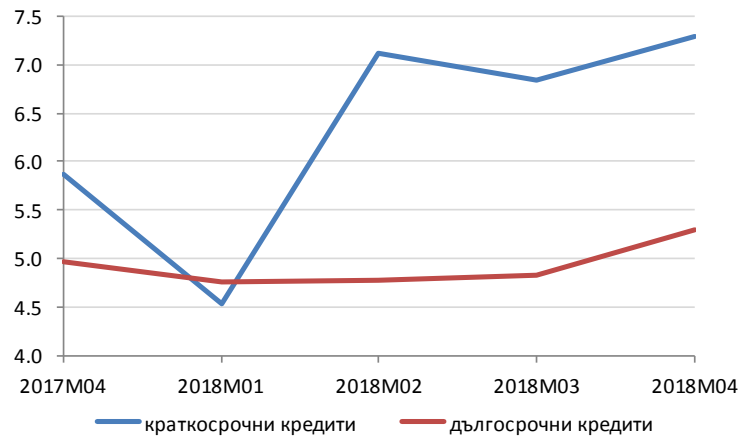

България: Лихвените проценти по нов бизнес по депозити и кредити

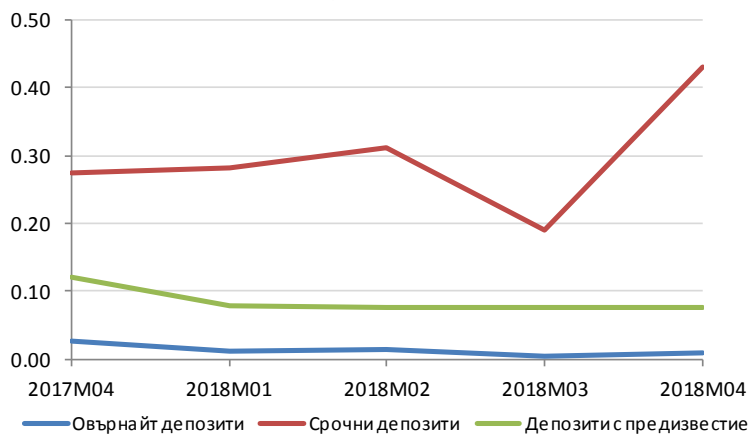
Лихвени проценти (%) в BGN

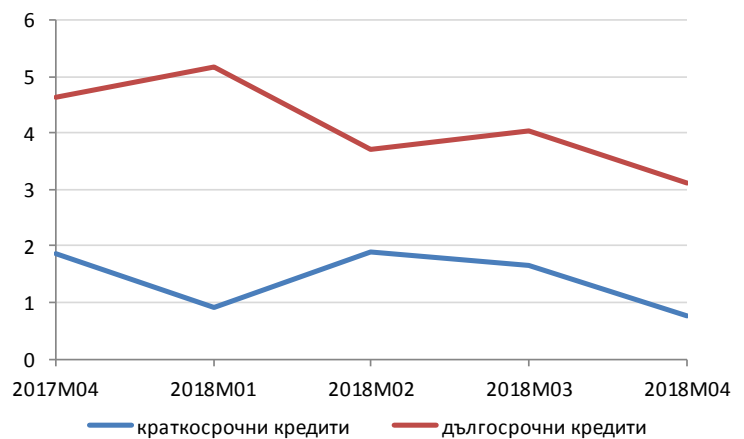
Лихвени проценти (%) в BGN

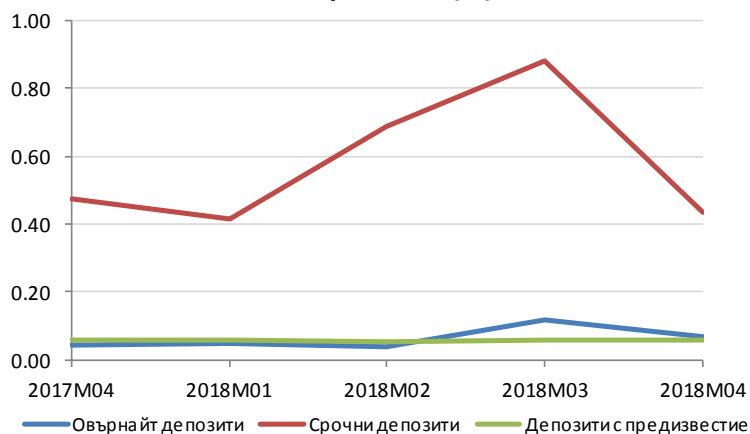
Лихвени проценти (%) в EUR

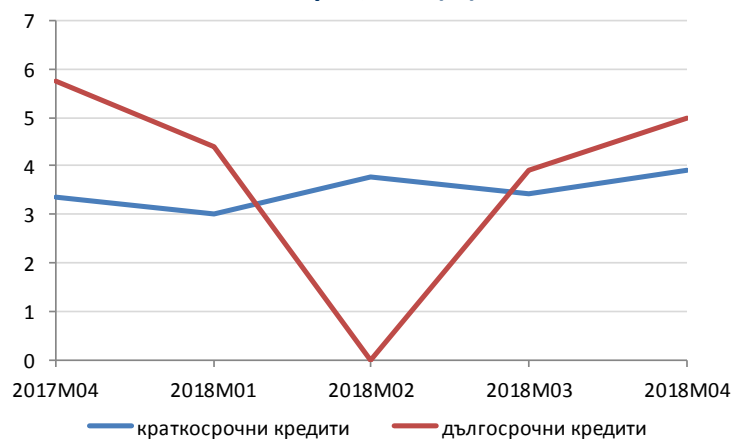
Лихвени проценти (%) в EUR

Лихвени проценти (%) в USD

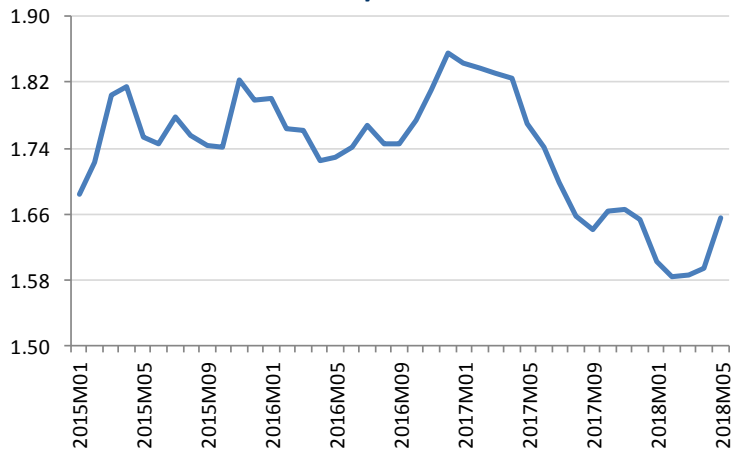

Лихвени проценти (%) в USD

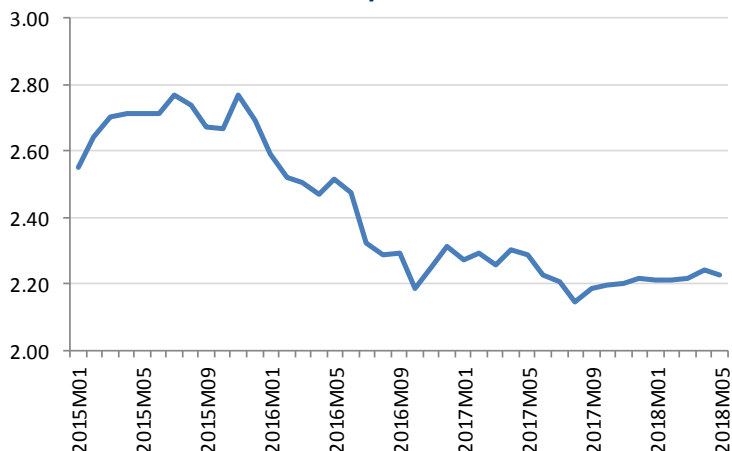

България: Валутни курсове

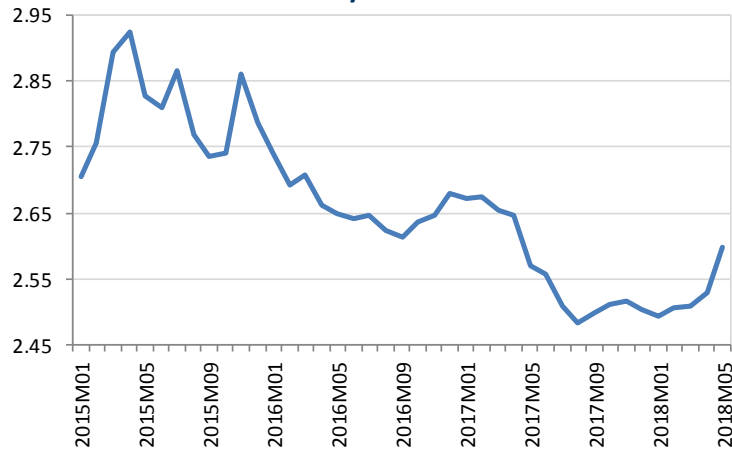
BGN/USD

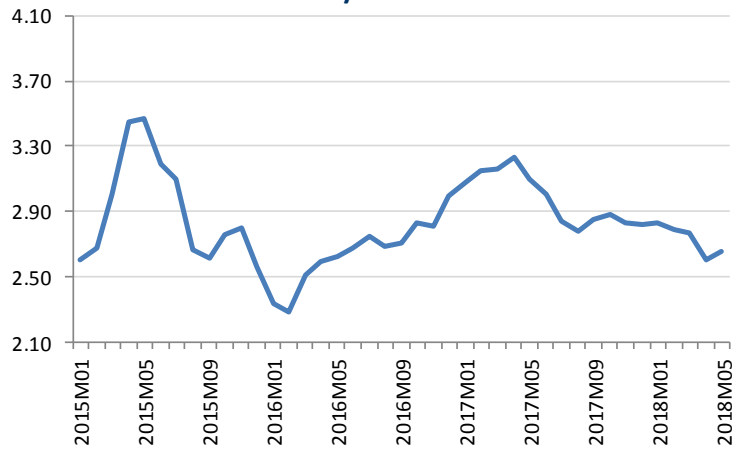
BGN/GBP

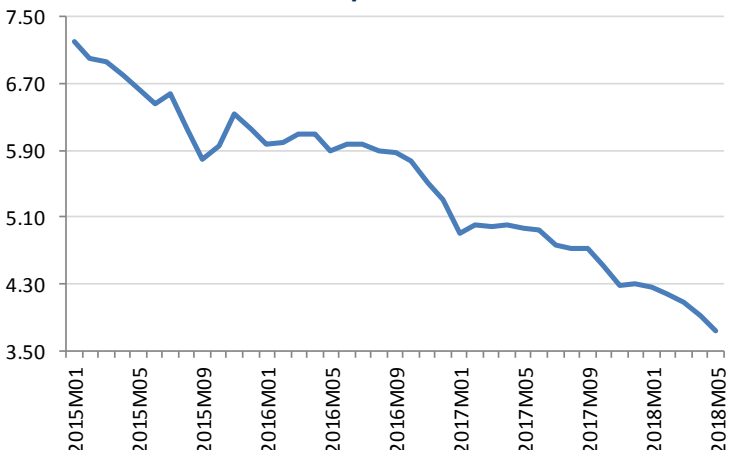
BGN/10CNY

BGN/100RUB

BGN/10TRY

BGN/100JPY

ДЕФИНИЦИИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Управителният съвет на ЕЦБ определя основните лихвени проценти за еврозоната, както следва: Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране (MRO), който осигуряват основната ликвидност на банковата система. Процентът на MRO определя цената, при която банките могат да получат заем от централната банка за период от една седмица. Процентът на депозитното улеснение, който банките могат да използват за овърнайт депозити в Евросистемата. Лихвеният процент на депозитното улеснение е един от трите лихвени процента, който ЕЦБ определя на всеки шест седмици като част от своята парична политика. Ставката определя лихвата, която банките получават за внасяне на пари в централната банка за една нощ. От юни 2014 г. този процент е отрицателен. Ставката на пределното кредитно улеснение, която предлага овърнайт кредит на банките от Евросистемата. Ако банките имат нужда от пари през нощта, те могат да заемат от пределното кредитно улеснение срещу по-висок процент.

ВЪНШЕН СЕКТОР

ТЕКУЩА СМЕТКА

От 17 април 2015 г. в съответствие с Календара за разпространение на статистически данни БНБ започна регулярното публикуване на месечни данни за платежния баланс, съставени по шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция (МВФ, 2008). В европейския съюз преминаването към новите методологически изисквания на шестото издание на Ръководството бе координирано от европейската система на централните банки и европейската статистическа система. С шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция (МВФ, 2008) се въвеждат съществени методологически промени в отчитането на търговията със стоки и на търговията с услуги. На основата на тяхната икономическа същност отделни подстатии се прекласифицират от статия Стоки (внос и износ) в статия Услуги (внос и износ), и обратно. Тези методологически промени водят до различия между данните за износа и вноса на стоки, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс, и тези съставяни от НСИ за статистиката на външната търговия. Поради това няма равенство между данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от НСИ, и данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс. Съгласно статистиката на външната търговия, износет на стоки за първите два месеца на 2015 г. е в размер на 3483,1 млн. EUR, като се увеличава с 249,1 млн. EUR (7,7 %) в сравнение със същия период на 2014 г. (3234 млн. EUR). Вносът на стоки за януари – февруари 2015 г. възлиза на 3856,9 млн. EUR, като се повишава с 58,9 млн. EUR (1,6 %) спрямо същия период на 2014 г. (3797,9 млн. EUR). За отчетния период на 2015 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 373,8 млн. EUR (0,9 % от БВП), като дефицитът намалява със 190,2 млн. EUR спрямо януари – февруари 2014 г. (дефицит в размер на 564 млн. EUR, 1,3 % от БВП). Предвид аналитичното значение на данните за износа и вноса на стоки от статистиката на външната търговия БНБ ще продължи практиката да подготвя кратък текст за динамиката на външната търговия, както и поддържането на съответните серии от данни. Тези материали се съдържат в публикацията Платежен баланс и са публикувани на интернет страницата на БНБ. По-подробна информация за тези методологически промени има в материала Съставяне на статистиката на платежния баланс съгласно методологията на шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция. По отношение на преките инвестиции с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция се въвежда съществено различен принцип при представянето им в платежния баланс – принципът Актив/Пасив. Предвид аналитичното значение на досегашното представяне – на база на принципа на първоначалната посока на инвестицията, в приложението Преки инвестиции към публикацията Платежен баланс и в таблиците за преките инвестиции данните ще продължат да бъдат представяни и в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията. В съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията, преките чуждестранни инвестиции в страната за февруари възлизат на 53,9 млн. EUR (при 94,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 128,2 млн. EUR (при 137,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). Преките инвестиции в чужбина за февруари възлизат на 9,4 млн. EUR (при 5,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките инвестиции в чужбина са отрицателни в размер на 16,6 млн. EUR (при положителни в размер на 108,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). По-подробна информация за преките инвестиции има в приложението Преки инвестиции (януари – февруари 2015 г.) на публикацията Платежен баланс, а данни – в таблица 10 – Преки инвестиции на публика-

цията. Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на brutния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсации на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват brutния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси. Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно EURпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена “страна на произход”.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена “страна на потребление”.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническия транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки в страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информация от НСГП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на производението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, “Пътнически транспорт” и “Компенсация на наетите - кредит” на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценка за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Национал-

ният статистически институт. Оценка на размера на разходите, направени по време на едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010 За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсация на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статия Компенсациите на наетите (виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България” (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009. Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услу-

ги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприсъединителните и присъединителните фондове на европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, помощи, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, превеждащи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информация от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички транзакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10 % от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната транзакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи транзакции между тях. Транзакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и придобивания се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива транзакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж “European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report”, March 2004, para.332).

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10 % от дяловия/акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс под търговски кредит се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват транзакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дъл

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в Грешки и пропуски (нето), както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-курсовите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – производствен метод - национално ниво

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху

продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - Метод на доходите - национално ниво

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - Разходи за крайно потребление - национално ниво

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

Наблюдение на бизнес тенденциите в промишлеността, строителството, търговията и услугите

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

Наблюдение на потребителите

Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (154 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0,5.

С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в „нивото на доверие“ на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

Инвестиционна активност в промишлеността

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетиранието на мениджърите се провежда два пъти в годината - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомвриското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

Индекси на промишленото производство, индекси на оборота в промишлеността

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

Туризъм

При наблюдението и разработката на данните за туризма Националният статистически институт (НСИ) е възприел дефинициите, препоръчани от Световната организация по туризъм и Методологическото ръководство на Евростат. Съгласно тези дефиниции международен турист е всеки посетител, пристигащ в друга страна, която не е страната на неговото постоянно местоживеее, поне за 24 часа, но за не повече от една година, и чиято основна цел не е извършване на дейност срещу заплащане.

Целите на посещение в дадена страна могат да бъдат:

- екскурзия, почивка или развлечения (посещения на културни или исторически забележителности, спортни мероприятия и др.);
- гостуване (при близки или познати);
- служебна цел (командировки, участие в конференции, конгреси и симпозиуми и др.);
- други (образование, лечение и др.).

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са получени на базата на месечна информация от Министерството на вътрешните работи (МВР) и извадково изследване на НСИ сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Данните за броя на пътуванията на граждани от Европейския съюз представляват оценки на базата на информация от МВР и летищните власти. Данните за влезлите в страната граждани на „трети страни“ са получени директно от МВР. Данните за целите на пътуванията са получени въз основа на регулярно провежданото от НСИ месечно извадково изследване сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Индекси на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизирани индекси на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година.

Индекси на цени на производител на вътрешния и на международния пазар в промишлеността

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произвеждани и продавани от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследванията за цените в селското стопанство се провеждат в съответствие с основните изисквания за Методологията на Евростат за индексите на селскостопанските цени (Handbook for Agricultural Price Indices). По този начин се постига хармонизация в областта на статистиката на цените и индексите в селското стопанство с практиката в ЕС по отношение на:

- използваните дефиниции;
- механизмите за регистрация на цените;
- типа на изчисляваните индекси;
- периодичността при провеждане на наблюденията;
- използваните номенклатури;
- дефинирането на подбраните продукти чрез качествени, количествени, видови и други ценообразуващи характеристики.

Обект на наблюдение са цените на производител на произведените от земеделските стопанства растителни и животински продукти и селскостопански животни и на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство.

Цената на производител в селското стопанство е цената, която земеделското стопанство получава за продадените от него селскостопански продукти/живи животни. Тя се отчита на първия пазарен етап от движението на стоките - „цена от производителя за пазара”. Цената на производител не включва получените от стопанството субсидии върху селскостопанските продукти/животни, транспортните разходи и данъците. ДДС също се изключва при формирането на цената.

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство (Input I), се осъществява чрез провеждането на пет наблюдения, в рамките на които се наблюдават цените на:

- минералните торове;
- фуражите;
- продуктите за растителна защита;
- ветеринарномедицинските продукти;

- посевния и посадъчния материал.

Наблюдаваната цена е цената, която купувачът действително е платил за средствата за закупуването на стоките и услугите за текущо потребление. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите (ако има такива) и приспадаемия ДДС.

Единици на наблюдение

Единиците за наблюдение в рамките на изследванията на селскостопанските цени са земеделските стопанства - юридически и физически лица, и селскостопанските и ветеринарните аптеки. За всяко от наблюденията се формира списък от респонденти, като през годините се поддържа стабилен брой регистрации на цени по продукти/категории животни и средства за производство.

Наблюденията са изчерпателни и включват всички единици над определен стойностен праг. Критерий за подбора е стойността на продажбите на селскостопански продукти/животни - за цените на производител в селското стопанство, и стойността на разходите за покупки на стоки и услуги за междинно потребление - за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство. За осигуряване на представителност на цените освен поддържането на определен брой регистрации в отчетния период се осигурява обхват на поне 50 % от стойността на продажбите за всеки отделен продукт/категория животни или от стойността на покупките на стоки и услуги за междинно потребление за съответната година.

Източници на информация

Източник на информация са еднократни статистически формуляри за събиране на данни за качествените и количествените характеристики на селскостопанските продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление и тримесечни въпросници за цените на производител на селскостопанските продукти/живите животни и за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство.

С еднократните въпросници се осигурява информация за изграждането на номенклатура на наблюденията. Актуализацията на номенклатурите се извършва периодично - обикновено в годините, завършващи на 0 и на 5, при смяна на базата на Евростат.

С тримесечните въпросници се осигурява регулярно информация за цените на включените в номенклатурите на наблюденията селскостопански продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Изчисляване на средни цени

В рамките на тримесечните изследвания се изчисляват средни месечни и тримесечни цени. Месечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от всички регистрирани цени. Тримесечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от месечните.

Изчисляване на индекси

Изчисляването на ценовите индекси се извършва по формулата на Ласпер. Този тип индекс има постоянна теглова структура, като базисният период за теглата и цените е един и същ. Като тегла за изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство се използват стойностите на продажбите на селскостопанска продукция, а за индексите на цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство - стойностите на покупките на междинно потребление. Теглата се изчисляват в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство.

Индексите се изчисляват при три бази: предходна година, съответно тримесечие на предходната година и година, завършваща на 0 или 5 (база на Евростат).

За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите за текущо потребление (Input 1) освен индексите, изчислени за всяка от петте групи продукти, се използват и индекси на стоки и услуги, наблюдавани в рамките на наблюдението на потребителските цени.

Използвани класификации

За изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство е използвана Националната класификация на продукцията в селското, горското и рибното стопанство в България (ПРОДАГРО). Класификацията ПРОДАГРО се използва като база за разпад на продуктите за наблюдение съгласно техните качествени и количествени характеристики. За наблюденията на цените на стоките и услугите за текущо потребление се използват собствени класификации, изградени в рамките на еднократните проучвания за съставяне на списък с представителните продукти. За изчисляване и предоставяне на Евростат на хармонизирани индекси на цените в селското стопанство се използва класификацията PRAG (класификация на селскостопанските цени в базата данни на Евростат New CRONOS).

Отчитане на влиянието на качеството върху цените на селскостопанските продукти

За да бъдат елиминирани различията в цените, свързани с измененията в качеството, вида, количеството и опаковките, подобрите продукти са дефинирани чрез качествени, количествени, видови и други характеристики, които оказват влияние върху изменението на цените. Когато даден конкретен продукт отпада от изследването, той се заменя с нов, с близки характеристики на отпадналия от изследването. Новият продукт също трябва да бъде представителен.

Изчисляване на индекси на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство (Input II)

Изчисляването на ценови индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство също се извършва по формулата на Ласпер, като използваните тегла са стойностите на направените от земеделските стопанства покупки на стоки и услуги с инвестиционно предназначение, изчислени в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство. За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се използва информация от изследвания, провеждани от НСИ в областта на статистиката на потребителските цени, външната търговия и краткосрочната бизнес статистика.

На базата на изчислените индекси на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се изчислява общ индекс на цените на средствата за производство в селското стопанство (Total Input).

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и брунтните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва брунтните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банкови резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата паричен мултипликатор.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (М3) или на отделните агрегати (М1 и М2) към резервните пари. Парич-

ният мултипликатор е функция на съотношението пари извън банките / депозити и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. Останали позиции (нето) включват неклаифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100. SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто.

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата не по-малко от

3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери, притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

Отказ от права: Този документ е само за информация. Анализиранията цифрова информация е осигурена от надеждни, институционални източници като KBC, НСИ, МФ, БНБ, ОИСР, ЕЦБ, ЕК, ЕБВР, МВФ, СБ, EMIS Internet Securities-Bulgaria, CEIC Internet Securities-Bulgaria, EMD Holdings LLC. Обединена Българска Банка (ОББ) приема официално прецизността и пълнотата на изготвените от тях данни. Нито степенята, в която хипотезите, рисковете и прогнозите в този материал отразяват пазарните очаквания, нито техните реални шансове могат да бъдат гарантирани. Прогнозите са индикативни. Данните в тази публикация са от общ характер и е само за информационни цели. Тази публикация не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти и ценни книжа и не представлява предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти или други сходни регулаторни актове, включително чуждестранни. ОББ и KBC не носят отговорност за точността и пълнотата на тази информация. Повече информация по темите можете да получите при допълнително поискване.